

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZIŅOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1995. GADA SEPTEMBRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

47. GADA GĀJUMS Nr. 9. (558.)

PIRMĀS CEĻA ZĪMES VĒLĒTĀJIEM

Tas senais apspiedējs, kaut šodien taisās draugs, rūgst viņā apslēpts ienaidnieks, sauc viņu vārdā, komūnisma raugs. Tas visās malās paslēpies un arī atklātībā rūgst un zog un slepkavo un spiež, lai brīvēstību sviedros mirkdams pērci. Tas drīz vien vajā palaiž komunistu āmuru un sirpja zīmes ērci. Tā, tautas dvēselē un miesā taisa mājas vietu un, asins sūcot, dziļāk kožas un vēlāk priecājas, ka viss pēc komunistu īsā kursa ožas. Visbeidzot, baznīca, tā valdonības dzīta, savas avis divās daļās da-la. Ak, Kungs, tas stiprums nava. Cik tuvu krusta zīme pienākt drīkst pie sirpja gala?

Ja vēlreiz maskaviešu
lācis, mūsu kaulus spaidīs -
Diezi, vai dzims tāds gadu simts,
Kas mūsu tautu atkal vajā laidīs.

Andrejs Eglītis, Zviedrijā,
augusta dienās.

TAUTAI PAŠAI JĀGLĀBJ SEVI

Visi godīgie cilvēki pamatoti ir satraukti par šodienu, par savu rītdienu - par savu nākotni.

Lielākā tautas daļa, pusbadā dzīvodama, smagi cieš. Daudz lauksaimniecībai noderīgas zemes platības paliek ne-apsētas. No Latvijas rūpniecības skursteņiem kāpj vārgas dūmu strūkļiņas. Ražošana netiek veicināta, valdība "velk dzīvību" ti-kai no ārzemju un iekšējiem aizņēmumiem, kuņģus jāatmaksā būs mums, mūsu bērniem un vēl bērnu bērniem. Tiek izpārdo-ti valsts un pašvaldību īpašumi. Viss tas apdraud Latvijas neatkarību. Panīkst kultūra. Bērni skolās netiek audzināti par sava zemes un tautas patriotiem. Nav nodrošināta ne valsts, ne atsevišķa cilvēka drošība. Visapkārt ir chaoss, birokrātija un korupcija. Valsts vara ir saaugusi ar krāpniekiem, zagļiem un varmākām.

Šis un vēl daudz bēdīgu patiesību ir zināmas visiem. Cik ilgi vēl ļausim tā turpināties?

Pie varas esošie kungi ciniski māna tautu ik dienas atkārtot: "Esam panākuši Latvijas uzņemšanu Eiropā un tas ir mūsu glābiņš". Meli. Ir taču skaidrs, ka mūs neglābs ne uzņemšana Eiropā, ne dzīvošana pēc citvalstu vadītāju ieteikumiem, ne iztapšana viņiem. Mēs redzam, ka Krievijas imperijas atjaunotāji noslepkavo veselās tautas un ka tas netraucē viņai sapemt vadošo rietumvalstu atbalstu un palīdzību. Mēs redzam, ka serbu šovinisti slepkavo citas tautas bijušajā Dienvidslāvijā un ka ne ANO, ne NATO nespēj šīs varmācības pārtraukt un apturēt.

Uz ko tad varam cerēt? Vai ir izeja no šāda stāvokļa, jeb stāvoklis ir bezcerīgs?

Izejai ir jābūt, un tāda ir, ja tauta nezaudē cerību. Saprotams, ka tikai bezatbildīgs avantūrists var teikt: "Laidiet pie varas mani, un es 2-3 gados Latviju pārvērtīšu par ziedošu dārzu, kuņģā visi dzīvos pārpilnībā. Aplama ir doma, ka ar laiku viss nokārtosies pats no sevis.

Izeja ir meklējama mūsos pašos, ikkatrā no mums. Izeja ir mūsu tautas garīgā un morālā atjaunotnē, augšāmcelšanās, mūsu aktivitātē, mūsu nacionālā pašapziņā, pašlepnumā.

Vai drīkstam vēl ilgāk piejaut, ka vairākumam no Saeimā sēdošajiem vienaldzīgs ir tautas liktenis?

Vai, tiešām, vēlētajiem vēl nav saskatījuši un sapratuši, ka patreiz Latvijā pie varas esošie, bailēs no pie varas esošajiem Maskavā un Vašingtonā, pat necenšas likvidēt okupācijas un kolonizācijas sekas? Tieši otrādi; atstāj bijušos militāristus un latviešu pārkrievošanas nolūkā iepludinātos okupantus uz mūžīgiem laikiem dzīvot Latvijā, tā veidojot apstākļus, lai latvieši un līvi vairs nespētu atgūt reālu varu savā Tēvzemē.

Tieši pēc tā cenšoties, Saeimā ar valdošās koalīcijas un viņu atbalstītāju balsīm tika pieņemti likumi par Latvijas republikas pilsonību, par bijušo PSRS pilsoņu statusu. Tieši ar tādu nolūku tika noslēgti līgumi ar imperialistisko Krieviju, kas likumīgi deva tiesības bijušajiem militaristiem, viņu ģimenēm un kolonistiem palikt uz pastāvīgu dzīvi Latvijā.

Tieši ar tādu pat nolūku tika izveidota speciāla pilsonības naturalizācijas pārvalde un tagad grib vēl likvidēt vienīgo no godīgiem latviešu patriotiem izveidoto Pilsonības un imigrācijas departamentu, kas līdz šim bija vienīgā institūcija izpildvarā, kas reāli kavēja LR pilsonības piešķiršanu visiem bijušajiem militaristiem un iepludinātajiem kolonistiem.

Tieši pieminētajā nolūkā "Latvijas Ceļa" valdība ir nodomājusi visiem ārvalstniekiem nekavējoši izsniegt jau sen sagatavotās bezvalstnieku pasēs. Ja tas tiks izdarīts, tad arī visiem bezvalstnieku pēcnācējiem, saskaņā ar starptautiskajām konvencijām, automātiski nāksies piešķirt Latvijas Republikas pilsonību. Ja to negribēs darīt, tad uz Latviju atkal dosies dažādi kontrolieņi no starptautiskajām cilvēktiesību institūcijām, pārmetīs dažādu konvenciju neievērošanu. Tad enerģiski sāks darboties arī nupat Latvijā valdības izveidotais Cilvēktiesību birojs, neskatoties uz to, ka taupības nolūkā sola samazināt ierēdņu skaitu.

Lūk, kā pret latviešu tautas interesēm ir darbojusies un turpina darboties Saeimā valdošā koalīcija no "Latvijas Ceļa" un "Tautsaimnieku politiskās apvienības" deputātiem un viņas izveidotā valdība. Varētu pieminēt vēl desmitiem citu faktus, kas pierāda jau pieminēto apgalvojumu, ka patreiz pie varas esošajiem kungiem tautas ciešanas un liktenis ir vienaldzīgs. Esmu jau publicējis faktus, kā par tautai liktenīgiem likumiem ir balsojuši Saeimā pārstāvošo politisko partiju deputāti. Tie rāda, ka "LC" prettautisko politiku gandrīz vienmēr ir atbalstījuši deputāti no "Tautsaimnieku politiskās apvienības". "Demokrātiskās partijas". "Tautas saskaņas partijas" un "Līdztiesības". Pret šo prettautisko politiku konsekventi ir rīkojušies "Latvijas Konservatīvās partijas - LNNK" un arī daļa deputātu no "Latvijas Zemnieku savienības un "Kristīgo Demokrātu savienības".

To vajadzētu iegaumēt katram vēlētajam. Saprotams, ka vēl mazāk var uzticēties jaunizveidotai politiskai apvienībai, kuņģas priekšgalā ir bijušais iekšlietu ministrs Z. Červers, pēdējais bijušās LKP CK sekretārs ideoloģiskajā darbā Ķezbers, līdzšinējās "Demokrātiskās partijas" deputātu frakcijas priekšsēdētājs Kreituss un kuņģas grāvis pievienoties "Tautsaimnieku politiskā apvienība".

Tāds ir stāvoklis. Ko darīt?

Pēc nedaudz vairāk kā mēneša vēlē 6. Saeimu. No tā, kādus cilvēkus tajā ievēlēs, būs atkarīgs ne tikai tas, vai turpināsim grimt nabadzībā, būsīm vai nebūsīm visi paēduši; vai būs nodrošināta tautas veselības aprūpe; vai skolās rūpēsies par mūsu bērnu patriotisku audzināšanu, un uzplauks kultūra, saglabāsies tautas labākās tradīcijas, bet arī tas - būs vai nebūs latviska neatkarīga Latvija: būs vai nebūs latvieši un līvi dzīves noteicēji savā zemē un izšķirsies latviešu kā nācijas liktenis.

Tā tad viss atkarīgs no tā, kāds būs 6. Saeimas sastāvs.

Nav un nevar būt, ka latviešu un līvu vidū vairs nav godīgu, nesavtīgu, kompetentu cilvēku, kuņģiem var uzticēt valsts vadību, kam tautas intereses būs pirmā vietā!

Nav taču tā, ka esošajā Saeimā visi deputāti ir rīkojušies pret tautas interesēm. Ir kaut neliela daļa deputātu, kas visiem iespējamiem līdzekļiem aizstāvēja un aizstāv tautas intereses (LNNK, T&B, daļa no LZS un KDS), taču viņi, atrodoties mazākumā, reti kad spēja aizkavēt valdošā vairākuma prettautisko rīcību. Visi, kas sekoja 5. Saeimas darbam, varēja pārlicināties par šeit teiktā patiesumu. Atlikušajā mēnesī ir vēl iespēja vērot katras partijas deputātu rīcību. Tagad pilsētās, rajonos, atsevišķās darba vietās arvien biežāk ieradīsies 5. Saeimas deputāti un jauni deputātu kandidāti uz 6. Saeimu.

Nevajadzētu izvairīties no šādu sapulču apmeklēšanas, bet piedalīties tajās un būt aktīviem, izjautāt pretendētus, kā viņi ir balsojuši par svarīgajiem un jau pieņemtajiem likumiem, ko viņi darīs, ja tiks ievēlēti 6. Saeimā.

Visjaunākais ir atteikties no cīņas pret jaunumu, nogrimt bezcerībā. Pazaudēt cerību, ticību labā uzvarai - nozīmē padošanos jaunumam. Vēl nav par vēlu. Par vēlu būs pēc 1. oktobra - pēc 6. Saeimas ievēlēšanas, ja vēlēšanās atkal kļūdsies vēlētajī.

Tagad viss vēl ir pašas tautas rokās. Mums pašiem sevi jāglābj no bojā ejas. 6. Saeimā jāievēl godīgi un spējīgi latviskas Latvijas patrioti.

1995. gada 1. 08.

Eduards Berklavs,

5. Saeimas deputāts, kas veselības stāvokļa dēļ uz 6. Saeimu nekandidēs.

VAI TRIMDAS BALSIS LATVIJĀ GAIDA?

Tikai 30 dienas līdz vēlēšanām

... Vairs tikai nepilnas 30 dienas līdz 6. Saeimas vēlēšanām. Laiks līdz 30. septembrim aizskries tik ātri un nemanot, ka nepagūsim pat lāgā attapties - un vēlēšanu diena jau būs klāt. Arī Jāpus, šķiet, taču svinējām pavisam nesen, vai ne? Un tomēr, arī kopš 24. jūnija aizte-cējušas jau 70 dienas...

Nozīmīga ir KATRA balss!

Pēc zināmas svārstīšanās, Centrālā vēlēšanu komisija paziņoja, ka 6. Saeimas vēlēšanās varēšot piedalīties arī "ārvalstis" dzīvojošie Latvijas pavalstnieki. Tas it kā atbilstu parastajam, visās pasaules demokratiskajās valstīs pieņemtajam izkārtojumam un tāpēc par to nebūtu ne īpaši jāpriecājas, ne jāpateicas. Zināmu izbrīnu gan varēja izraisīt apstākļi, ka trimdas latviešu piedalīšanās vēlēšanās ilgāku laiku atradās "zem jautājuma zīmes" un vispār bija pakļaujama diskusijai. Kā to pareizi saprast? Vai kaut kādu iemeslu dēļ trimdas latviešu piedalīšanos uzlūkoja par maznozīmīgu vai pat nevēlamu? Trimdā nodoto balsu skaits nav tik liels, lai tas ievērojami spētu ietekmēt vēlēšanu iznākumu. Vai tāds bija likuma autoru apsvērumš? Te nevilus jādodomā par neparastu gadījumu, kādu pagājušā gada ASV Senāta vēlēšanās pieredzējām te pat, Arizonas pavalsti: proti, demokrātu partijas kandidāta izvirzīšanu senātoram amatam, izšķīra DIVAS balsis no nodoto divarpus miljonu balsu kopskaita. Tikai divi vēlētajī noteica visu vēlēšanu iznākumu! Šis precedents tomēr skaidri pierāda vairākas lietas: cik aplams un reizē bistams ir šobrīd Latvijā plaši izplatītais arguments, lai attaisnotu savu politisko apātiju un nevēlēšanos piedalīties vēlēšanās: "Vai tad nu manai vienai balsij būs būtiska nozīme vēlēšanu gala rezultātā...?" Ir un būs! To ļoti skaidri ilustrē kuriozais Arizonas gadījums. Vēl jo lielāks svars šai "vienai balsij" piemīt, ja pareizinām to ar vairākiem simttūkstošiem, jo tik liels šobrīd ir to cilvēku skaits, kas svārstās un saka, ka viņi vēlēšanās nepiedalīšoties - bet katrs saredz tikai sevi un tāpēc apgalvo: "To vispār nepamanīs, ja manas balss nebūs..." Arizonas vēlēšanu rezultāts parāda arī to, ka patiešām - mazs cinitis var gāzt lielu vezumu! Vēl svarīgāks šai lietā tomēr ir pats princips! Kaut arī dzīvojam citās valstīs, mēs esam latvieši - un visi, kas pieprasījuši un saņēmuši Latvijas pavalstniecību, juridiski ir tiesīgi vēlēšanās piedalīties.

Vēlēšanu likuma formālās prasības

Bet kā isti ir ar tiesībām ņemt dalību vēlēšanās, kuŗas mums tagad tomēr piešķirtas? Paskatīsimies! Saeimas vēlēšanu likumā, kuŗu Saeima pieņēma šā gada 25. maijā, un valsts prezidents izsludināja 6. jūnijā, V nodaļā - (precīzi, no 43.-48. pantam) varam iepazīties ne tikai vien ar savām tiesībām, bet arī ar formālajām prasībām to realizēšanai. Ārzemēs dzīvojošie Latvijas pilsoņi varēs nobalsot personīgi, ierodoties vēlēšanu dienās (30. septembrī un 1. oktobrī) ar Latvijas pasi īpaši norādītajās vietās (visbiežāk - Latvijas vēstniecībās, konsulātos vai goda konsulātos).

Otrs paredzētais veids ir nobalsošana pa pastu. Tiem, kas vēlēšies izmantot šo iespēju, jārikojas atbilstoši likuma 45. un 46. panta prasībām: "Ne vēlāk kā divas nedēļas pirms vēlēšanu pirmās dienas (pasta zīmogs) iecirkņa komisijai nosūta

attiecīgu rakstveida iesniegumu, kuŗā norāda uz savu vārdu, uzvārdu, personas kodu un adresi. Šim iesniegumam pievienojama Latvijas pilsoņa pase. (...) Vēlētājs, kuŗš saņēmis dokumentus balsošanai pa pastu, izraugas vēlēšanu zīmi, kas atbilst tam kandidātu sarakstam, par kuŗu viņš balso; ja vēlas, izdara šā likuma 23. pantā minētās atzīmes (t. i., svītrot nevēlamu kandidātu vārdus sarakstā vai pielikt "+" zīmi tiem, kuŗus īpaši atbalsta - M. T.), ieliek vēlēšanu zīmi vēlēšanu aploksnē un aploksni aizlīmē. Aizlīmēto vēlēšanu aploksni vēlētājs ievieto pasta aploksnē kopā ar iesniegumu, kuŗā norādīts vēlētāja vārds, uzvārds un personas kods, un vienā no vēlēšanu dienām (pasta zīmogs) [t. i. - 30. septembra vai 1. oktobra! - M. T.] nosūta tai iecirkņa komisijai, kas viņam piesūtījusi vēlēšanu dokumentus balsošanai pa pastu. Uz pasta aploksnes atzīmējams, ka tajā ir vēlēšanu aploksne." Likuma 47. pantā uzzinām, kā ar pasta vēlētāju balsošanas zīmēm tālāk rīkosies attiecīgās iecirkņa komisijas. Tur teikts: "Iecirkņa komisija atveŗ tikai tās pasta aploksnes, uz kuŗām ir atzīme, ka šajā aploksnē ir vēlēšanu aploksne, un kuŗas tā saņēmusi līdz balsu skaitīšanai attiecīgajā iecirknī. Pasta aploksnes, uz kuŗām ir atzīme, ka šajā aploksnē ir vēlēšanu aploksne un kuŗas saņēmas pēc balsu skaitīšanas uzsākšanas attiecīgajā iecirknī, iecirkņa komisija neatveŗ. (...) Par nederīgām uzskatāmas vēlēšanu aploksnes, kas nav nosūtītas vēlēšanu dienās..."

Par derīgām, tātad, atzīs tikai tās vēlēšanu zīmes, kas attiecīgo iecirkņa komisiju būs sasniegušas pasta aploksnē ar 30. septembra vai 1. oktobra pasta zīmogu un līdz balsu skaitīšanas uzsākšanai. Visas pārējās vēlēšanu aploksnes uzskatīs par nederīgām, tās vēlēšanu urnā nemetīs, un nodotās balsis vēlētāju kopskaitam nepieskaitīs. Visas par nederīgām atzītās vēlēšanu aploksnes kopā ar iesniegumiem (līdz atcerēties, ka uz iesnieguma ir jāuzdod vārds, uzvārds un personas kods!) un pasta aploksnēm tiks uzglabātas Centrālās vēlēšanu komisijas noteiktajā kārtībā. Tas, šķiet, vairāk nekā īpatnēji, jo tādā veidā "nederīgo" vēlēšanu aploksņu anominitāte vairs nebūs nodrošināta. Ja gadījumā šie vēlēšanu materiāli - pasarg! Dievs - kādreiz nokļūtu nepareizajās rokās, pasta aploksne un iesniegums ar vārdu, uzvārdu un personas kodu acumirkli ļauj identificēt, kuŗa cilvēka balsošanas zīme atrodas attiecīgajā vēlēšanu aploksnē un - protams arī - kā un par ko viņš balsojis.

Likuma prasības ievērot nav iespējams

Bet kā vispār vērtējami vēlēšanu likuma noteikumi balsošanai pa pastu? 30. septembris ir sestdiena un 1. oktobris - svētdiena. Nemāku pateikt, kādi, piemēram, Austrālijā, Anglijā vai Beļģijā ir pasta darba laiki sestdienās vai svētdienās, bet citur pasaulē šīs kategoriskās prasības attiecībā uz pasta zīmogu jau izraisījušas lielu neizpratni un sašutumu. Kanadā, piemēram, pasta kantoņi nav atvērti nedz sestdienās, nedz svētdienās. Šais dienās pastu neiznēsā un tukšo tikai pavisam reto pastkastīti "uz ielas stūra". Pat ja Kanadā dzīvojošie Latvijas pilsoņi, kas apņēmies balsot pa pastu, vēlēšanu aploksni iemestu pastkastītē jau piektdien, 29. septembrī, viņiem nav nekādu garantiju, ka uz aploksnes būtu 30. septembra vai 1. oktobra pasta zīmogs. Varētu gādīties 29. septembra vai 2. oktobra pasta zīmogs. Līdz ar to šie vēlēšami dokumenti jau skaitītos nederīgi un tos vispār neatvērtu. Viņi visu būtu izdarījuši pareizi un laikā - un tomēr viņus bez pašu vainas diskvalificētu! Šur tur pastkastītes sestdienās tukšo (svētdienās nemaz), bet pamatā Kanadas pasts šais dienās nestrādā. Varētu runāt par neiedomājamu laimes gadījumu, ja vienam no simts Kanadas latviešu pasta vēlētājiem trāpītos 30. septembra vai 1. oktobra pasta zīmogs. Tīrā laimes spēle - pie kam pašam pasta balsotājam nav ne mazāko iespēju savu likteni ietekmēt. Kanadas latvieši par šo divainību vaicāja LC frakcijas vadītājam Andrējam Panteļejevam un LNNK politiķim Aleksandram Kiršteinam, kad abi nesen viesojās Toronto. Abi atbildējuši, ka vēlēšanu likumā esot rakstīts, ka visiem jābalso vienās un tais pašās dienās. Punkts.

Ari Amerikā nebūt visas pasta nodaļas nav atvērtas sestdienā, svētdienā tās ir slēgtas. Uz pastkastītēm, kuŗas tukšo svētdienās, bieži lasām īpašs norādījums: svētdienas pasta zīmoga nav. Tātad, arī ASV 1. okt. pasta zīmogs principā atkrīt.

Visā pasaulē taču ir zināms, ka pat visteicamākajos pasta sakaros IR iespējama kāda sūtījuma aizkavēšanās. Ar šādu iespējamību visi rēķinās, un pasts pat neuzņemtos atbildību, ja kāds svarīgs sūtījums kādu dienu ir kaut kur aizķēries.

Vai tad nevarēja pasta balsošanu izkārtot tā, kā tas ir pieņemts visās citās valstīs: zināmā laika posmā, līdz noteiktam datumam, vēlēšanu aploksnēs jāsaņem iecirkņa komisijā - tādējādi atstājot kaut nelielu drošības margiņāli?

Vai Argentīnas latviešus soda?

Bet varbūt Latvijā mūsu balsis nemaz nevēlas saņemt? Tādas aizdomas uzmācās jau toreiz, kad par trimdas latviešu piedalīšanos vēl diskutēja. Vai tagad būtu izveidots likums, kas **formāli** Latvijas pilsoņiem pasta balsošanas iespēju dod, bet **praktiski** tās **realizēšanu padara neiespējamu**? Aizdomas kāpina arī vēl cits incidents. Visā pasaulē ārpus Latvijas 6. Saeimas vēlēšanām paredzēti 25 vēlēšanu iecirkņi. Tādi ir arī valstis, kur 5. Saeimas vēlēšanās nobalsoja mazāk par 100 cilvēkiem. Divainā kārtā vēlēšanu iecirknis šoreiz **nav** paredzēts Argentīnā dzīvojošiem Latvijas pavalstniekiem. Vai tur būtu pārāk niecīgs vēlēšanu skaits atsevišķa vēlēšanu iecirkņa iekārtošanai? 5. Saeimas vēlēšanās tāds Buenosairesā bija. Latvijas goda konsula pienākumus - tāpat kā 1993. gadā - joprojām pilda Ādolfs Bružiks. Citās Dienvidamerikas valstīs, piemēram, Brazīlijā un Venecuēlā, vēlēšanu iecirkņi bija 5. Saeimas vēlēšanās, un arī šoreiz tādi ir paredzēti. Varbūt Argentīnā pagājušās vēlēšanās piedalījās daudz mazāks vēlēšanu skaits nekā abās kaimiņvalstīs, un līdz ar to īpaša vēlēšanu iecirkņa ierīkošana Buenosairesā vienkārši nav attaisnojama? Salīdzināsim! Venecuēlā 1993. g. vēlēšanās piedalījās 93, Brazīlijā - 76 un Argentīnā - 75 Latvijas pilsoņi. Ja atšķirība ir tik minimāla, kāpēc "izvētiti" tieši vēlētaji Argentīnā? Vai atbilde būtu rodama apstākli, ka 5. Saeimas vēlēšanās Argentīnas latvieši - kā **vienīgā** atsevišķas mītnes zemes vēlēšanu grupa pasaulē - *ar ievērojamu balsu vairākumu nobalsoja par nacionālo sarakstu Tēvzemei un Brīvībai*, nevis par Latvijas Ceļu? Un vai otrs iemesls varētu būt fakts, ka Argentīnas latviešu bijetenā parādījušies pozitīvi raksti par **Joachima Zigerista** partiju **Tautas kustība LATVIJAI**?

Vai šis Latvijas pavalstnieku grupas atturēšana no piedalīšanās 6. Saeimas vēlēšanās būtu "sods" par "nepareizu nobalsošanu" pēdējās vēlēšanās un "nepareiza" virziena turpināšanu?

Negribētos pat ticēt, bet aizdomas ir visai nospiedošas, un vairākas zīmes rāda šai virzienā. Kā nekā - 75 balsis **nevēlamiem un boikotējamiem sarakstiem VARĒTU** izšķirt vēlēšanu iznākumu Rīgas vēlēšanu apgabalā.

Atcerēsimies - Arizonā, senātoru vēlēšanās, **divas balsis** bija cinis, kas **apgāza** visu lielo vezumu...!

Māra Trapāne

VECO RĒĶINU IZLĪDZINĀŠANA

Nav grūti atrast paraleles Latvijas un Krievijas likteņos no 1985. - 1995. gadam. Jāatceras, ka Latvija bijusi Krievijas province no Pēterļa Pirmā iekarošanas laikiem. "Noslēpumainā krievu dvēsele", par ko pasaulē ir daudz runāts, sastāv lielāko tiesu no slinkuma un vispārējas izlaidības, no tā, ka krievu cilvēks no laika gala pieradināts dzīvot pēc dažādu ranga pārvaldniekiem un vagariem, bet, sākot ar Aleksandra I reformu laikiem, armijas. Birokrātisko ierēdņu (čīnavnieku) galvenais darbs - izlikšanās strādāt. Krievijā katrs ierēdnis pats par sevi ir likums, pēc kuŗa iegribām un untumiem jādzīvo, t. s., "vienkāršai tautai". Krieviju nevar iedomāties bez mudieŗiem un kukuļiem.

Cara laikos krieviskās birokrātijas ietekme uz latviešu tautu bija maza. Latvijā valdīja vācu baroni ar vācisko saimniekošanu un domāšanas veidu. Galvenais tautas slānis, no kuŗa izcēlās atmodas laikmeta tautas modinātāji un pirmā latviešu inteliģence, bija zemnieki, kuŗu galvenā morāle un gods bija darbs.

Pirmie padomju varas soļi 1940. gadā sākās ar pilnīgu valsts birokrātizāciju. Viss padomju periods Latvijā saistīts ar "administratīvās sistēmas" nostiprināšanu. Lielāko tiesu tam palīdzēja lielā krievu ieceļošana, pareizāk sakot, Latvijas kolonizā-

cija. Līdz ar PSRS kaŗaspēku un rūpnīcu direktcijām Latvijā sāka iesakņoties tipiskā krievu birokrātija ar iepriekš minēto "daudzlikumību", bezatbildību un visu to, par kuŗa atgrīešanos tā ilgojās vecie komūnisti: nepelnīto algu, pa roku galam padarīto darbu un visu pārējo, kas novedis Krieviju un Latviju tagadējā stāvokli. Var piekrist Breņņeva teiktajam, ka pa padomju varas laikiem Padomju Savienībā (arī Latvijā) ir radīts jauns cilvēka tips - "padomju cilvēks". Padomju cilvēka galvenās īpašības ir bezatbildība, skaudība un ļaunums.

Krievijas "perestroika" un Latvijas atmoda sākās vienā veidā - ar dziesmām, karogiem un vispārēju sajūsmu par iekāroto brīvību un spožo nākotni. Šajā procesā aktīvu līdzdalību ņēma arī komūnistiskā nomenklatūra - birokrātija, kas ar lielu gandarījumu beidzot varēja nomest Marksa-Ļeņina ideoloģijas skrandas. Sākās lielā "mantojuma" dalīšana tautai, ko droši var nosaukt par lielāko apmānīšanu pasaules vēsturē. Kā krievu "vaučeri", tā latviešu sertifikāti aug no tiem pašiem komūnisma celmiem.

Kā Latvijā, tā Krievijā nenosodīja asiņaino komūnisma ideju "par vispārīgo laimi un vienlīdzību" ar čekas moku pagrabiem, nagu maukšanu un miljoniem nomocīto cilvēku GULAGA lēģeros - lielajās komūnisma celtnēs. Komūnistiskā nomenklatūra veikli apveda ap stūri savu inteliģenci un tautu ar pasaciņām par 1937. gada atgrīešanos un pilsoņu kaŗu. Krievijā šis process beidzās ar "slaveno" konstitūcijas tiesas sēdi 1991. gadā, bet Latvijā ar nebeidzamo Rubika-Potreki anekdotisko tiesāšanu, bendes Novika arestu (beidzot!) un velnu dejām ap "čekas maisiem".

Tajā pašā laikā, kad vecie nagu maucēji mierīgi pavada vecumdienas, pārtiekot no kādreiz "budžiem" nolaupītajām mantām, tautai tiek stāstīts par kāda studenta rakstītiem ziņojumiem, ka bijuši vajadzīgi tikai zināmo darboņu maizītes nopelņīšanai.

Pašas lielākās briesmas, kas redzamas Latvijai, ir Latvijas birokrātizācija pēc krievu parauga. Birokrātijas papīru mutuļos pazūd viss tas, par ko gadu tūkstošos cīnījušās visas reliģijas: cilvēcība, tikumība, atbildība, mīlestība un citi morāles pamati. Lai darbotos čīnavniekos, vajaga "papīru" un katram papīram vajaga piesiet darboni. Te rodas apburtais loks, kam nevar apiet ne apkārt, ne pārkāpt. Krievijā ierēdņu skaits "perestroikas" laikā izaudzis vairāk par trimčetrām reizēm. Dokumentācija desmitkātojusies, bet valstī ar katru dienu pieaug vispārējs chaos, vispārējas un vietējas nekārtības. Visuvarētais valsts aparāts izrādās bezspēcīgs kaut ko darīt, lai pretim stāvētu tik viena atsevišķa ierēdņa noziedzībām. Šajā ziņā arī Latvijā varētu uzrādīt kādus piemērus. Kaut vai delegātu skaitu, kas izbrauc uz dažādām Eiropas un Amerikas sanāksmēm, nerunājot nemaz par tādām skandalozām lietām, kad Saeimas deputāts piekauj restorānā vai viesnīcā prostitūti.

Vēl piemērs no "veciem laikiem". Prezidenta Kārļa Ulmaņa štats sastāvēja no adjutanta plkv. Lukina un sekretāra Ruduma, esot bijusi arī saimniece un šofers. Vienā un tajā pašā upē nevar iekāpt divas reizes, kā izmainījies laikmets un cilvēki pagrīmuši morāli. Pazaudēti mērogi, pēc kuŗiem dzīvoja mūsu senči, un augstais garīgais limenis, kāds bija tautā pirmajā atmodas laikā. Nav dzirdamas saucēju balsis, kādi savā laikā bija Ed. Virza, K. Skalbe un J. Akurāters. Saucēja lomu sāk pazaudēt literatūra un mākslas, ko apmaina pret "labāko aprindu" piedzīvojumu apzeļēšanu. Vispārējas grimšanas pazīme, ka pazuduši tie, kas tik ļoti kādreiz cīnījās pēc "sava kaktiņa, sava stūriša zemes".

Kutelīgs un grūti atrisināms jautājums ir Latvijas un Krievijas attiecības. Ar Latvijas "pilnīgu atdalīšanos" (nevar neņemt šos vārdus pēdīņās), Krievija ir pazaudējusi "logu uz Eiropu" - uz ko tik ļoti tiekušies visi Krievijas valdnieki, sākot ar Polockas kņazienu un beidzot ar "tēvu un skolotāju". Šī loga jautājums ir nesis latviešu tautai nebeidzamas ciešanas. Krievija pagaidām ir aizņemta ar savām iekšējām nelaimēm, bet Čečānijas problēma rāda, ka nākamais Krievijas solis varētu būt "Baltijas interešu" risināšana, jo kaŗš vienmēr ir bijis darba rīks tautas uzmanības novēršanai no iekšējām lietām. Vispārējs mežonības pieaugums Krievijā rāda, ka tāds kaŗš var neatšķirties no Jāņa Briesmīgā vai Pēterļa I kaŗiem, kad grāfs Šeremetjevs ziņoja, ka "Vidzemē vairs nav ko dedzināt un laupīt." Piemērs uz televīziju ekrāniem ir Čečēnijas pilsētas, kas pārvērstas drupu kaudzēs. Rēķinot, ka vismaz ceturtdaļa no Latvijas iedzīvotājiem sastāv no krievu "aģentūras", kas saniknota līdz pēdējam par savu privilēģiju

zaudēšanu, rezultātus nav grūti paredzēt. Likt cerības uz kaut kādu palīdzību no Rietumiem ir bezcerīgi, to pierādījuši politiskie notikumi šajā gadu simtenī. Cik daudz latviešu aizgāja bojā, gaidot uz angļu un amerikāņu palīdzību 1945. gadā? Aizmirsta nav arī nelietīgā latviešu leģionāru izdošana Krievijai no Zviedrijas.

Vēca latviešu paruna saka, ka ar kaimiņiem jāsadzīvo mierā. Tad galvenais Latvijas valdības un diplomātu uzdevums būtu atrast zelta vidus ceļu, kas ļautu pēc iespējas ilgāk iet pa šo miera ceļu. "Iezāģēšanas" politika, kas tik bieži dzirdama kā vienā, tā otrā pusē, neko laba dot nevar. Tirdzniecība ar bagāto Krieviju var būt droša garantija Latvijas atdzimšanai.

Žēl, ka Latvijas pusē ne valdība, ne Saeima neko nedara, lai likvidētu šo nenormālo stāvokli. Bagātajos Sibīrijas novados, sevišķi Krasnojarskā ir desmiti komersantu, kas gribētu nodibināt kopējas firmas vai tiešām godīgu tirdzniecību ar Latvijas rūpniecām. To traucē augstās Latvijas cenas, muitu nodokļi un lielle Krievijas tālumi, kas dažreiz padara transporta izdevumus dārgākus par pašu preci. Lielu palīdzību varētu dot Latvijas-Sibīrijas bankas nodibināšana vai vismaz tekoša rēķina atvēršana kādā no lielām Sibīrijas bankām. Jau vairāk par gadu jaunie latviešu tirgotāji gatavojas braukt izlūkos uz Sibīriju, bet pagaidām bez sevišķas veiksmes, ielūgumus ignorē. Latviešu cerības uz spekulatīvo tirdzniecību ar krāsainiem metāliem drīz beigsies, jo arī otrā puse kļūst gudrāka un viltīgāka. Latviešu vērigās galvas varētu nodarboties ar telekommunikāciju vai ražošanas līniju būvi Sibīrijas rūpniecās, bet abas zemes nespēj neko sarunāt. Ir saprotama latviešu politiku centība pēc iespējas ātrāk atrauties no Krievijas, bet nākotne ir visas tautas sūrā un grūtā darbā, ar ko Latvijas tauta ir pazīstama visā pasaulē.

Prof. J. Kungs, Krasnojarskas latviešu kultūras biedrības priekšsēdētājs, Krasnojarskā, Krievijā.

GRĀMATAS

MAZS CINĪTIS GĀŽ VEZUMU

Jau 1972. gada 5. marta LPB sēdē toreizējais priekšnieks Viktors Irbe ierosināja sarakstīt **Latviešu preses vēsturi**, sameklējot arī autorus. J. Sudrabiņš apņēmās uzņemties pārvietoto personu posmu, arī A. Šilde pieņēma aicinājumu, un to solīja arī daži citi. Projekts izjuka valdes nesaskaņu un pārvēlēšanu dēļ. Tam sekoja, apmēram, 5 gadu biedrības darbības pārtraukums, kad nekas nenotika un biedrība faktiski nedarbojās.

Tad 1981. gadā V. Irbe un O. Akmentiņš ierosināja LPB **vēstures grāmatas** sagatavošanu un izdošanu. K. Ķezbers 1981. gada decembrī raksta R. Čakam, ka LPB darbība rit cīnoties ar vecīšiem kas gribot kasīties. Nu "vēstures rakstītāji" O. Akmentiņš un V. Irbe grib tikt pie protokolu grāmatas, lai rakstītu vēsturi. Zinu, ka viens no tiem grib materiālus izmantot, lai atspēlētu Mooram un Pētersonam. Uzliku veto. Visa LPB darbība atspoguļojas presē un vajaga tikai pārļapot avižu komplektus, lai atrastu materiālus. Iekšēja kasišanās nav LPB vēstures materiāls, pietiek ar padarītiem darbiem.

Preses dienās 1989. g. 14.-16. aprīlim K. Ķezbers norāda: "Ir vairāki preses izdevumi, kas liedz trimdas organizācijām un darbiniekiem telpu rakstiem, kas nesakrīt ar redaktora viedokli. Apspriede to uzskata par nosodamu rīcību un par zaudējumu trimdas sabiedriskā darbā."

Pēc atrastiem papīriem vērojams, kā LPB priekšnieks K. Ķezbers toreiz ar vice-priekšēdi R. Čaku izkārtēja biedrības saraksti. V. Irbe 3 reizes 12 gados ir mēģinājis vienoties par LPB vēstures grāmatas sagatavošanu, katru reizi saņemot K. Ķezbera ierosinātus noraidījumus, atrodot aizbildināšanos, ka tā neesot vajadzīga. Tas atzīmēts protokola grāmatā, bet tiešāk un atklātāk R. Čaka un K. Ķezbera sarakstēs. Vēl pēc R. Čaka nāves šī sarakste ir saglabājusies un jāpieņem, ka Čaks to uzskatījis par svarīgu. Dažreiz ir pretrunas vārdiem un darbiem, un pēc 6 gadiem ir citādi spriedumi.

Kad LPB priekšnieks V. Miķelsons 1993. g. 17. oktobrī aicināja V. Irbi uzņemties LPB 50 gadu darbības atceres grāmatas redaktora pienākumus, tas aicinājumu pieņēma pēc isas apdomāšanās. Likās, ka būs laba sastrādāšanās un darbu pāris gados varēs pabeigt. Valde atsūtīja protokolu kopijas, kas sākās ar

NEVIENS NESNAUŽ

Einārs Repše: - Savelkam jostas! Grāmata, par ko neviens neinteresējas, bet īstenībā slēpj torpēdas spēku!

Zigerists: - Balsojiet vai nebalsojiet, būs maize un zupa, un arī saldaiss!

Nemākulīgas bankas darījums visātrāk atklāj kāda pagrīdes suga, kas saož viewgli pieejamu mantu. Kad to pamana sabiedrība, viss jau nostrādāts ar glanci.

Ed. Keiša šarži

PBLA priekšsēdes V. Paegles darba plāns paliek arvien lielāks

Raksturi atklājas no liela attāluma.

Kas mazākais pašu starpā, tas ir liels - Jēzus kalna sprediķi.

Ed. Keiša zīmējumi

1968. g. 28. martu. Iepriekšējā protokolu grāmata bija pazudusi, bet Vācijas laika protokoli bija rakstīti uz atsevišķām lapām vai rakstīti vēstulēs, kā ziņojumi LPB zonu priekšniekiem vai viņu vietniekiem. Atrastie avižraksti un aktivāko LPB biedru vēstules bija liecības par biedrības darbību. O. Akmentiņš bija sakrājis daudzus avižrakstus par agrāko biedrības darbību, kurus viņš nodeva V. Irbem.

Protokolos parasti ir sausi un īsi biedrības darbības apraksti, bet biedrības vēstures grāmatai vajadzīgi plašāki raksti un dažādi papildinājumi, sevišķi par agrākiem laikiem. Tos meklēja un atrada vecos avižu rakstos un izgriezumos. Vērtīgi pienesumi bija dažu valdes locekļu sarakstēs, kas bija atklāti un, jādama, arī pareizi, kaut varbūt ne katru reizi patīkami vēstulju saņēmējiem. Visi LPB vēstures sagatavošanas raksti balstās uz protokoliem, avižrakstiem, ziņojumiem un savstarpējas sarakstes. Tur ievietots tikai tas, kam ir pierādījumi vai apstiprinājumi, ziņojumi no nezināmiem avotiem nav pieņemti. Arī pats autors nav sevi saudzējis, ievietojot grāmatā savus darbus un nedarbus ar pierādījumiem. Tikai daudzi citu valdes locekļu priekšlikumi un ieteikumi pēc ierakstīšanas protokolu grāmatā ir ātri piemirsti, tie nav rūpējušies par savu ieteikumu paveikšanu. Laikam, nebūs nepareizi atzīmēt, ka daudzkreiz valdes locekļi grib vērst uzmanību uz saviem vārdiem vai ieteikumiem, nedomājot un necerot šos "lieliskos" darbus uzsākt, kur nu vēl pabeigt, bet varbūt varētu mazliet palepoties. Varbūt būtu labāk, ja apbalvotos neiesaistītu organizācijas darbā, viņi savu laiku nokalpojuši.

Autoram ir izdevies sameklēt valdes locekļu un LPB biedru sarakstes tuvu un tālumā, arī no citām zemēm, par ko nav atzīmju protokolos. Tās ir organizācijas biedru istās domas vai pārrunas, kas grāmatai dod dzīvības un dažādību, rāda ieskatu organizācijas darbā un valdes sēdēs nepateiktās domas, kas dažam valdes loceklim varētu nepatikt.

Pašreiz grāmatas nobeigšanai priekšā gadījies mazs K. Ķezbera sagādāts cinitis, kas tās pabeigšanas darbu var aizkavēt, pārtraukt vai pārveidot. LPB 10. jūnija valdes sēdē ziņots, ka LPB 50 gadu darbības grāmatas 500 lapušu manuskripts gandrīz pabeigts. K. Ķezbers uzsvēra, ka grāmata ir vēsturisks dokuments un jautā, vai tā būs LPB darbības vēsture vai Irbes atmiņu krājums? Ir jābūt garantijai par to objektivitāti, tamdēļ manuskripts būtu pirms iespiešanas caurskatāms valdes kolēģijai. Pēc pārrunām vienojās, ka V. Irbem izteicama pateicība un lūgums manuskripta nobeigšanu pasteidzināt, lai valde to saņemtu caurskatišanai. Tas izklausās, ka valde radījusi cenzūru.

Ja par padarītu darbu kāds grib pateikties, tā ir zīme, ka darbs jāizbeidz. Par LPB vēstures grāmatu runā 14 gadus, bet Ķezbers grib redzēt Irbes atmiņu grāmatu, ko sajaucis ar vēstures grāmatu. Kamēr LPB goda biedrs K. Ķezbers nebija valdes loceklis, darbs veicās un pārpratumu nebija. Vēl reiz jāatgādina, ka grāmatas saturs balstās uz protokoliem, avižrakstiem, vēstulēm un citiem avotiem ar pierādījumiem. Ķezbera priekšlikumu par manuskripta caurskatišanu atbalsta valdes locekle I. Šimane. Protokolā atzīmēts, ka to atbalstījuši arī 3 revīzijas komisijas locekļi, bet tiem nav balstiesības. Viņu pienākums ir vērot un pārbaudīt valdes locekļu darbību. Vai tā šo pienākumu veikusi? LPB Revīzijas komisijas vērtējums par pēdējo valdes sēdi un autora V. Irbes grāmatas kontrole nav parādījies.

Brīvajā pasaulē autoram ir tiesība bez kontroles rakstīt pēc sava prāta un saprašanas par visu, kas tam patīk. Par nepareizībām var sūdzēt tiesā vai ziņot Revīzijas komisijai. Pirmajā Preses biedrības sanāksmē Katskilos par to referēja advokāts E. Kerno, un tas daļēji aprakstīts iecerētajā LPB vēstures grāmatā, ja tā iznāks. Pašreiz uz to maz cerību, ja runā par "caurskatišanu", kas uzskatāma par cenzūru citā vārdā.

Jau 2 mēnešus pie iecerētās LPB grāmatas "Septiņā lielvalsts" neviens vairs nestrādā. Kad viena grupa būs pārbaudījusi grāmatas pareizību, tad radīsies cita, kas arī vēlēšies redzēt, vai nav kaut kas rakstīts nepatīkams. Trīs reizes jau šīs grāmatas sagatavošana vai izdošana ir noraidīta, ko vienmēr izteicis Ķezbers. Un kas izšķirs to, ko rakstījuši tagad mirušie savā dzīves laikā? LPB priekšniekam V. Miķelsonam ir bijušas labas idejas. Ir maz izredžu, ka tuvākā laikā kaut kas varētu mainīties. Vienmēr būs kāds, kam kaut kas nepatīks.

Tā kā 2 no 3 valdes locekļiem nav piekrituši grāmatas autora darbam, autors V. Irbe ieteic 2 mēnešu apdomāšanās laiku. Šajā laikā V. Irbe no apstrādātām pāri par 500 rakstāmašinas lapām sagatavos saīsinātus avīzrakstus par svarīgākiem LPB posmiem un notikumiem, cerot, ka vismaz daļu no tā latviešu laikraksti Rietumos iespiedīs. Katram laikrakstam piesūtīs citādus rakstus, bet bez fotografijām. Nebūs apskatīti arī LPB kopu raksti no citiem kontinentiem. Ja LPB valde 2 mēnešos (līdz novembrim) atsakās no cenzēšanas vai "valdes kolēģijas" caurskatīšanas, autors turpina grāmatas sagatavošanu, bet to vairs nevarēs veikt šini gadā. Šim darbam ir veltīts daudz laika, negribētos to veltīgi izšķiest tikai tāpēc, ka kādam patik meklēt vainas.

V. Irbe

Preses biedrības Latvijā

(Pirmā lapa no grāmatas "Septiņā lielvalsts")

Vecākā latviešu preses biedrība dibināta 1917. g. 9. jūnijā, Rīgā, kā Latvju rakstnieku un žurnālistu arodbiedrība. Tās dibināšanas laiks sakrīt ar preses brīvības laikmetu pēc marta revolūcijas. Tomēr vācu okupācija un pēc tam bolševiku režīms drīz pārtrauca biedrības darbību, ko varēja atjaunot tikai 1920. gadā neatkarīgajā Latvijā.

Šī biedrība bija profesionāla organizācija, kas kārtoja latviešu rakstnieku un preses darbinieku arodbiedrības lietas. Tā 1922. gadā organizēja Latvijas preses simts gadu jubileju. Pirms tam bija nodibinājusies Latviešu Rakstnieku un Mākslinieku biedrība, kas 1917. gada 22. marta pilnsapulces atreferējumā latviešu presē, ka šī biedrība atbalstījusi Ata Ķeniņa un Annas Brigaderes priekšlikumu. Tuvākas ziņas par šo biedrību trūkst. Latvju rakstnieku un žurnālistu biedrība ierosināja preses kameras dibināšanu, bet, kad valdība to neatbalstīja, panāca kolektīvu līgumu 1925. gadā ar izdevējiem par honorāriem, darba un atpūtas laika normēšanu. Tā 1927. gadā nodibināja antanti ar Igaunijas un 1931. gadā ar Lietuvas presi, nokārtoja arī pensiju un slimu kasu jautājumu. Arodbiedrība pārņēma Latvju mākslas aģentūru, kas pārzināja un kārtoja drāmatisko rakstnieku un skaņražu darbu aizsardzību. Jau 1922. gadā biedrībai no valsts zemes fonda piešķīra mūža nomā Siguldas pili ar dārzsaimniecību 230 000 latu vērtībā, ko 1927. gada 12. februārī nopirka par dzimtu ar 7.03 ha un astoņām ēkām.

Arodbiedrība 1932. gadā ieguva savā īpašumā veco latviešu amatu namu Vaļņu ielā 41, ko izremontēja un iekārtoja tur klubu un bibliotēku. Nama vērtība bija 60 000 latu. Šai klubā rīkoja kārtējās literārās trešdienas un mākslinieciskās sestdienas, kurās piedalījās ar priekšnesumiem izcilākie rakstnieki un mākslinieki. Bez tam ik gadus pavasari biedrība rīkoja preses balli, bet rudenī rakstnieku dienas. Biedrībai 1934. gadā bija ap 200 biedru. To pārvaldīja valde ar 11 locekļiem. Biedrības priekšnieki bija P. Blaus, P. Rozītis, A. Švābe, A. Erss, R. Egle, K. Skalbe, R. Egle, J. Līgotnis un J. Porietis.

1931. gadā no biedrības izstājās daļa labā spārna rakstnieku un žurnālistu, nodibinot Latvijas preses biedrību, kur par biedriem uzņēma arī citu tautību preses darbiniekus. 1934. gada 29. novembrī abas organizācijas apvienojās un pārreģistrējās apgabaltiesā ar nosaukumu Latvijas preses biedrība. Tā pārņēma agrākos Latvju rakstnieku un žurnālistu arodbiedrības īpašumus, bet to apkopšanai biedrībai nebija naudas. Daudz līdzekļus prasīja pili no 1922.-32. gadam izdarītie remontu. Cēsu būvmeistara J. Meņģeļa no 1878.-81. gadam celtā Siguldas kunga māja bija stipri cietusi I pasaules karā. Jaunās apvienotās Preses biedrības priekšniekam J. Druvam (no 1934.-40. gadam) izdevās dabūt aizņēmumus un pabalstus Rakstnieku pils pilnīgai pārbūvei, ko no 1936. g. 1. augusta līdz 1937. g. 6. maijam architekta A. Birkhāna vadībā veica būvuzņēmējs H. Liepiņš. Šie darbi izmaksāja pilij 155 431 latu, pārējām ēkām 260 000 latu, inventāra iegādei 131 298 latu. Apakšstāvā izbūvēja svētku zāli ar 200 vietām un mazu skatuvi, telpas skaisti izkrāsotas, izdaļotas un lepnī iekārtotas. Augšstāvā 12 moderni iekārtotas viesu istabas. Pils priekšā 1938. g. 26. jūlijā atklāja T. Zaļkalna veidoto Kronvalda pieminekli, kas izmaksāja 50 000 latu. Ārlietu ministrijas preses nodaļa bieži izlietoja Rakstnieku pili reprezentācijas vajadzībām.

Pēc Rakstu un mākslas kamera nodibināšanas, kur arī priekšnieks bija J. Druva, Latvijas preses biedrības darbība ap-

Veca mīlestība nekad nerūs

- Viņš man ir lielāks grāmatu lasītājs. Dienās būs gaišreģis.

Latvijā ir ap pusotra miljons optimistu, kas redz vairāk kā citi un padara vairāk kā citi

Rakstnieki izvēlās mājas ar lieliem logiem, bet, ja nevar, dzīvo ar kritiķiem bēniņos.

Es, miļā, dodos uz DV salidojumu Anglijā, tad apmeklēju Rīgas teātrus un varbūt tikšu uz operas atklāšanu. Tad man kultūrai pietiks visam gadam.

Vasaras paliek isākas

Valodīpas vecmāmiņai ir visādas kaites, bet neviens ārsts zāles neparaksta.

Piemācīties var visu mūžu.

"Man šoreiz tāda sajūta, ka mēs abi šoreiz izkritisim cauri.

sika. Bolševiki 1940. gadā likvidēja preses biedrību un atjaunoja rakstnieku un žurnālistu arodbiedrību, bet pēc Latvijas inkorporācijas nodibināja LPRS rakstnieku savienību ar A. Upīti kā priekšsēdi un Siguldas pili nodeva partijas viru rīcībā. Vācu okupācijas laikā to pārņēma armijas iestādes, bet krievu laikā slepenā dienesta skola (Daļēji pēc A. Švābes Latvju enciklopēdijas 21. burtnīcas).

Vācijā, LCK ierosmē, 1945. g. 16. decembrī, Hanavā, dibināja Latviešu preses biedrību, kas pēc tam pārcēlās uz ASV.

SAVA CEĻA GĀJĒJS

Arnolds Zaļais, Mana mūža atmiņas, 435 lpp., autora izdevums, 1995. g.

Atmiņu stāsts 400 lappusēs ar 40 foto attēliem aptver nedaudz vairāk par trešdaļu no autora gaŗā un darbigā mūža. Tas sākas isi pēc gadsimta maiņas un turpinās līdz Latvijas okupācijai 1940. g. vasarā. Lasītājam paveras autora bērnu dienas Pastendes muižā pie Talsiem, kur viņa tēvs Jēkabs Zaļais ir dārznieks. Lielas pārmaiņas zēna dzīvē rada mātes saslimšana ar "plaušu vainu" (tbc) un I pasaules kaŗa sākums, kas virpuļojošā odisejā aizrauj viņu kopā ar ģimeni uz Krimu. Un tikai 1920. gadā grūtā un gaŗā braucienā preču vagonu ešalonā caur Viduseiropu un Vāciju tēvs ar dēlu (māte, slimības nomākta, Krimā mirst) atgriežas neatkarīgajā Latvijā. Sākas jaunā censoņa izglītības gaitas 2. pilsētas ģimnazijā, vēlāk tautsaimniecības fakultātē Latvijas Universitātē. Arnolds Zaķis to beidz 1930. gadā.

Lai turpinātu Talsu tirdzniecības skolā iesāktās izglītības gaitas, pusaudzīm Krimā iznāk dzīvot no ģimenes atšķirti. Pēc mātes nāves atšķirtība jūtami pieaug, gandrīz sasniedzot atsvešināšanās robežu. Tēvs gādā par dēla skolas gaitām, taču kaŗa apstākļu dēļ viņa rocība ierobežota, kādēļ Arnolds jau agri sāk pelnīt maizi ne tikai vasaras brīvlaikā, bet arī mācības gada laikā. šis apstākļis izraisa kāpinātu autora patstāvības un neatkarības sajūtu jau jaunos gados. Tas rada pārliecību, ka viņš pats ir sava likteņa lēmējs.

Tā 1920. gadā, būdams aristokratiskas krievu ģimnazijas priekšpēdējā klaše, Arnolds uzzin, ka daži pazistami latvieši devušies ceļā uz Latviju. Izstidzējušais zēns nolemj, ka arī viņam tas jādara. Lai sapelnītu ceļa naudu, kas nav mazā, pusaudzis saņem darbu kādā vinaudzētavā, kur labu laiku ar kapli irdina zemi ap stādiem gan rīta agrumā četras stundas pirms mācībām, gan arī vēl četras stundas pēc tām līdz pat tumsai. Fiziskie spēki pēc laika izsīkst, darbs jāpārtrauc. Tad atklājas, ka arī tēvs domā par atgriešanos, un viņi braucienu sāk plānot kopīgi (sal. 144., 145. lpp.).

Jauneklis ir tikpat neatkarīgs arī Latvijā, apgūdams vidējo un augstāko izglītību un tajā pašā laikā iedams arī darbā. Tēva darba vietas mainās, no Rīgas tās dažkārt ir patālu. Lai gan sakari tēva un dēla starpā nepārtrūkst, pār tiem tomē rēgojas atsvešināšanās ēna, jo Arnolds jau no pusaudža gadiem ir sava ceļa gājējs.

Zīmīgs epizods studiju laika atmiņās saistās ar autora iestāšanos studentu biedrībā *Austrums*, un, tai 1926. gadā daloties, Zaļais kļūst par vienu no *Fraternitas Livonica* dibinātājiem. Atmiņu stāstā apgrozās daudz ļaužu, no kuŗiem gandrīz visi atrod savu vietu autora rūpīgi izveidotajā personu rādītājā grāmatas beigās, atskaitot pāris zilacītes un brūnacītes, ar kuŗām autoram samērā pavirša saskare un kuŗas, acīmredzot, nav pelnījušas atkārtotu pieminēšanu (sal. 196., 199., 364.-369. lpp.). Ļoti ievērojama loma, turpretī, ir Jelgavas mājturības skolas skolotājam Helēnais Stūrītei. Ar viņu autoram risinās romāns gadiem, un 1930. gada septembrī abi slēdz mūža derību.

Kā jau atzīmējam, darba sākumā notēloto muižas dzīves kluso idili pārtrauc kaŗš. Bēgļu laiks Krimā risinās uz pasakaini skaistas dabas fona, bet sadzīve met viņus: apgabalā pēc oktobra revolūcijas ienāk baltie, tos nomaina sarkanie, pēdējiem seko vācu okupācija. Atgriezies Latvijā, Zaļais, vēl ģimnazists būdams, sāk darboties par stenografu Saecimā un to turpina līdz pēdējai sēdei 1934. g. 14. maijā. Autoritārās valdības laikā autors ir referents Tirdzniecības un Rūpniecības kamerā.

Šāda veida atmiņu stāstiem ir noliedzama vērtība. Lai arī parasti atmiņas domātas tikai tuvāko ģimenes locekļu, bērnu, mazbērnu lasīšanas priekam, tās tomēr ir arī laikmeta liecība par mazā cilvēka dzīvi, izjūtām, ciešanām, priekiem un pametumiem straujo vēsturisko pārmaiņu nežēlīgajās ķētnās. Tas katrā ziņā attiecināms arī uz Arnolda Zaļā nupat iznākušo grāmatu *Mana muža atmiņas*.

Manuskriptu rediģējusi Ilze Šimane, datora salikumu veicot Gunāram Liepiņam. Grāmatas cena 15 (US) dol. Tā dabūjama Roberta Krūklīša grāmatnīcā (511 Charles St., East Lansing, MI 4823), Oļģerta Diķa grāmatnīcā (6571 Clines Chapel Rd., Waverly, OH 45690), kā arī pie autora (Arnolds Zaļais, 3224 E. 29. St., Tulsa, OK 74114-6130).

Auseklis Zaļinskis

DV MĒNEŠRAKSTS NR. 4 - JŪLIJS/AUGUSTS

DV organizācijai ejot savā 50. darbības gadā, ievadrakstā, citējot plkv. V. Januma mudi, A. Puķīte aicina: "Mums jāpaliek lepnēm un vienotiem!" DV griežas pie Latvijas Saeimas, partijām un valdības, lai tās gādātu, ka Latvijas republikai tiktu nodoti visi bijušās PSRS VDK arhīva dokumenti, kādus pieprasījis vēsturnieks Dr. I. Ronis. Atgādina PBLA priekšsēdes aicinājumu: "Spēcīga, vienota, politiski ietekmīga ārzemju latviešu sabiedrība ir Latvijas drošākie aizstāvji pret Krievijas iespējamu agresiju." Priekšā stāvošās Latvijas vēlēšanās ņemsim vērā darbus, kas darīti - ne vārdus, kas runāti!

Andris Grots, Saeimas deputāts, "Afganistāna-2 un ko no tās mācīties" - laiks izstrādāt Latvijai piemērotu aizsardzības koncepciju, jāpārtrauc administratīvās nebūšanas Aizsardzības ministrijā, jāizstrādā ilgtermiņa aizsardzības spēku financēšana, jāpanāk reāla sadarbība Baltijas valstu aizsardzības jomā. Alberta Eglīša pārdomas "Bēdu zīmes ēnu laikā". Čehņija, Bosnija, Afgāna, Āfrikas nemieri. Krievija piesavinās Abreni, Pečorus, Narvu. Melos plūsdami, runā par cilvēku tiesībām, aizmirstot savas varas gadu noziegumus.

Austra Liepiņa "DV Vanadžu goda priekšnieces Marijas Keņģes piemiņas liepa zaļos Latviešu namā Almēlijā, Anglijā".

Alfrēds Īve "Kurzemes leģionāri pēc 50 gadiem". No 50,000n leģionāriem, kuņģi pārdzīvoja kaŗu un Gulaga nometnes, atgriezās 11,500. Nepārnāca 38,500! Īve skaitļos atgādina Leģiona likteni - tas jālasa noliektu galvu - varoņus godinot! Valters Zirnītis "Latvija ceļā savas zemes aizsardzību veidojot" - palīdzīgi ārvalstu armijās dienējuši - tagad atvaļinātie virsnieki - latvieši. Skrastīņu Indulis "Aizgājējs - testaments - palicēji" Mūsu senču atziņa bija, ka kamēr vēl esmu šajā saulē, pats visu nokārtošu.

Alfrēds Dombrovskis "No Oderas līdz Amūrai" - Apstākļi uzlabojas. Sākās atbrīvošana. Al. Pelēcis "Epizode ar Sjūzenu". Autora tikšanās ar kādu izpalīdzīgu Amerikā: "Pateicībā noskūpstīju nēģeru meitenei roku." Elita Roze "Todien pie Usmas ezeŗa" - salidojumā pulcējas nacionālie partizāni.

"Vanags ar trim zvaigznēm" - kā tapa DV nozīme un himna. DV Vanadžu priekšnieces uzruna, DV ASV 45. delegātu sapulci Klīvlāndā atklājot - "Latviju savās rokās nav varējuši noturēt ne svešu tautu kungi, ne pašu vagari."

"Mārite stāsta" - 4. turpinājums - vienās rūpēs dienu no dienas.

Recenzijas. Indulis Kaŗociņš "Viri." Žurnāls tiem, kas nav zaudējuši drosmi un uzņēmību. Guna Ikona "Tauta manas mājas". Andrejs Eglītis - Latvijā izdots dzeju krājums.

Dzeja: S. Jerumanis "Ieklausies", Alfrēds Putniņš "****", Larisa Enzeliņa "Ar katru", Ilma Ausekle "Klusums", Juris Veitners "Latvijas jūlijs Anno '94", V. Burgis "Rožu tvanā". Ziņas un chronika. Sports.

Alfrēds Puķīte, DV CV ideol. noz. vad.

AKADĒMISKĀ DZĪVE 37

Kad pirms pusotra gadiem mainījās Akadēmiskās Dzīves redaktori, radās šaubas, vai varēs sagatavot nākamo šī rakstu krājuma izdevumu. Tas veicies labāk, kā varēja sagaidīt, un nav šaubu, kas šis izdevums turpinās iznākt. Šī gada izdevumā uzmanība veltīta Latvijas Universitātes darbībai tūliņ pēc kaŗa, pat ātrāk, jo Kurzemē ciņas nebija beigušās, kad sāka domāt par

MĒS ŠOVASAR IZTIKĀM BEZ MOTORLAIVAS

UN MUMS BIJA DIVTIK LIELĀKI PRIEKI

lekciju atjaunošanu, mēģinot sameklēt arī mācībspēkus. Apraksti apstākļi un notikumi pēc Rīgas krišanas un kara izbeigšanās, arī mazliet filozofijas, bēgšanas uz Rietumiem, Latvijas stāvoklis, un dažī citi temati. Izskatīgais rakstu krājums iznāk 37 gadus.

Ķīmiķis J. Stradiņš rakstā par Latvijas Universitāti laikmeta griežos norāda, ka Rīgā 1944. g. 13. oktobrī ienāca Sarkanarmija, Rīgu bija atstājuši 60-70 % universitātes mācībspēki, bet galvenās universitātes ēkas nebija sagrautas. Saglabāts bija arī inventārs. Pēc mēneša pagaidu rektoru prof. A. Ķešānu nomaina no Maskavas atsūtītais ģeografijas prof. M. Kodeks. Bija palikuši, apm., trešdaļa no mācībspēkiem, bet daļa 1945. g. vasarā atgriezās no Kurzemes vai krievu okupētiem apgabaliem. Rīgā bija palikuši ap 50 mācībspēku, bet ne visiem bija lemts darbu universitātē turpināt. Darbību atsāka 1944. g. oktobrī grūtos kara laika apstākļos. Nenotika "veco" profesoru masveida aresti un atlaišana.

Sākumā dominēja profesoru "imports" no Krievijas, bet šie iebraucēji bija viduvējas, pat zemas kvalitātes zinātnieki, garā isti staļinieši. Mainījās arī rektori, tomēr universitāte paturēja samērā augstu kvalitāti. Nepievilcīga bija partijas funkcionāru un importēto profesoru loma "vecās akadēmiskās" inteligences pāraudzināšanas centienos, pie kam daudziem nokritizētiem bija jāaiziet no vadošiem amatiem, jāatzīst un jānosoda savas "kļūdas". Tomēr universitāti izdevās saglabāt samērā augstā mācības līmeni, un zinātniskam pētniecības darbam uz Latviju lauzās cilvēki, jo šķita, ka dzīves apstākļi tur ir labāki. Tomēr vēl garš ceļš bija ejams, lai atgrieztos pievecām tradīcijām.

J. un I. Metuzāli un V. Štengels raksta par universitātes ideju un īstenošanu. Latvijas universitāte likvidēta 1946. g. pēc Padomju Savienības otrreizējās Latvijas okupācijas, atdalot pētniecību no universitātes. Kopš tā laika Universitāte pastāvēja tikai kā ideja, kas bija dzīva latviešu apziņā Latvijā un trimdā. Universitāte ir vienreizēja skola, kur studentiem ir jāmacās un jāpiedalās pētniecībā, iegūstot zinātnisku izglītību. Tā ir patiesības meklēšana ar zinātnes palīdzību. Patiesība ir jādod nākamajam audzēim.

Universitāte ir mācībspēku un studentu sabiedrība ar zināmām tiesībām, tā noteic zinātniskās pētniecības objektus un piešķir sabiedriski atzītus grādus. Valsts un sabiedrība rūpējas par universitātes uzturēšanu. Latvijas Universitātē bija 12 fakultātes 3 grupās. Īsi pirms II pasaules kara no universitātes atšķīrās Lauksaimniecības fakultāte ar mežkopības nodaļu, pārceļoties uz Jelgavu. Padomju laikos atdalījās Medicīnas fakultāte un Ķīmijas fakultātes farmācijas nodaļa, izveidojot Medicīnas institūtu. Vēl pēc 10 gadiem atdalījās Inženierceltniecības, Mehānikas un Ķīmijzods fakultātes, atjaunojot Rīgas Politehnisko institūtu.

H. Vilks un Ž. Epners aprakstījuši bēgļu braucienus ar laivām no Kurzemes uz Zviedriju ar dažiem drāmatiskiem notikumiem. V. Balodis norāda, ka "Skrundas monstros (Lokātors)" nekad nesāka savu plānoto darbību, jo PSRS sabruka gadu pirms šīs iecerētās lokācijas stacijas palaišanas. Radari atradās ielejā, apkaimi negatīvi ietekmēja mazā mērā, daži augi vai dzīvnieki uzrādīja mazu negatīvu iespaidu un apkaimes skolēni uzrāda negatīvas pārmaiņas.

Par Latvijas demografiju raksta J. Raipulis un J. Labsvirs. Pēdējos 4 gados latviešu iedzīvotāju skaits palielinājies no 52 uz 54,5 %, uz citu tautu izbraukšanas rēķina, palielinot latviešu skaitu uz 1,4 miljoniem. No latviešiem krievu valodā runā 2,6 %, no krieviem latviski 5 %. Uz katriem 1000 iedzīvotājiem tikai 96 latviešiem ir augstākā izglītība. Represiju rezultātā latvieši zaudēja ap 350 000, uz Vācijas politikas dēļ aizbrauca ap 180 000, kopā zaudēts 530 000 cilvēku. Ievēda no Krievijas darba spēku, pārvaldes darbiniekus, speciālistus, būvēja nepiemērotas rūpnīcas, atvēra nevajadzīgas augsstskolas, speciālistiem piešķīra latviešu dzīvokļus un citas privilēģijas. Rīga bija atklāta pilsēta, kur pēc dienesta varēja palikt virsnieki un līgumdarba speciālisti. Latviešus pamazām izspieda no pārvaldes, ielu un vietu nosaukumus atvietoja ar krievu vārdiem, laukos likvidēja mazās skolas, latviešu bērniem bija jāmacās krievu skolās, bija ierobežotas iespējas gūt augstāko izglītību, bet darbiniekus uzmanīja čeka. Latviešu tautu saglabāt varētu tad, ja tautieši atgriežas etniskās dzīves vietās, ja emigrējušie un izsūtītie atgriežas Latvijā. Dabīgais pieaugums par mazu. Latvijā no Rietumiem atgriezušies tikai ap 8000. Vienīgais pieauguma avots ir jauktās laulības, bērni

lielāko tiesu reģistrējas kā latvieši. Nepieciešams paaugstināt dzimstību, nelegālie iebraucēji nākotnē var apdraudēt latviešu tautas eksistenci un Latvijas valsts neatkarību.

M. Grudule raksta par baznīcas dziesmu atspulgu Ed. Veidenbauma dzejā, bet nav drošu pierādījumu, ka viņš bijis dziļi dievbijīgs cilvēks.

E. Ķiploks apskata mācībgrāmatas studentiem. A. Milts raksta par ikdienas cilvēku un notikumu mutvārdu vēsturi, kas var nonākt iztēlotā pasaulē. Tā māca ar cieņu izturēties pret savdabīgo cilvēku.

M. Zirņīte stāsta par pasaku meistarū Jāni Širmani. Tas kādreiz banketā ticis ar Skalbi, kad abi saņēmuši godalgas. Autore apraksta rakstnieka dzīves stāstu Vācijā un Amerikā. Tikai Širmanis piemin: "Ja es būtu piedzimis Amerikā, ar 30 grāmatām es būtu vairākkārtējs miljonārs pie šīs dzīves. No savām 33 grāmatām es neesmu nekā cita guvis, kā labi daudz draugu. Nu, es patiesībā neskumstu par to, ka esmu trūcīgs."

T. Puisāns rakstā "Vēstures filozofija" norāda, ka vēsture un filozofija ir cieši saistīti jēdzieni, abi nedefinējami. Arī teoloģija ir filozofija, bet vēstures filozofijai vairāk brīvības prāta apsvērumos. Nav atbildēts, kā no baltu ciltīm 700 ģermanizācijas, polonizācijas un rusifikācijas spaidu gados izveidojās latviešu tauta. Vēsturei nav definīcijas, tā balstās uz faktiem, to tulkojumu un literāro formu.

O. Spāritis apraksta, kā dažādie arhitektūras stili ietekmēja Latvijas arhitektūru no 9. - 19. gadsimtam, galvenā kārtā, baznīcu celšanu, arī cietokšņu un pili.

Rakstu krājumā ievietoti 6 grāmatu apraksti, Chronikas daļā aprakstīta akadēmisko organizāciju dzīve, mūžībā aizgājušie un atceres.

Šogad krājumā ievietoti mazāk rakstu par speciāliem priekšmetiem, kas vairāk piemēroti attiecīgiem speciālistiem. Te vairāk vispārēju aprakstu par Latvijas augstākām mācību iestādēm, studentiem un mācību spēkiem, pēckara notikumiem, lekciju atsākšanu, arī bēgšanu no krievu otrreizējās okupācijas. Šie temati varētu pievilkt plašāku aprindu lasītājus, kam mazāka interese par sarežģītu zinātnisku darbu lasīšanu, bet vēlēšanās zināt par pārmaiņām Latvijas augstākajās mācību iestādēs vai ikdienišķos akadēmiskos notikumos. □

V. Irbe

AR ULMANI BEIDZĀS - AR ULMANI SĀKĀS

"No tevis jau neporasa daudz...", prezidenta G. Ulmaņa dzīves stāsts. Apgāds "Liktēstāsti", Rīgā, 1995. g., 262 lpp.

Prezidents Guntis Ulmanis nācis klajā ar grāmatu, kuŗā izklāsta visos sīkumos savu dzīvi - no dzimšanas līdz iecelšanai prezidenta krēslā, varbūt ar nolūku, lai tauta labāk iepazītu savu prezidentu.

Bērība Guntim bija rūgta, grūta, ciešanu pilna, sākot ar Sibīriju, ganu un skolas gaitām, un visu citu. Viņš ienācis šai pasaulē 1939. gadā. Tēvs apcietināts jau 1940. g. un deportēts uz Sibīriju, kur Vjatlaga vergu nometnē miris 1942. g.

1941. g. 14. jūnija izsūtīšanas skāra arī viņa māti un mazo Gunti (1 g. un 9 mēn. vecu), un visus Ulmaņa dzimtas piederīgos.

Guntis ar māti un omīti atgriežas Latvijā 1946. g. Arī te Guntim nav viegli. Sevišķi viņa patēvs Rumpītis nav humāns pret mazo Ulmani, jo viņš nida Ulmaņa vārdu un uzskatīja Kārli Ulmani par vainīgu pie visa, tāpat kā daži citi tai laikā.

G. Ulmanis beidza vidusskolu ar uzvārdu Rumpītis, bet, iestājoties augstskolā, atklājas viņa īstais uzvārds un "Ulmaniskā pagātne", jo bērns nebija adoptēts. Skolas mācībās viņš bija sekms, lai gan daudz nemācījās. Piedalījās arī sabiedriskās aktivitātēs - pioneros, komjaunatnē, sportā un citur. Beidzis ekonomijas studijas, iesaukts kaŗadienestā un nosūtīts uz Krasnodaras novadu (netālu no Rostovas), kur pavadījis 2 gadus un ieģuis leitnanta dienesta pakāpi.

Arī pēc atgriešanās no kaŗadienesta, nekāda spoža dzīve viņam nebija. Darba ziņā bija grūti atrast piemērotu un labāk situētu vietu. Sieva strādāja un apgādāja ģimeni. Pat dzīvokļa jautājums nebija viegli atrisināms, neraugoties uz to, ka viņš bija partijas biera kartes īpašnieks, ko viņam piešķīra nobeidzot kara dienestu.

Bija pastāvīgi jābaidās no čekas un izsekošanas, kaut ar politiku viņš nenodarbojās. Komunistu laikā ne skolās, ne arī citur nekas netika minēts par Latvijas brīvvalsts laiku (1918-1940). Arī Ulmaņa vārdu nedrīkstēja minēt, jo komunistu nozīmē tas bijis latviešu tautas lielākais ļaundaris un nodevējs. Patieso Latvijas vēsturi viņš sācis mācīties tikai 1989. g. pēc 4. maija, kad arī varēja jau "atliekt muguru" un nostāties taisni. Kaut gan viņš sevi nekad nav ticējis, ka komunistiskā iekārta varēšot ilgi pastāvēt, "jo tā ir pat ne uz smiltīm, bet gan uz tukša gaisa būvēta." Un laiks bija jau nobriedis, lai cilvēki izmantotu situāciju un šo sistēmu sagrautu no iekšienes.

Nekādā augstā amatā G. Ulmanis nav bijis, neraugoties uz viņa spējām, profesionālām zināšanām un partijas biedra karti. Dienesta uzdevumā viņam bija izdevība apceļot Latvijas laukus un iepazīties ar cilvēku dzīvi, uzskatiem, vēlmēm, arī dzirdēt izteikas par "seniem labiem Ulmaņa laikiem". Par to viņš saka: "Es pārsteigts atklāju, ka Ulmanis un viņa laiks tautā dzīvo, pilnīgi pretēji tam, ko bērībā bija iepazīnis skolā un no oficiālās propagandas, jo vairāk padomju vara viņu nīda un lādēja, jo augstāk tauta cēla uz pjedestāla, jo cilvēki neieredzēja komunistisko režīmu."

G. Ulmanis ļoti atzinīgi izsakās par latviešu trimdiniekiem un par to, ko viņš, ceļojot pa ASV un Kanadu, redzējis un dzirdējis: "Pieredze, ko guvu, tiekoties un iepazīstoties ar latviešu trimdiniekiem Ziemeļamerikas kontinentā, ļoti noderēja manās tālākās gaitās, kad tiku ievēlēts par valsts prezidentu. Pirmkārt, iepazīnu viņus un viņu dzīvi. Atrazdamies viņu vidū, emocionāli ļoti spilgti izjutu kādreizējo Latviju, par kuŗu man pašam nav nekādu atmiņu. Šī trimdas Latvija - rūpīgi pārvesta un iedēstīta, kopta un lolota svešā vidē - ir unikāla parādība. Tajā saglabātas daudzas tādas vērtības, par kuŗu zudumu mēs tagad bažījamies šeit, tēvzemē. Trimdiniekiem ir bezgala dārgs brīvās Latvijas veidols, tās svētki, karogs, himna, dižās personības. Amerikā es guvu apstiprinājumu tam, ka brīvās Latvijas divdesmit gadi patiešām bijuši zelta laikmets mūsu tautas vēsturē." (233)

Prezidents Guntis Ulmanis augsti ciena prezidentu Kārlī Ulmani. Viņš saka: "Kārlis Ulmanis man nācis līdzī visu mūžu, gan nemanāms, gan vēlāk tik reāls, it kā es būtu ar viņu ticis un sarunājies... Kādu dzīves posmu K. Ulmaņa tuvums ir smagi sarežģījis manu likteni, taču nesalīdzināmi vairāk viņš man ir palīdzējis, mani vadījis un balstījis." (179)

G. Ulmanim tiekot arī bieži jautāts, kāpēc K. Ulmanis ielaidis sarkanarmiju bez pretošanās? - Bet arī viņš nevarot izdomāt labāku atrisinājumu, kuŗa mērķis bija - saudzēt cilvēkus, jo bez nozīmes upurēt dažus desmitus tūkstošus pārspēka priekšā nebija jēgas.

Nav brīnums, ka šo grāmatu izpirka ātrā laikā un bija jāgatavo otrs izdevums, jo katram taču interesē iepazīt tuvāk savu prezidentu, viņa dzīves gaitas - kas viņš bijis, kā viņam gājis, kā viņš ticis augstā amatā, par ko nebija nekad ne domājis, nedz sapņojis. Bet apstākļi tā sagādījās, varbūt arī radniecība ar Kārlī Ulmani spēlējusi savu lomu. - Tā iznāk, ka ar Ulmani beidzās un ar Ulmani atkal sākās.

Grāmata bagātīgi ilustrēta ar foto uzņēmumiem. Ieteicams katram to izlasīt. □

Čikāgas Ziņas, Nr. 197, 8. lpp. Alberts Raidonis

FORUMS: vērojumi, pārdomas, piezīmes

Milda Ozola

7 MĒNEŠI KURZEMES CIETOKSNĪ

Izvilks no dienas grāmatas
/Turpinājums/

Liepājā, 1945. g. 19. martā

Šo dienu varbūt kādreiz pieminēs vēsturē. Notika svinīgs akts. Sanāca Latvijas Nacionālās komitejas, militāro un civilo iestāžu pārstāvji un nedaudzki iestāžu darbinieki. Grūti bija sadabūt ieejas biļetes, visu šo svinību sarīkošanu bija uzņēmies Pašvaldību pilnvarotais Niedra un, cik likās, visa ieejas zīmju sadalīšana nebija visai noorganizēta. Dabūju 4 biļetes. Fr. bija goda karte, arī uz goda mielastu, tas notika pēc akta.

Akts notika Liepājas operā, plkst. 10:30. Divas reizes tika kontrolētas ieejas zīmes un pases. Man vieta bija balkona 1. rindā pašā vidū, ļoti laba redzamība. Zāle bija dekorēta Latvijas

karogiem, kas nolaisti pāri balkona malām. Skatuves dibenpusē nolaisti vienā pusē Latvijas, otrā - Vācijas karogi uz melna fona. Starp karogiem vidū Latvijas ģērbonis glītā koka ietvarā. Viesi - galvenokārt, virsnieki un arī iestāžu vadības. Prezidentu ģen. Bangerski ar 2 vācu virspulkvežiem sagaidīja ar jauku tautas melodiju orķestra izpildījumā. Šinī brīdī tā savādi palika ap sirdi. Latvijas prezidents... Pagaidu valdība... Cik daudz cerību un ilgu saistās un tiek gaidītas no šīm personām. Tad runāja Ev. štāba priekšnieks un Pašvaldību pilnvarotais Niedra (bija paredzēts, ka runās Liepājas pilsētas galva, bet tas nokavējās un neierādās), Liepājas iedzīvotāju vārdā apsveikdams Prezidentu un pārējos augstos viesus šai svinīgajā aktā. Kā reālu atgriešanu tiešamībā viņš paziņoja, kas jādara varbūtējā trauksmes gadījumā. Tad visi kopā orķestra pavadībā dziedājām brīnišķīgo korāli, kas derētu par otro tautas lūgšanu šai ciešanu laikā: "Dievs, sargā mūsu tēvu zemi./ Ka viņa ziedoša un stipra top!/ Pats viņai saules mūžu lemi./ Un to ar tēva uzticību kop./ Ka taisnība un miers šē sastopas./ Un augļu pilnas druvas ligojās. Tas bija mazs koncerts. Pāris Jāzepa Vitola mūzikālos gabalus atskaņoja Kurzemes raidītāja stīgu kvartets, un dziesmas "Pie Baltijas jūras" un "Svēts mantojums" izpildīja kaŗavīru sekstets "Tēviņa". Pēc tam bija frontes pārstāvja apsveikums, īss un skaidrs, ka frontes kaŗavīri sen jau izjuta valdības trūkumu, ka kaŗavīru ciņa ir par brīvu, neatkarīgu Latvijas valsti. Tad runāja Kurzemes iedzīvotāju pārstāvis, kāds pagasta vecākais, sacīdams, ka latvieši nevienu reizi vien uz drupam ir cēlušī jaunas, vēl skaistākas mājas un pilsētas un ka tā būs arī tagad. Pēc tam paša Prezidenta Bangerska programmas runa, ka ir kaŗš un kaŗa apstākļi un ka tādēļ nevar gaidīt, ka jaunā valdība ievēdīs kādas radikālas pārmaiņas.

Tad runāja vācu ģenerāļa Krigera pārstāvis. Tad Reichsfirera SS pilnvarotā Kurzemes ģenerāļa, SS grupenfirera D. Bērenda runa, kuŗā viņš norādīja tieši uz tām tiesībām, kas līdz ar šo pāriet tieši latviešu rokās. Tas ir: 1) pilnīga kultūras dzīve, 2) izglītība, 3) civilās tieslietas. Viņš atdodot arī visus īpašumus, kas nav vācu armijai, tautai atpakaļ, tā labojot to netaisnību, ko bolševiki mums nodarijuši. Mums fronteī vajadzēšot dot to, kas fronteī vajadzīgs. Jāsastrādā ar vāciešiem pilnīgi. Būšot pilnīgi jauna politiska vadlīnija - dibināta uz stingri militāriem principiem. Tad atkal runāja Prezidents Bangerskis, pateikdamies par visu novēlēto, un ar "Dievs, svēti Latviju!" akts beidzās. Tas nu tāds lietišķs atreferējums. Izjūtas nav sevišķi ko aprakstīt, jo tādu gandrīz nebija. Bijū domājusī, kas viss šis akts daudz vairāk ies pie sirds. Tas "orķestris" no 4 maziem vīriem bija par vāju un neiespaidīgu, arī "Tēviņas" dziedājums likās lielai zālei par sīku. Tās nu tādas kaŗa laika lietas. Tad tā runu tulkošana latviešu un vācu valodā neatstāja labu iespaidu. D. Bērenda runa bija gaŗa un daudz atkārtojumu, ir jau pareizi, ka vācu kaŗavīri lej asinis, lai mēs Kurzemē varētu dzīvot, bet tā jocīgi, ka viņi stāv pie Latvijas celšanas. Lai rāda nākotne, vai šim aktam sekos labāka nākotne. Policijas apsardzība bija stingra, uz visiem stūriem posteņi. Vācieši vienu reizi Liepāja man kontrolēja dokumentus.

Liepājā, 1945. g. 22. martā

Trīs dienas turpinājās apšaude. Runāja, ka izšausanas vietas esot likvidētas un apcietināti ziņu devēji no Liepājas, kas bijuši vācu virsnieki. Vai tā bija - nezinām. Bet šovakar sāka atkal šaut, kaut arī uz īsu brīdi. Bija arī trauksme. Nezinājām, kur skriet, gājām blakus mājas vārtos, kamēr norimās.

Fr. taisa agrākā departamenta (sabiedrisko lietu) plānu un status. Fr. kā vecs sabiedriskais darbinieks vienmēr dzīvojis līdzī kultūras dzīves likteņiem. Līdz ar Fr. vēl piepalīdz Tēviņas redaktors J. Vitols. Tad izlēma, ka būs pie Izglītības un kultūras ģenerālsēkretariāta 2 daļas: 1) mākslas un kultūrālās pašdarbības daļa ar Biedrību un tautas namu nodaļu un Teātra mākslas nodaļu, kultūras fondu un muzeju, pieminēkļu un arhīvu joma, 2) informācijas un literātūras daļa ar preses nodaļu, propagandas nodaļu, radiofonu un Letu. Plensners sludinājās avīzē, lai piesakās darbinieki. Tad jau šodien nāca daudzi, lielais vairums gan tikai dāmas, bet maz esot noderīgi. Esmu nesaprasnā, ko darīt. Ļoti vēlēšos iet atpakaļ uz savu veco darba lauku, bet bailes, ka šīs jaunās iestādes neizput tikpat ātri kā nodibinājušās. Tautas Palīdzība tāda vajadzīga un noteikta iestāde.

Ar šodienu vakaros no 19:30 līdz 21:30 nebūs elektrība. Zoboļamies, ka jāķeŗ visticpas vai jāmilejās, ko citu lai dara. Svecēs

nevar dabūt, gulēt iet par agru. šovakar gan nodzēsa tikai uz stundu.

Liepājā par naudu vairs it neko nevar dabūt. Tikai veikalā kartiņu devu var izpirkt. Uz tirgus prasa mantu pret mantu - pilnīga maiņas tirdzniecība..

Liepājā, 1945. g. 23. martā

Mūs atkal met no telpām ārā. Pulkvedis Plensners saka, ka mums nāk tik daudz tautas un tas apdraud Prezidentu. Kuņi ienākot pie mums, tie kāpjot arī pie viņiem stābā otrā stāvā. Man aptecējās sirds un es teicu: "Tie jau ir tie paši nelaimīgie leģionāru piederīgie, kuņi, ziņas par savu dēlu vai vīru neatrazdami, iet augšā. Ne jau sava prieka dēļ viņi pastaigājas pa trepēm." Tad viņš kaut ko atrūca. Priekš kam gan viņi te sēd. Atbraukusi valdība un tauta vairs nedrīkst iet stābā. Tas tikpat negēlīgi, kā pirms pāris dienām "Tēvijas" redaktors J. Vitols saka, ka sludinājumus par piederīgo meklētājiem vairs neiespiedi-šot, neesot nozīmes. Pēc tam redakcijā bija pazuduši Tautas Palīdzības divi uz, apm., 10 loksņem katrs sarakstīti piederīgo meklētāju saraksti. Vienmēr būs vīri, kas, mikstos sēdekļos sēdēdami, nesapratīs un necentīsies palīdzēt tautai.

Nupat te bija jauna meitene stāvoklī un lūdza bērna drēbītes. Esot dabūjusi no Apgabala komisāra atļauju 1 m baltā audekla un 1 cepures iegādei. Ar to nevarot bērnu apģērbt. Lūdzu sedziņu. Raud. Pašai arī nekā neesot. Likās, viņa nebija arī precējusies. Tādu lūdzu ir ļoti daudz. Bieži te iegriežas kapteinis Rempe, gaisa spēku izpalīgu vadītājs. Viņš ar pērkondimdošo balsi centās mūsos iedvest ticību nākotnei.

Kroders mūs šodien iepazīstināja ar jaunajām "tirgus cenām" Liepājā. Bijis tāds skats. Tirgū ieradīs viens netirs virelis, sasītis rokas un uzsaucis: "Mierā!" Visi palikuši klusi un nekustīgi. Tad viņš izvilcis papirosus un noteicis: "Katrs dabūs tikai 4 gab. - maksā 8 RM gabalā. Papirosi bijuši paštaisi ar kādu pavisam sliktu tabakas surogātu. Kādēļ katram tieši 4 gab., kas lai zina. Pacīņa "Teikas" maksā RM 240, "Sports" - RM 180, bet par naudu neko nedod. Viena lāpamā adata - 5 lieli kartupeļi. Tādas un līdzīgas ainas vien.

Liepājā, 1945. g. 27. martā

Šodien Tautas Palīdzība strādā pēdējo dienu šai jau vēsturiskajā mājā - Kūrmājas prospektā 16. Biju jaunās telpas apskatīt. Protams, salīdzinājumā ar šīm gaišajām un plašajām muzeja zālēm tur liekas pašauri. Nodomāju, cik savāda sagādīšanās, ka tās tapetes, ko mēs ar vīruli tapsējām Rīgā savās istabiņās, ir manā mazajā dzīvojamā istabiņā un arī jaunajā darba istabā. Jā, kur gan cilvēks visur var saskatīt prieku, ja tik vēlas to atrast. Man liekas, ka šais telpās esmu atstājusi tik daudz no savas dzīves. Cik daudz asaru un bēdu stāstu ir pieredzējušas šīs sienas. Tad bumbu postījumi - 2 reizes smagi. Ir te strādāts, brīvos brīžos ir sapņots - daudzi nākuši un gājuši, daudz runāts par mieru, brīvu Latviju, par Rīgu, tuviniekiem. Cik daudziem šī māja bija pēdējais etaps dzimtajā zemē. Kas gan nezināja Tautas Palīdzību Kūrmājas prospektā 16.

Liepājā, 1945. g. 28. martā

Šodien bija jūrģi. Nu esam jaunās telpās, Kūrmājas prospektā 13. Kad iekravājamies, tik ļauni neizskatījās. Tikai viena istaba pilna ar tvanu, dūmiem, logi cauri un arī visaukstākā. Muzeja pārzinis Sudmalis mums iedeva līdzšinējā muzeja 2 gal-dus un 6 latviskā stilā darinātus krēslus, kas esot viņa personīgs īpašums. Pārējie galdi un krēslī salasīti nezin kur. Tā kā abas mājas tuvu kopā, visus sikumus un izziņu biroja kartotēku pār-nesa paši darbinieki. Mēbeles un noliktavas mantas veda ar zirgiem. Ļoti noguru, visu dienu uz kājām. Tās tagad piepam-pušas un sāp.

Priekšpusdienā biju pie Pašvaldību departamenta direktora Niedras. Nodevu ziņas par savu vīruli - solījās darīt visu iespējamo, lai viņu pārsauktu dzimtenē pie saimniecisku uzde-vumu veikšanas.

Liepājā, 1945. g. 31. martā

Tā savādi. Pati nezinu, vai esmu izdarījusi labi vai slikti, vai tas bija likteņa mājiens, bet es vakarā neaizbraucu pie mammas un mazās meitiņas. Visu dienu briesmīgi sāpēja galva. Nāk laiks, kad jāiet uz staciju. Ārā tumšs, lēni miglo siks lietutiņš. Kad Draugs saka, ka ar tādu galvu nevaru braukt, nu beidzot arī man tā liekas. Bet tad es iedomājos, ka mazā gaida "mammiņu no Liepājas", sagērbos un gāju. Visu ceļu tāda sajūta, ka viens saka "nebrauc" un velk atpakaļ. Aizgāju stacijā, nopirku biļeti un

gaidīju, līdz pados vilcienu. To beidzot pa tumsu sameklējām tālu uz blakus sliedēm. Iekāpu, sāku sēdēt un gaidīt, kad aties. Pa tumsu katrs kaut ko stāsta.. Runā arī par to, cik ļoti Ventspils vilciens mēdzot kavēties. Nosēdēju, apmēram, stundu. Pēc laika vilcienam vajadzēja atiet, bet pēkšņi man ir tik spēcīga sajūta, ka es nevaru braukt, kaut arī galva vairs nesāp, ka es paņemu savas mantiņas, izkāpu ārā un nācu mājās. Un brīnums, pašai likās tik atvieglota sajūta. Jau sen bija sākusies aizliegta stunda staigāšanai bez nakts atļaujas, bet es pašļāvos uz saviem "labiem gariņiem". Pie tilta vācu žandarmi prasīja nakts atļauju. Teicu, ka tādas nav, ka biju vilcienā, bet man ir tik slikti, ka nevaru braukt un tādēļ nācu mājās. Viens no žandarmi nāca mani pavadīt, lai citos kontroles punktos mani nesaņemtu. Pārnesa arī manas mantiņas, novēlēja labu izveseļošanu un aizgāja. Es nezinu, kas man lika nākt mājās, jo es tik ļoti gribēju būt pie savējiem, bet vienmēr klausu savai izjūtai un zinu, ka tā jādara. Kolēģi to nesaprot.

Katru gadu svētku svētdienā tika cepti pirāgi, tikai šogad nekā. Miltu nav tikpat kā nemaz. Draugam ir parakstīta rupj-maizes vietā baltmaize, izņēmsu to, pietiks. Viņam uzdāvātas arī kādas 10 olas, man 2 - ir pavisam bagātīgi. No rīta biju uz tirgu - gribēju "nopirkt" jeb pareizi sakot - iemainīt kādu olu, jo par naudu tur nekas nav dabūjams. Apgāju tirgu riņķi un apkārt vairākas reizes, bet nekā. Man bija šņabis, bet tie, kam bija olas, gribēja miltus, cukuru, diegus - tādu mantu man nav. Viens vīrietis par pusstopu solīja 8 olas - tas man likās pēc cenu sa-mēriem daudz par maz un neņēmu. Par RM 25 nopirku tikai da-žus pusplaucētus bērzu zariņus. Tāda ir kaŗa laika Lieldienu sestdiena.

Liepājā, 1945. g. 1. aprīli

Šajā dienā citos gados tikai taisīti joki, katrs centās otru asprātīgāk apmānīt, pat presē parādījās labi izdomāti aprīļa joki.. Šogad tā nav. Vīri ir nopietni, kaŗa noguruši, un tikai atsevišķi jaunieši, viens otru pakļircinādami, izdomā kādu nepatiesību.

Pirmās Lieldienas. Ir ļoti nemīlīga diena - lietaina un vējaina diena. Rīta pusē dažas stundas pavadīju darbā, tā diena iznāk isāka, jo nav jau arī mājās ko sadarīt. Darbā atnāca arī Kroders, atnesa man dažus jaukus svētku cepumus. Viena kolēģite, kuŗai tēvs strādā stacijā, stāstīja, ka ar to vilcienu, ar kuŗus es gribēju braukt un tomēr neaizbraucu, ceļā esot, laikam notikusi kāda klizma, jo izsaukts glābšanas sastāvs (vai lokomotive). Tātad tomēr!.. Jā, intuīcija ne vienu reizi vien pasargā cilvēkus no ne-laimēm.

Esmu viena mājās. Nav nekā prātīga arī ko lasīt. Mēneš-rakstu "Psiche" esmu izlasījis kādus 4 gada gājumus. Tur man atvērās daudz jauna. Vienmēr esmu ticējis cilvēka atkal ie-miesošanai, dzīvei pēc nāves, astrālai pasaulei - bet te ir ap-rakstīts daudz kas tāds, kas man līdz šim bija svešs. Mācos par elpas nozīmi, tāpat ēģiptiešu vingrošanu. Rodu atbildes uz dau-dziem jautājumiem, uz kuŗiem atbildi nav varējusi dot neviena filozofija - par dzīves jēgu, cilvēka uzdevumiem utt. Arī nāve vairs neliekas briesmīga, jo zinu, ka ar to brīdi mans astrālais ķermenis atstās novalkāto miesu un jutīsies daudz brīvāks nekā pirms tam.

Svētki bez vīra, bez meitiņas, bez piederīgiem liekas drūmi un gaŗi. Gandrīz labākas šķiet darbdienas. Vakara sīpolu mizās novāriju 5 olas, tās stāv uz galda, pūpolu zariem pušķotas. Kā-das bija pagājušās Lieldienas - visi bijām kopā mazajā Rīgas mājiņā, Tēriņu ielā. Olu bija diezgan. Kādas būs nākamās Liel-dienas? Kas to var pateikt. Vai būšu vēl dzīva? Un mans vīrs? Tomēr paļaujos uz savas dzīves nolēmēju un ceru to labāko.

Liepājā, 1945. g. 5. aprīli

Nupat Tautas Palīdzībā pie Fr. bija māc. Rauskiņš un lasīja vēstuli, ko rakstījis kāds latvietis Fricis Karelis, kuŗš 4. martā no krievu puses nokļuvis vācu gūstā un pašlaik atrodies gūstek-ņu lazaretē Ventspilī. Viņš apraksta, kā bolševiki ienākot rikoju-šies Vaiņodes apkārtnē. Tāda droša šausmīgās ricības apsprie-šana rada sāpīgas pārdomas par tautiešu dzīvi bolševiku ieņem-tajos apgabalos. Viņš raksta par daudzām sievietēm - paziņām, kuŗas tikušas izvarotas. Viena palikusi ārprātīga, citas pēc tam nogalinātas, citas palaistas vajā. Kāda kaimiņiene - 90 gadu veca māte ar savām 2 meitām - dzīvas sadedzinātas aizslēgtā mājā. Daudzas mājas noplēstas, jo kokus vajagot bunkuru būvei. Aiz-sargus, policistus, piederīgos u. c. apcietinot un aizvedot lielā skaitā. Viņš iesaukts, kaut bijis slims un arvien atsvabināts.

Tagad pateicas Dievam, ka ticis šini pusē. Esot garīgi un fiziski galīgi sabeidzies. Lūdz pārtiku un sameklēt radus. Katrā ziņā dzīve tur ir briesmīga, un lai Dievs nedod man nekad vairs pie viņiem nokļūt.

Ari Vācijā iet neparakstāmi. Kamēr austrumu frontē cīnās ap Vini, Breslavu, ieņemta Danciga, Gotenhāfena, rietumos pašreiz iet straujā tempā uz priekšu. Liekas, ka tur vispār vairs nav vācu armijas, kas turas.

Kā vācieši varētu būt tik stulbi, kā viņi sevi izrāda pašreiz, to tiešām nevarēja domāt. Vispirms, tiem jau sen vajadzēja padoties angļiem-amerikāņiem kaut arī pilnīgi bez noteikumiem, un viņi būtu saglabājuši vismaz daļu māju, lauku, sievu un bērnu. Bet tā vietā viņi oficiāli izsludina Brīvības kustību ienaidnieka ieņemtajos apgabalos, uzsauc, lai visi iestājas, t. s., Vilkačos (Wehrwolf) un kaitā ienaidniekam kā vien var un kas vien var - vai tā būtu maza meitene, sieva vai sirmgalvis. Lidzekļi katra paša ziņā. Pa radio jau priecājas, ka sievietes, kuņām neesot citu līdzekļu, lejoj kašpēkam vārošu ūdeni virsū. Ko lai dara armija, ko citu kā apšaut, iznīcināt. Katrs daris tā, kā viņam šķiet labāk un neviens nevarēs žēloties un prasīt taisnību. Varas viru trakās politikas dēļ aizies bojā arī tauta. Ja ar angļiem-amerikāņiem būtu slēgts miers, tie paši jau sen būtu sagājuši naidā ar boļševismu un tad arī mums būtu redzama izeja no šī šausmu stāvokļa. Mēs Kurzemē dzīvojam kā laimīgā salā, bet šai salai katru dienu veļas virsū drausmīgās boļševiku ordas - lai visi labie gari mūs pasargā!

Rakstu virulim ik pārdienas, bet vēl arvien no viņa nesapemu nekā. Tas ļoti skumndina. Tomēr esmu laimīga, ka paliku dzimtenē un, galvenais, ka mazā meitiņa ir tepat - pie 4 savām vecāmmātēm. Kas nu ar mani būs nolemts, lai notiek, bet mazo nekur nevedīšu.

/Turpmāk vēl/

ZINĀT UN TICĒT TICĒT UN NEZINĀT

Zinātne bez reliģijas ir tizla:
reliģija bez zinātnes ir akla.
Alberts Einšteins

Franču sociologs Emils Durkheims (Durkheim, 1858-1917) reliģiju definēja kā ticējumu un rituālu sistēmu, kas ļaudis vieno sociālās grupās. Einšteinam nebūs bijis padomā apzīmējumu "reliģija" lietot tik plašā nozīmē; drīzāk jāpieņem, ka viņš domājis "ticību", tātad gribējis sacīt, ka ticība bez zinātnes ir akla.

Ticība, vai ticēšana, ka pasaulē pastāv kāda augstāka vara, kam vairāk spēka un noteikšanas nekā visām sabiedrībā pastāvošām varām kopā, ir tik sena, ka tās sākumi izzūd aizvēstures mijkreslī. Mūslaikos ticība visumā nozīmē pārliecību, ka pasaulē eksistē Dievs vai dievi. Alberts Einšteins ticēja Dievam un savu ticību apzīmēja ar vārdu "reliģiozitāte", nevis "reliģija"; citiem vārdiem, viņš sevi apzīmēja par "reliģiozu", nevis "reliģisku" cilvēku. Reliģisks cilvēks Einšteina izpratnē ir tāds, kas vai nu bistas ļauna likteņa aizmūžā un cerē uz grēku piedošanu, vai ar lūgšanām un iztapšanu Dievam tiecas gūt kādus nepelnītus labumus, bet tic un izjūt Dieva varenību un majestāti savā sirdī un prātā, paļaujas Viņa prātam ar pilnu apziņu, ka to, ko pelnījis, ir saņēmis un vēl saņems. "Gott würfelt nicht", Dievs nemet kauliņus, viņš citā sakarībā izteicās; tas nozīmē, Dievs nav untumains, nepastāvīgs, mudināms, ietekmējams kaut ko darīt vai nedarīt, vienubrīd šā, otru brīd tā.

Visi argumenti, ka Dievs patiesi eksistē, ir cietuši neveiksmi, tie ir atspēkoti; bet nav arī iespējams argumentēt vai pierādīt, ka Dieva nav: negatīvs iznākums nav pierādams. Ticība Dievam tomēr ir tik vispārīga un pastāvējusi visos laikos, ka jābūt kādam pamatam, cēlonim vai iemeslam, kālab cilvēce pie tādas ticības turas. Nevar taču pieņemt, ka miljoniem cilvēku, kas dzīvo pasaulē, ir tukšgalvji, vieglprāši, kas tic kādai māpu būtnei. Un ne tikai tic, bet savu ticību bieži pierāda ar dzīvības upuri un parāda cēlos, dižos un varenos darbos. Kādi aprīnojami celtniecības pieminekļi ir uzcelti visā pasaulē, lai Dievam vai dieviem parādītu godu - dievnami, katedrāles, tēli un skulptūras; gleznas ar reliģiskiem motīviem pieder pie skaistākiem dižmeistaru darbiem; un vēlēšanās atklāt dievību un Dievu spārnojusi dzejniekus, rakstniekus un komponistus viņu mākslas darbos.

Ir laimīgi ļaudis, kam Dievs nav tālu jāmeklē. Viņi uzskirj jebkuŗu vietu Bibelē, un tur atrod Dievu. Ņujorkas laikraksta "Laiks" lasītājiem būs labi pazīstams mūsu tautietis Arnolds Ruņģis, kas regulāri ievieto avīzē sludinājumus, pamācot, kā dzīvot Dievā, Jēzū Kristū un Svētajā Garā. Viņš ir sīvs pretinieks sieviešu ordinēšanai mācītāja kārtā un amatā un apgalvo, ka Bibelē Dievs skaidri noteicis sievietes lomu, ko raksturo pazīstamie vācu četri "k": Kinder, Kirche, Kleider, Küche - t. i. - audzināt bērnus, iet baznīcā pielūgt Dievu, šūt un darināt rokdarbus un gatavot ēst.

Ir daži citi sabiedriskie jautājumi, kam Ruņģis skaidru atbildi atrod Bibelē. Piemēram, š. g. 25. janvāra "Laikā" viņš savam sludinājumam liek virsrakstu "Ko domāt, ko nedomāt?" Un viņš jautā: "Ko saka Dievs par mūsu domām?" Dieva atbildei viņš citē vienu vienīgu teikumu no Bībeles: "Domā uz savu Kungu visos savos ceļos, tad Viņš darīs līdzēnas tavas tekas. Sal. pam. 3-6." - Nota bene: Ruņģis jautā, ko saka Dievs, un atbild ar to, ko saka Zālamans! Vai tad Zālamans var, drikst un spēj runāt Dieva vietā? Vai viņš ir Dieva pārstāvis, runasvīrs vai vietnieks? Vai, galu galā, mums būs pielūgt Zālamānu?

Tajā pašā Bibelē lasām, ka Zālamans bijis ķēniņa Dāvida dēls un pēc tēva nāves pats kļuvis par ķēniņu. Bibelē par viņu teikts:

"Un ķēniņš Salamans ļoti cienīja sveštauto sievietes: bez faraona meitas viņam bija noābietes, amonietes, ēdomietes, sidonietes un hetietes. Un arī no tām tautām, par kuņām tas Kungs bija sacījis Israēla bērniem: Neieejiet jūs pie viņiem, un arī tie lai neienāk pie jums, ka tie jūs sirdis nenovērs, un ka jūs nepieķerāties viņu dieviem. Tomēr Salamans viņām pieķērās ar sevišķu mīlestību. Viņam bija septiņi simti sievu no augstākām aprindām un trīs simti blakus sievu. Un viņa sievas locīja viņa sirdi." 1. Ķēniņu 11: 1-3.

To par Zālamānu saka Bībele. Kad Hernando Kortess iekaroja acteku galvaspilsētu Tenochtitlanu, viņš tajā atrada pēdējā acteku dižķēniņa Montezumas "četrusimt sievu" pili. Kā redzams, Zālamans Montezumu tālu pārspējis. Es nesaku, ka uzdzīvotājs un liela harema turētājs nevarētu būt gudrs cilvēks. Lai cik gudrs, viņš tomēr ir tikai cilvēks. Ikkatrs vārds Bibelē ir kāda cilvēka rokas rakstīts, un katra tur izteiktā doma ir dzimusi viņa smadzenēs. Senatnes pētniekiem ir puslīdz skaidrs, kas un ko Bibelē rakstījis, bet Dieva pirksta jau nu tur nav bijis. Jautāt, ko par šo vai to saka Dievs, un atbildes ņemt no Zālamana, Mateja, Lūkas vai apustuļa Pāvila rakstiem ir augstākā mērā negudri: tā ir dažu ļaužu pacelšana dievišķā pakāpē un Dieva degradēšana līdz cilvēka līmenim, un tā ir apgrēcība. Tā ir akla ticība, bez jebkādas zināšanas, tikpat vientiesīga kā pirmlaikos, kad cilvēkam vēl nebija nekādu sistematisku zināšanu un visos notikumos viņš saskatīja dievu un pārdabisku būtņu darbus un nedarbus.

Bet galu galā Zālamana atbilde, ka vajaga pastāvīgi domāt par to Kungu, nekam neder. Ja kāds cilvēks gaidītu un prasītu, lai visi pastāvīgi domātu tikai par viņu un viņu turētu prātā, ko varētu par tādu cilvēku teikt? Tikai to, ka viņš ir ļoti savtīgs, pašmīlīgs cilvēks. Savtību un pašmīlību piedēvēt Dievam, kas tā mīlējis pasauli, ka tās labā ļāvis izliet sava Dēla asinis? Lūzdu izdomāt to lietu līdz galam, Arnold Ruņģi!

Visu laiku būdams diezgan iecietīgs, pēdējā laikā Arnolds Ruņģis sācis bārties. Viņa sludinājums "Kāpēc liela draudžu vienaldzība?" "Laika" 5. jūlija numurā strosti latviešu draudžu locekļus, ka viņi atļaujot dažiem mācītājiem sludināt "liberālo teoloģiju", novirzot baznīcēnus no "Bībeles patiesības", pieņemot "nepareizo mācību par pareizo" un tādā kārtā apdraudot nevien savu pestīšanu, bet pamudinot arī citas draudzes sekot bīstamajam piemēram. Par tādu apgrēcību nevienam nebūšot ļauts aizbildināties.

Kā inkvizīcijas tiesnesi viduslaikos Arnolds Ruņģis izšķir, kas ir pareiza un kas nepareiza ticība. "Liberālo teologu" piekritēji ir tie paši hairetiķi, jeb ķecefī, kuņus toreiz vajāja un dedzināja sartos. Tagad visur, vai gandrīz visur, pastāv ticības brīvība, lai cik tāda ticība "pareiza" vai "nepareiza". Bet Ruņģis saka, ka tā tas nedrīkst būt, "nepareizās ticības" piekritējiem draud pestīšanas atņemšana un līdz ar to nokļūšana peklē...

Viens cits aklās, nezinīgās ticības upuris ir Vācijā dzīvojošais tautietis Andrejs Brūveris, jeb, kā viņš parakstījis, Andrējs Brūvers. Mans rakstīš "Sakrālais upuris" "Ziņotāja" š. g. aprīļa

numurā viņu pamudinājis rakstīt vēstuli, kas ievietota "Ziņotāja" jūnija numura 22. lappusē - "Pievildami un pieviltie". Savā vēstulē viņš bez sirdsapziņas pārmetumiem man novēl "mūžīgu pazušānu, jeb eļli". Cik gan brutālam, neiecietīgam, šaursirdīgam, aprobežotam jābūt cilvēkam, lai kādam novēlētu tādu likteni! Viņa novēlējums, varētu teikt nolādējums, izskaidrojams ar absolūtu un totālu nezināšanu: viņam nav ne mazākās jēgas, no kādiem avotiem Bībeles teksti sastādīti un kas tos sastādījis un "izdotorējis" tādus, kādi tie tagad ir. Lai mani pataisītu par meli, viņš pat pārtaisa Bībeles tekstus. Citējot Jāņa 6:68, 69, viņš raksta: "... Un mēs esam ticējuši un atzinuši, ka Tu esi Kristus, tā Dzīvā Dieva Dēls." Manā Bibelē, kas iespiesta 1967. g., Lielbritānijā, šis citāts lasāms šādi: "Un mēs esam ticējuši un atzinuši, ka Tu esi Dieva Svētais: Ne vārda par Kristu vai Dzīvā Dieva Dēlu: Svēto ir daudz, bet neviens no viņiem nav Dieva Dēls.

Man nav ne mazākās intereses debatēt ar Andreju Brūveri par ticības lietām. Bet mans pienākums ir atklāt nekrietnās metodes, kādas ar aklību sistie pielieto, lai nomelnotu tos, kas nav ar aklību sisti. Savā rakstiņā es visur pamatojos uz precīziem citātiem no Vecās un Jaunās Derības, lai lasītājam visi dati ir pie rokas. Taču Brūveris brīnās, kur es to ņēmis un šo ņēmis, un galu galā es pats esot visu melīgi izgudrojis. Piemēram, savā rakstiņā es teicu, ka arī Simanis Pēteris staigāja apkārt sludinādam, "ka Dievs ar Svēto Garu un spēku svaidījis nacarieti Jēzu... ka viņš ir Dieva iecelts soģis par dzīviem un mirušiem." Un es skaidri to pierādīju ar atsaukšanos uz Ap. darbi 10:38,42. No šī teksta skaidri redzams, ka Simanis Pēteris runā par *nacarieti Jēzu*, nevis Dieva Dēlu Jēzu, un ka viņš ir tikai *Dieva iecelts soģis*. "Nacarietis" ir sugas vārds, tāpat kā "ridzinieks" vai "ņujorkietis", neviens no viņiem nekad nav bijis un, laikam, nebūs Dieva Dēls. Brūveris, kā redzams, ir nevien aklis ticētājs, bet arī aklis lasītājs, jo viņš nelasa, kas nav pa viņa spalvai. Manu apgalvojumu, ka "neizsakāmi riebigis ir notikums, kas aprakstīts 11. grāmatas 11. nodaļā". *Dievs ir Dievs par "neizsakāmi riebigu" šī neizprastā notikuma tendenciozu sagrozījumu un izskaidrojumu*". Ja tēvam jānokauj savs paša bērns tikai tādēļ, ka iepriekš palaidis muti un devis mulķīgu solījumu, tad riebigāka notikuma nevar būt. Bet, acimredzot, Brūveris atzīst, ka tas bijis labs un pareizs darbs! Vai vēl morāli aklāks cilvēks kaut kur var mist? - Es melojot, ka lietūs sācis līt tikai pēc tam, kad Elija bija nokāvis 450 Bāala priesterus. Es visur esmu minējis avotus, un Brūverim būtu tikai jāatšķir attiecīgās Bībeles lappuses; bet viņa labprātīgi pieņemtā aklība viņam liedz to darīt.

Brūveris saka: "Osānu Kārlis nesaprot, vai negrib saprast Kristus upuļa nozīmi." Vai Andrejs Brūveris to saprot? Vai viņš var loģiski un racionāli izskaidrot, kādēļ Dievam nepieciešamas Dēla asinis, lai izpirktu cilvēces grēkus? Vai grēkus nav iespējams piedot bez asins izliešanas? Kādēļ nē? Tad jau katrs bandīts, kas nogalina cilvēku, dara puslīdz labu darbu, ja jau asinīm vajaga plūst. Man asinis redzēt derdzas, es nekad tās neesmu izlējis ne pie viena siltasiņu dzīvnieka, neesmu nonāvējis pat zvirbuli, un neesmu kārojis to darīt. Es visnotaļ ceru un ticu, ka mans totālais respekts pret dzīvo radību turēs slēgtus pekles vārtus, ko Andrejs Brūveris man tik plaši atvēris. Es neesmu zaimojis Dievu, kā Brūveris apgalvo. Ikvienam brīv iztulkot, apšaubīt vai apspriest katru Bibelē rakstīto vārdu, jo katrs ir cilvēka rokas rakstīts. Ar Dieva zaimošanu tam nav nekāda sakara.

Tas bija par diviem aklas ticības turētājiem. Tālāk par diviem tizlas zinātnes spidekļiem.

Viens no viņiem ir Kārlis Sēgans (Sagan, dzimis 1934. g., Ņujorkā), astronomijas un telpas zinātņu profesors Kornella universitātē. Viņš cēlies no ļoti pieticīgas žīdu ģimenes. Viņa mātes tēvs Leibs Brubers pagājušā gadsimta beigu posmā Austroungārijas imperijā uz savas muguras pārnēsājis cilvēkus pār Bugas upi no viena krasta uz otru.. Tā drusku iepelnījis un iekrājis naudu, 1904. g. nokļuvis Ņujorkā, atkal strādājis un iekrājis naudu, izsaucis arī sievu un beidzot pagādājis pēcnācēju - meitu, kas vēlāk kļuvusi slavenā astronoma māte.

Varbūt savu pieticīgo sākumu labad Kārlis Sēgans ir pieticīgs visā savā zinātnē. Viņš raksta, ka mūsu Saules sistēma nav nekāds izcils debess spidekļu kopums - tādu telpā var būt miljoniem. Mūsu Saule - ļoti viduvēja, necila zvaigznīte, kas atradusi vietu ļoti necilā galaktikas spārnā, kādus trīsdesmit tūkstošus gaismas gadus no galaktikas centra. Mūsu miļā Zemesmāte - maza, no telpas skatoties, gan diezgan izskatīga - planēta, "Pale

Blue Dot" - bāli zilgans punktiņš pasaules izplatījumā. Šo punktiņu apdzīvo dzīvnieki - "animals", no kuriem viena suga ir cilvēks. Un kas ir cilvēks? Nekas vairāk kā zināmā kārtībā sakārtots organisku molekulu kopums, kam - viņa paša gadījumā - piesieta birka ar vārdu "Kārlis Sēgans". Citam līdzīgam molekulu kopumam ir cita birka, ar citādu vārdu, bet būtiski šie kopumi ir vieni un tie paši un daudz neatšķiras no kopuma, uz kuŗa birkas uzrakstīts "Gorilla, pērtiķis"; īstenībā gorillas iedzimtības molekula, DNA, esot 99% tāda pati kā cilvēkam.

Ja gorilla bioloģiski ir tik ļoti līdzīgs cilvēkam, kālab tad Kārlis Sēgans ir astronoms, bet gorilla joprojām dzīvo džungļos? Neraugoties uz savu pieticīgo molekulāro sastāvu, Sēgans jūt nepārvaramu tieksmi sazināties ar intelliģenci, kas varbūt mūsu pašu Piena Ceļa vai kādā citā galaktikā, un viņš ļoti aktīvi darbojas projektā, kas apzīmēts ar "SETI" - "Search for Extraterrestrial Intelligence". Kālab cilvēks ir vienīgais "dzīvnieks", kam ir apziņa un kas zina, ka viņam jāmirst, un kas meklē Dievu? Atzīdam sevi par mehānisku molekulu kopumu, Kārlis Sēgans neredz un neļū vajadzību meklēt Dievu. Viņš raksta: "Ja kāds par Dievu sauc fizisko likumu kopumu, kas pārvalda universu, tad skaidrs, ka tāds Dievs eksistē. Bet šāds Dievs nedod emocionālu apmierinājumu... nav lielas jēgas pielūgt gravitāciju." Taisni ar šo teikumu Kārlis Sēgans atklāj savu "nelaimi": savu mūžu viņš veltījis gravitācijas un pārējo triju dabas spēku pētīšanai un "pielūgšanai", un tas viņam nav devis emocionālu apmierinājumu. Viņa darbi - grāmatas - neatklāj dziļu pārliecību, sajūsmu: tie varētu būt arī labi informēta žurnālista darbi. Viņam nav motivācijas, līdz ar to viņa zinātne neiet uz priekšu, tā ir tizla.

Otrs tizlumā iestīgušais zinātnieks ir teorētiskās fizikas profesors Franks Tiplers, Tulānes universitātē, Ņūorlinsā. Kopā ar astronomu Džonu Barovu viņš sarakstījis biezu grāmatu - "The Anthropic Cosmological Principle", 1986. g., 706 lpp; un "The Physics of Immortality", viens pats Tiplers, 1994. g., 528 lpp. Būdam fizikas teorētisks un matemātisks, viņš savu mūžu spēlējis ar skaitļotāju un nācis pie atziņas, ka cilvēka smadzenes arī nav nekā cits kā skaitļojamā mašīna. Mūsu domas, jūtas, centieni ir tikai programma (software), kas iet caur skaitļotāju. Agrāk vai vēlāk pienāks brīdis, kad cilvēka smadzenes atvietos vadu un stiepuļu režģis, rasies mākslīgā intelliģence; tad arī vairs nebūs jēgas cilvēka fiziskajai uzbūvei un izskatam - cilvēku aizstās mehāniski roboti. Nav taču nekādas vajadzības saglabāt cilvēka tagadējo formu, persona paliek persona, dzimusi no mātes klēpja vai taisīta darbnīcā. Pēdējai ir priekšrocības, jo tā spējīga eksistēt apstākļos, tūkstošiem gradu lielā karstumā, izturēt fantastisku atmosfēras spiedienu, kādos dzīvā radība nespēj pastāvēt. Tālab cilvēces nākotne ir robotā.

Manuprāt, robots nevar būt un nekad nebūs "cilvēks". Ja runājam par cilvēci un tās nākotni, tad runa var būt tikai par organisku radījumu, kam ir māte un tēvs. Tikai tāds cilvēks pazīst ģimenes mīlestību, uzpūrcēšanos, nesavtību. Robotam nav ne tēva, ne mātes, kāds mehāniķis un elektriķis fabrikā samontē desmitiem robotu dienā; viņš pilnīgi atkarīgs no dzinējspēka, baterijas, kas ievietota viņa "miesās". Viņš neies karot, "uz ežiņas galvu likt" par savu tēvzemi, jo tādas viņam nav. Viņā nebūs nekā cilvēcīga, kas mums ir tik tuvs un neaizstājams priekšstats. Cilvēce bez cilvēcības nav iedomājama. Robotu pasaule nozīmē cilvēces galu.

Tālab arī Franka Tiplera "dievs" nav Dievs, bet Omegas punkts - moments, kad universs sabruks. Un Omegas punkts darbojas tāpat kā skaitļotājs, jo universa sabrukuma acumirkļi tas izskaitļos visu, kas universā bijis un noticis. Ikviens no mums viņa mašīnā parādīsimies kā skaitļu rinda un tādā veidā dzīvosim mūžīgi

Franks Tiplers nikni sabaŗ Kārli Sēganu, kas savos rakstos apstrīd vajadzību attīstīt tādus robotus, kuŗi intelliģences ziņā līdzvērtīgi cilvēkam vai pat ir pārāki. Sēgans pareizi aizrāda, ka tādā gadījumā mēs kļūtu par robotu kalpiem, varbūt pat verģiem.

Ar savu "nemirstības fiziku" Franks Tiplers nav pakalpojis cilvēcei. Jebkādas zinātnes pienākums ir kalpot cilvēcei. Tālab viņa virzītā zinātne palikusī tizla. □

Osānu Kārlis

Gaidām Jūsu rakstus Forumā nodaļai! Nekavējaties!

Godātie Latvijas pilsoņi!

Ši gada 30. septembrī un 1. oktobrī notiek Latvijas 6. Saeimas vēlēšanas. To norisi nosaka 6. Saeimas vēlēšanu likums. Katram Latvijas pilsonim, kuŗš dzīvo vai vēlēšanu laikā uzturās Kanadā, tiks nodrošināta iespēja piedalīties vēlēšanās, neatkarīgi no to atrašanās vai dzīves vietas. Saskaņā ar likumu, Kanadā un citās ārvalstīs dzīvojošie Latvijas pilsoņi var piedalīties vēlēšanās, balsojot:

- 1) personīgi vēlēšanu iecirkņi; vai
- 2) pa pastu.

Šīs vēlēšanas atšķirsies no 5. Saeimas vēlēšanām. To laikā Jums bija iespēja balsot vēlēšanu iecirkņos Otavā un Toronto. Šogad vēlēšanu iecirknis būs vienīgi Otavā un atradīsies Otavas Miera draudzes telpās (83 Main Street at Lees Avenue, Ottawa, Ont.). Vēlēšanu telpas būs atvērtas 30. septembrī un 1. oktobrī, no plkst. 8.00 līdz 20.00. Nākot vēlēt līdzī jāņem Latvijas Republikas pilsoņa pase vai Latvijas pilsonības apliecinājums.

Augusta beigās katram Kanadā dzīvojošam Latvijas pilsonim tika nosūtīti divi dokumenti:

- 1) iesnieguma veidlapa, ar kuŗu vēlētājs var pieprasīt iespēju balsot pa pastu; un
- 2) vēlētāja Latvijas pilsonības apliecinājums.

Vēlētājiem, kuŗi izvēlas balsot pa pastu, ir jāizpilda saņemtā iesnieguma veidlapa un kopā ar pilsonības apliecinājumu ne vēlāk kā līdz šī gada 12. septembrim (pasta zīmogs) jānosūta Iecirkņa vēlēšanu komisijas Kanadā. Iecirkņa vēlēšanu komisijas adrese: 112 Kent Street, Suite 208, Ottawa, Ontario, K1P 5P2. Pēc iesnieguma un pilsonības apliecinājuma saņemšanas Iecirkņa vēlēšanu komisija vēlētājam pēc 15. septembra nosūtīs:

- vēlēšanu materiālus;
- informāciju par vēlēšanu kārtību;
- iesniegumu, ar kuŗu vēlētājs ir pieprasījis iespēju balsot pa pastu;
- vēlētāja Latvijas pilsonības apliecinājumu;
- pasta aploksni, kuŗā jāievieto vēlēšanu aploksne.

Vēlētāji, kuŗi balso ārvalstīs izveidotajos vēlēšanu iecirkņos, saņems Rīgas vēlēšanu apgabalā pieteikto kandidātu sarakstu vēlēšanu zīmes un viņu balsis tiks pieskaitītas Rīgas vēlēšanu apgabalā nodotajām balsīm.

Pēc šo dokumentu saņemšanas vēlētājam ir jāizraugās vēlēšanu zīme, kas atbilst tam kandidātu sarakstam, par kuŗu viņš izvēlas nodot savu balsi. Vēlēšanu zīmē vēlētājs var izdarīt atzīmes, kas atļautas ar 6. Saeimas vēlēšanu likumu. Tām tuvāks skaidrojums būs atrodams katram vēlētājam nosūtītajā informācijā par vēlēšanu kārtību.

Pēc tam, kad vēlēšanu zīme ir izraudzīta, vēlētājam ir jārikojas sekojoši:

- 1) vēlēšanu zīmi ieliek vēlēšanu aploksnē un aploksni aizlīmē;
- 2) aizlīmēto vēlēšanu aploksni un no Iecirkņa vēlēšanu komisijas saņemto iesniegumu ievieto pasta aploksnē.

Pasta aploksnes laikā līdz 1. oktobrim var tikt nodotas zemāk minētajām personām, kuŗas tās nosūtīs Iecirkņa vēlēšanu komisijai.

British Columbia -	Alberts Pūpols 7731 Afton Dr., Richmond, B.C. V7A 1A2	Tel. 604-277-2127
Calgary -	Anita Rozīte 148 Stratton Cr. SW., Calgary, Alta. T3H 1V7	Tel. 403-249-7881
Edmontona -	Zigurds Skribis 10335 Wadhurst Rd., Edmonton, Alta. T5N 3V1	Tel. 403-482-1085
Halifaksa -	Ieva Vītiņa 12 Reserve Rd., Halifax, N.S. B3P 2B3	Tel.902-477-6672
Hamiltona -	Erita Bērziņa 701-1270 Maple Crossing Blvd.,Burlington, Ont. L7S 2J3	Tel. 905-639-1369
Kitchener -	Gunārs Šūbiņš 15 Mill View St., Kitchener, Ont. N2P 1W7	Tel. 519-748-4177
Kvebeka -	Māra Valdmanis-Demandt 5065 Hingston Ave., Montreal, P.Q. H3X 3R3	Tel. 514-484-0712
Londona -	Zigfrīds Petrovskis 486 Woodman Ave., London, Ont. N5W 3Z9	Tel. 519-455-5283
Niagāra -	Andrejs Šteinbahs 6308 Drummond Rd., Niagara Falls, Ont. L2G 4M9	Tel. 905-345-1258
Otava -	Pēteris Brauns 1372 Randall Ave., Ottawa, Ont. K1H 4W4	Tel. 613-521-0726
Sarnia -	Maiga Šķetris 782 Hall St., Sarnia, Ont. N7V 7C6	Tel. 519-337-3697
Sault Ste. Marie -	Edgars Krūmiņš 28 Willoughby Ave., Sault Ste. Marie, Ont. P6B 3W8	Tel. 705-253-8635
Thunder Bay -	Pēteris Rozenbergs 206 Noarh St. N.,Thunder Bay, Ont. P7C 4H2	Tel. 807-623-5518
Toronto -	LNAK biroja 4 Credit Union Drive, Toronto, Ont. M4A 2N8	Tel. 416-755-2353

Vindzora

Vladislavs Bernāns
968 Parkview Ave., Windsor, Ont. N8S 2X4

Tel. 519-945-6246

Winnipeg

Armands Kēleris
554 Oakview Ave., Winnipeg, Man. R2K 0S7

Tel. 204-663-6481
204-345-2213

Ja pasta aploksni 6. Saeimas Iecirkņa vēlēšanu komisijai Kanadā vēlētājs nosūta personīgi, tad tā ir jānosūta vienā no vēlēšanu dienām - 30. septembrī vai 1. oktobrī (pasta zīmogs).

Sūtījumu izdarot personīgi, ir ieteicams to izdarīt ar kurjērpastu. Pretējā gadījumā nav izslēgta iespēja, ka vēstuli komisijas saņem pēc balsu skaitīšanas uzsākšanas.

6. Saeimas vēlēšanu Iecirkņa vēlēšanu komisija Kanadā

@ Kvebekā Māra Valdmanis-Demandt vēlēšanu aploksnes saņems Montrealas Latviešu Sabiedriskajā centrā, 3955 Provost ielā, Lašīnā,

30. septembrī, no plkst. 10:00 - 19:00, un

1. oktobrī, no plkst. 10:00 - 18:00 un pēc tam nogādās uz Otavu.

PAR MĀKSLU UN MORĀLI

Žaks Maritēns (Jacques Maitain), lielākais šī gadu simta filozofs, Tomisma filozofijas atjaunotājs, savā grāmatā par mākslu un scholasticismu (1949) izsaka domas, kas varbūt nebūtu populāras šīs dienas plašākās mākslinieku aprindās, bet tās ir transcendentālas, kas palīdz izprast mākslas dziļāko nozīmi.

Pēc Maritēna domām mākslai, tāpat kā katrai cilvēka intelekta aktivitātei, izteicot ideju matērijā, jābūt pakļautai mērķtiecībai; kā tādai tai jātiecas kalpot savam augstākajam, kas ir Dievs.

Māksla ir pāri laikam un telpai, atrodot savas robežas tikai nebeidzamā skaistuma pilnībā; tāpat kā zinātne, filozofija un pati civilizācija pēc savas dabas ir universāla, tai jābūt nemaldīgi ko- rektai.

Mīlestība uz Dievu stāv augstāk par mīlestību pret mākslu. Kaut tā ir suverēna savā laukā, tā tomēr ir pakļauta cilvēkam. Stipra politiska vai teritoriāla tautas kopiedrība ir kā dabisks nodrošinājums patiesai normālai dzīvei, kur prāta un mākslas robežas nav uzspiestas. Kamēr pārlicēģa metafiziska un reliģiska tieksme uz prāta kalpību rasei vai valstij noved mākslu un katru gara izpausmes spēju nāves briesmās.

Bet māksla, kas pavedina cilvēku uz jaunu, mākslinieks pats grēko un tādu pēc Platona domām Princim ir jāizraida no valsts ārā. Šodien valstij nav tādu prinču, tamdēļ elkdievība, nešķīstība, sieviešu modes tērpi un literatūra vairs neuztraucās par Platonu.

Visas dzīves vērtības balstās uz dievišķām vērtībām, kas izriet no Dieva. Tur slēpjas viss progress - pāreja no jūtām uz prātu, no prāta uz garīgumu. Civilizēties nozīmē pāreju uz augstāku garīguma pakāpi. Kurpretī pārlicēģa ieslēģšana materialismā veicina kaisli, ātri vedot uz chaosu.

Sv. Toms no Akvinas, vadoties pēc Aristoteļa domām, uzsver, ka cilvēkzīm ir vajadzīgs garīgs prieks, bez kuŗa viņš tad pievērsās miesīgām baudām. Māksla māca cilvēkam garīgo prieku, vedot to uz cēlākām vērtībām. Tā noved cilvēku pie dziļākām garīgām pārdomām, kas pēc Maritēna domām ir augstākais garīga prieka pārdzīvojums. Viņš jautā, kāda nozīme ir morālām vērtībām un gudrībai, ja tā nenomierina jūtas, nesa- valda kaislības, lai radītu iekšējo mieru.

Ja viens mēģinātu mākslas darbus klasificēt, normālā hierarchija būtu tāda: tā sāktos ar Svēto rakstu un liturģijas un mistiķu domu skaistumu; tad pati māksla - apgarotā viduslaiku māksla, racionālā grieķu un klasiskās mākslas harmonija, aizgrābjošā šekspiriskā māksla... Tad arī romantisma iztēles vārdiskā bagātība, sirds instinkts; viss tas kaut arī bez intīmā līdzsvara nu ir garīgi nabadzīga, tomēr atrodas mākslas apjomā. Ar materialismu viss tas izzūd.

Māksliniekam savā mākslas sfairā jābūt zināmā mērā as- kētam, kas prasa lielu uzpurēšanos. Viņam pamatos jābūt tie- šam savas mākslas darba idejā, vienmēr nomodā pret vulgaris- mu, kas viegli padodas un gūst panākumus, kā arī pret dau- dziem citiem kārdinājumiem, īpaši palikt neatlaidīgam savā iek- šējā veidošanās piepūlē, jo labi paradumi samazinās, ja tos ne- praktizē.

Māksliniekam ir jāpacieš bezmiega naktis un sevi pastāvīgi jāatjauno, sevi attīrot, allaž labprāt jāatstāj pārticība pret trūkumu un nedrošību. Viņam jābūt pazemīgam un garā augst- sirdīgam, prātīgam, stipram, savaldīgam, vienkāršam, tīram un vaļsirdīgam.

Prāta cilvēks, kas nostabilizējies uz drošiem morālo vērtību pamatiem, uz mākslinieku raugās kā uz bērnu vai neprātīgu cil- vēku. Mākslinieks, savkārt, raugoties no augstiem intelektuā- liem plauktiem, aizstāvot skaistumu kā svētumu, uz prāta cilv- ku raudzīsies kā uz aprobežotu.

Turpretim kontemplatīvais cilvēks un mākslinieks, abi tiecoties uz transcendenci, ir simpātizējošs viens otram.

Mākslinieks, pašam neapzinoties, tiecās pāri savai mākslai, tāpat kā stāds tiecās uz sauli. Viņa acis vērsās uz skaistumu, kuŗa saldumu svētie starojoši bauda, ko prāts nespēj sasniegt. Mikelandželo savā vecumā teicis, ka glezna un skulptūra zaudēs savu pievilcību tiklīdz dvēsele vērsīsies uz dievišķo mīlestību, kuŗa atvērtās rokās uz krusta aicina mūs.

Bezdievīgā mākslas un prāta šķiršanās radās, kad kristietis zaudēja spēju nest tālāk savu bagātību slogu. Tad prāts tika upu- rēts mākslai, kas izpaudās itāļu Renesancē, uzsverot tikai huma- nistiskos tikumus. Tā māksla tika upurēta prātam 19. g. s. "pa- reizi domājošās" aprindās, un vērtēja tikai cieņu

Ir vajadzīga pārcilvēciska gara spēja, lai nodrošinātu brīvu mākslas un zinātnes mijiedarbību zem dievišķās kārtības liku- ma, lai panāktu augstāku saprašanos starp mākslu un morāli.

Attiecībā uz šīs dienas laikmetīgo mākslu Maritēns atzist, ka tā tiecoties uz abstrakto, reizē dodoties pašnāvībā tāpēc, ka nonākusi necilvēcīgos apstākļos. Tā ir izgājusi no gara robežām, laukā, kur labie un ļaunie enģeļi atrodas savā ciņā un ļaunie enģeļi maskējas kā gaismas nesēji. □

E. Upenieks

IGAUNIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJU ORGANIZĀCIJA

Nesenās Riigikogu vēlēšanas aplcināja, ka pašreizējās igau- ņu paaudze nav spējīga vēl domāt par savas tautas un valsts nā- kotni. Tā naivi noticējusi propagandistiem, kas tai apsolīja neti- camus un neiespējamus personīgus labumus un "bagātības"... Pat labā spārna partiju un koalīciju atbalstītāji, neapmierinātībā par lēno un dabīgo procesu, noticēja nomenklatūras runas viru meliem un radija apjukumu un šķelšanos savās partijās, kas atbalstīja iepriekšējo valdību.

Igauņu cīnītāju organizācijas, kuŗas locekļu nacionālo apzi- ņu, ticību Igaunijai un savai tautai nespēja mazināt ne Sibīrijas nāves nometnes, ne Maskavas un nomeklatūristu propaganda, kas igauņu kuŗavirus, kas cīnījās pret boļševikiem, centās no- melnot par "fašistiem".

Ar 1995. g. igauņu un Igaunijas cīnītāju apvienības, paplaši- not savu bazi, par kopīgu nosaukumu izvēlējušās "Igaunijas Brī- vības cīnītāju organizācija". Par savu galveno mērķi tā nosprau- dusi cīņu par Igaunijas patieso brīvību un notrulinātās tautas na- cionālās apziņas atjaunošanu. Pēdējos mēnešos notikuši daudzi igauņu kuŗavīru grupu salidojumi un kongresi - Somu Ziemas

kaŗa igauņu brīvprātīgo pulka dalībnieku sanāksmes - leģionārā Narvas brīvprātīgo pulka dalībnieku sanāksme. Cīnītāju sanāksmes kā pasaules mērogā, tā Igaunijā. Visās nosodīta pašreizējā Igaunijas valdība un memorandos prasīts prezidentam, valdībai un Rīgikogu vispirms noraidīt 1994. g. jūlija līgumus, nodevigās 5. kolonas atvaļināto krievu virsnieku un to ģimeņu repatriācija. Turpmāk igauņu leģionāri, citi nacionālie cīnītāji, disidenti, Sibīrijas mocekļi un visi patrioti, kam rūp savas tautas nacionālā apziņa sauksies brīvības cīnītāji.

Par pirmiem "jaunās" Igaunijas Brīvības cīnītāju organizācijas panākumiem liecina 7. un 8. jūlijā salidojums mazajā kūrorta pilsētiņā Elvā (Tartu tuvumā). Tajā, kas, sakarā ar neseno 2. pasaules kara beigu atceri, bija veltīts igauņu 2. pasaules kara kritušo varoņu piemiņai, piedalījās pāri par 2000 ciņu biedru no visas pasaules, kā arī daudz citu cīnītāju par Igaunijas brīvību. Parādes gājienā pa skaistās dārzu pilsētas ielām pirmās rindās vēl joprojām stalti soļoja Narvas brīvprātīgo bataljona vīri. Arī vācu kara biedri nebija aizmirsuši ierasties savu varonīgo ciņas biedru salidojumā.

Sevišķu ievēribu uz katra soļa izpelnījās Bruņieka krusta kavalieris kapr. Haralds Nugiseks. Ilgus gadus viņa ciņu biedri bija pārliecināti, ka viņš moku pilnā nāvē miris krievu gūstā vai Sibīrijas nometnēs. Taču 80. gados viņam bija izdevies klusībā atgriezties savā dzimtajā lauku nostūrī un noslēgtībā pavadīt gadus līdz Igaunijas neatkarības atjaunošanai. Draugi viņam sagādāja vācu Bruņieka krusta kavaliera pensiju un prez. L. Meri viņu par varonību ciņā pret komūnismu paaugstināja par Igaunijas armijas kapteini.

Nozīmīgajā salidojuma, saprotamu jemeslu dēļ, tagadējās valdības pārstāvji neieradās. Bija gan Igaunijas armijas virspavēlnieks ģen. ltn. A. Einseļns, bij. ministru prezidents un labā spārna koalīcijas "Tēvzeme" priekšsēdis Marts Lārs, kā Igaunijā, tā rietumu politiskās aprindās labi pazīstamais disidents un Sibīrijas cietumnieks Marts Nikluss u. c.

Igauņu laikraksti plašākos šī salidojuma aprakstos publicējuši arī Einseļna un Niklusa runu tekstus. Tā kā šis salidojums bija veltīts 2. pas. kara kritušo igauņu varoņu piemiņai, A. Einseļns kādā savas runas daļā vaicā: "... Kas bija šie kritušie varoņi?"... Un pats atbild: "... To vidū bija igauņu ganu zēni, kas apgādāja meža brāļus ar nepieciešamo pārtiku, bija varonīgie cīnītāji pret komunistiem Volchovas purvos, bija Somijas Ziemas kara igauņu brīvprātīgie Karēlijas mežos, bija leģionārie cīnītāji Zilajos kalnos pie Narvas, bija brīvības cīnītāji, kas zaudēja savas dzīvības Sibīrijas vergu nometnēs..."

"Amerikā, Vašingtonā, D.C., Kapitola, Linkolna un Vašingtona pieminekļu tiešā tuvumā atrodas liela marmora siena", viņš turpināja, "kur melnā marmorā iecirsti tūkstošu amerikāņu vārdi... Šo vārdu vidū uz lielās marmora tāfeles atrodas arī vairāki igauņu karavīru vārdi... Igaunijas pretkomūnisma cīnītāju kapus labi ja apzīmēja bērza krusti... Tie tagad sen jau sadrupuši un pārvērtušies par zemi. Taču šo ciņā par savu tautu kritušo varoņu piemiņa turpinās dzīvot savu ciņas biedru un igauņu tautas sirdis, tautas darbā un pūlēs sasniegt jaunu brīvību un apgaismību..."

Marts Nikluss uzsvēra, ka, neraugoties uz to, ka viņš un neskaitāmi viņa līdzcensoņi pieder pie jaunākas paaudzes, viņu sirdis deg tā pati liesma, kas spārnoja igauņu brīvības cīnītājus frontē. Tālāk viņš pieminēja, ka 8. jūlijā paiet tieši 7 gadi kopš tās dienas 1988. g., kad Maskava uz pasaules sabiedrisko un politisko organizāciju spiedienu un peticijām bija spiesta viņu atbrīvot no ieslodzījuma Permas bēdīgi slavenās terora nometnes. "Kas tad ir Igaunijā panākts šajos 7 gados?" viņš jautā un atbild: "... Panākts ir daudz, nav iespējams visu to uzskaitīt... Bet par tādu Igauniju, kāda tā ir patlaban, ne es, ne jūs necīnījaties un necietāmi... Mēs taču ne sapņos nevarējām paredzēt, ka pēc sovjetu koloniālimperijas izjukšanas, pēc padomju-krievu okupācijas formālā sabrukuma un Igaunijas neatkarības atjaunošanas virsroku ņems Igaunijas saimniecības aplaupīšana, nepiedzīvota noziedzība un korupcija utt. Mēs nevarējām iedomāties, ka pēc pāris brīvības gadiem Igaunijā pie varas nāks agrāko laiku komunistu nomeklatūra, ka no 15 Igaunijas ministru kabineta locekļiem 12 un no Rīgikogu deputātiem 3/4 ir kompartijas audzēkņi un ka krievu integrācijas aizsegā igauņu politiskā sabiedrība sākusī veidot Krievijas valsti tieši Igaunijas valsts sirdī... Tādēļ nav brīnums, ka tagadējās valdības aprindās un ie-

stādēs disidenti un brīvības cīnītāji ir ne vien aizmirsti, bet ignorēti vai ienīsti..."

Nikluss piekodināja plašo brīvības cīnītāju saimi būt ļoti uzmanīgiem un nezaudēt savu nacionālo apziņu. Igaunijas brīvības cīnītājiem jānosoda un jānoraida politiskās rotaļas, politiskā "lupatniecība" un partiju spēles smilšu kastēs, kas jau atstājis sliktu iespaidu starptautiskos politiskos forumos... Stingri jāturas pie pārliecības, ka mūsu svēts pienākums ir arī turpmāk stāvēt nacionālās domāšanas avangardā un kā brīvības cīnītājiem būt par krietnu paraugu citiem Igaunijas pavalstniekiem... Ar lielāku rosmi un sirds degsmi piedalīties mūsu jaunatnes audzināšanā - jo gribētos cerēt un redzēt, lai igauņu nākamās audzes būtu garīgi un morāli bagātākas un tirākas nekā tagadējā paaudze... Ja mums draud briesmas un mūsu tēvzeme to prasa, tad mēs vismaz būsim tie, kas kā viens vīrs stāties tās sardzē..."

Šķiet, ka ar Igaunijas Brīvības cīnītāju organizācijas bāzes paplašināšanu tā ātrā laikā izvērtīsies par ievērojamu nacionālu spēku Igaunijas politiskā dzīvē. Aizsargu organizācija vien, kas ir gatava, ar saviem tuvu pie 10.000 vīriem, pieslieties brīvības cīnītāju organizācijai, piešķirs tai lielu spēku... □

Leo Švarcs

DRUSTOS TOP LABĀKĀ TAUTSKOLA PASAULĒ

Savu skolu veidojām uz sekojošām atziņām: 1) skolas pamatā liekama **ideja**. Tai jākalpo par izejas punktu tuvākiem un tālākiem uzdevumiem, tai jāvirās cauri laikam, visas tautskolas garīgajai un fiziskajai telpai - visam, ko darām, un visam, ko domājam darīt; 2) nedrīkstam balstīties uz mūsu mentalitāti svešā - **jādzīvo pašiem savā kultūrā**; 3) **nedrīkstam norobežoties no labākā**, ko sasniegusi cilvēce. Saturu šīm atziņām ielikt nemaz nav tik grūti, tas rodams mūsos pašos, mūsu Mantojumā, pasaules pārdomīgajās atziņās, zinātnēs, mākslā, filozofijā - nepieciešams tikai tajā visā nedaudz "parakņāties".

Neapstrīdams ir fakts, ka mūsu tautai nav cita tik skaidra avota, kāds tai ir Mantojums. Tur atradām kā filozofiju, tā ideju, tai pakārtotus mērķus, uzdevumus, pat metodiku, praktiskos materiālus. Tie, kas pētījuši, kas joprojām sevi jūt Mantojuma garu, brīnāties, ka daudzi jo daudzi Eiropai pakaļ skrejošie aiz skajiem saukļiem, trokšņa, spožiem, mazvērtīgiem "stikla karējiem" neredz Dievišķo mieru, noteiktību, neredz dimantus: ārkārtīgi dziļu un plašu ētisko, estētisko Mantojumā ietvertu Mūžīgo vērtību spektrā mirdzošus dārgakmeņus. Pasaules filozofija, psiholoģija šobrīd ir tikai uz to ceļā, mums - jāpasnieždas un jāpaņem. Ir saprotama Latvijā (kāpēc tā ir tāda pati daudziem citā "krastā" dzīvojošiem, lai mēģina atbildēt tur dzīvojošiem latviešiem) pēdējos 50 gadus dzīvojošo attieksme: mūsos šos gadus ir nicināti gan ārējie, gan iekšējie piederības momenti (Māras Mellēnas vārdi) - esam audzināti bez noteiktas piesaistes telpai, tautai, mentalitātei, Dievam. Šodien it kā saprotam, ka nav iedomājama sekmīga, veselīga tautas attīstība bez saknēm, redzam, ka tās ir atcirstas, bet neapņēmas, ka katra vilcināšanās tās sasiet tuvina tautas nāvi. Mēs novienodājoties (asimilējoties) ar citiem, t. i., dzīvojot pēc principa: visi dara tā, pakāpeniski zaudēsim jēgu saukties par latviešiem - mums nebūs (pakaļ dzenoties) nekā sava, vienreizēja, ko ielikt pasaules pārējo tautu kultūras pūrā.

Mantojumā un mūsos pašos sameklējam atziņu, ka cilvēks nav pretstatāms pārējai pasaulei - pat Dievs iet blakus un ir labākais draugs un padomdevējs. Cilvēks ne tikai ir saistīts ar neskaitāmām lietām daudzdimensiālajā pasaules telpā, bet ir arī kā mezgla punkts, kuŗā satek, savienojas smalko enerģiju telpa ar Pasaules materiālo plānu. Šī cieša saite arī ir pamats cēloņsakarībām - liktenim, laimei. Tāpēc arī svarīgi skaisti dzīvot - saskanīgi, nenodarot nevienam pāri, bet mīlot, līdzī jūtot dzīvot (vienotība, mīlestība).

Cik augsti turēts Dieva likumiņš ir pilnveidošanās likums. Vēloties būt devējs, latvietis bez kautrēšanās vēlas sev un novēl citiem Dievam raksturīgas īpašības - ne tikai mīlēt, bet zināt, saprast, mācēt, varēt. Spilgta ir vēlēšanās tikt ar visu galā pašam (vai ir vēl kāda cita tauta, kuŗai šī vēlme ir tikuma pamatā?); dzīve ir darbs un darbs dzīve - darbs latvietim ir īpaša, varētu teikt, pat vienīgā Dievlūgsmes forma - Dievs man deva, Dievs man deva, Dievs rokās neiedeva... (individualitāte, savrupība, attīstīts intelekts, darbs dzīves augstākā jēga).

Minētās atziņas par vienotību, mīlestību, personības intelektu, tā varēšanu un darbs ir vērtības, kuņas liekam savas tautskolas pamatā.

Neapšaubāmi, ka latvietim augstākā ideja ir Dievs. Tāpēc mērķis noteiktai darbības programmai noliekams uz linijas, kas ved mūs uz šo absolūto pilnību, uz linijas, kas savieno mūs ar Dievu un tas ir: **Cilvēka un dabas atkalapvienošana**. Varētu teikt, ka daudzējādā ziņā tas pats, ko cenšas šodien popularizēt, piem., "zaļie". Taču jāiet solis tālāk: ja tā varētu teikt, ne tikai "ekoloģiski" ir jāiemācās domāt, bet "ekoloģiski" ir arī jājūt, mūsu tautas valodā runājot - jāmīl. Tā nav, kā dažkārt mēdz iedomāties - atgriešanās "alās", bet sakļaušanās, izmantojot fantastisko, gasimtos radīto intelektuālās apziņas potenciālu. Praktiski tas nozīmē emociju, jūtu, gribas, intelekta un fizisko dotumu attīstību (saskarsme visplašākā apjēgsmē, ieskaitot pašam sevi). Tas nozīmē radīt Tautskolā iespēju darboties starp un ap augiem, dzīvniekiem, ap un ar akmeņiem, dabas vielām; zem Saules, zvaigznēm, rosināt domāt par tām, domāt par tām galaktikām, sapņot par šķietami neiespējamo un dodot zināšanas, attīstīt varēšanu, nostiprinot audzēkņos gribu, fiziskus spēkus sappu piepildīšanai.

Strādājam ar visām vecuma grupām. Jo nav tāda vecuma, kurā nebūtu iespējams iedzīvināt visaugstāko ideju - viss atkarīgs no tā, ko darām.

Kas šobrīd ir paveikts?

Pagasta valde ir atvēlējusi Tautskolai bijušās Drustu Padomju lielsaimniecības kantora telpas. Tā ir Padomju varas gados izkropļotā Vecdrustu muižas dzīvojamā ēka. Telpas ir visai bēdīgā stāvoklī, taču strādāt var un to darām jau gadu. Tautskolā darbojamies ar bērniem, pusaudžiem un pieaugušajiem. Bērniem piedāvājam alternatīvu vietu vispārējās izglītības iegūšanai. Sākām ar pirmskolas vecuma bērnu iesaistīšanu eksperimentālā bērnu paaugstināšanas grupā. Šogad ieguvām licenci sākumskolai. Tajā turpinās darboties mūsu pašu sagatavotie bērni. Mācības notiek par maksu, taču tā ir niecīga - ne katrs vecāks te, laukos, spēj samaksāt pat 3-5 Ls mēnesi. Prognozējam lielākus izdevumus un tāpēc šogad to paceļam 5-7 Ls mēnesi (atkarībā no maksāspējas). Ar bērniem strādājam 5 dienas nedēļā pa 5 stundām pamatā 2 pedagogi, ieskaitot mani (trešais ir aizvietotājs). Darbs balstījās uz tiru entuziasmu - bez darba algām. Šodien to ir grūti pat iedomāties, tāpēc nespēju šiem cilvēkiem pateikties. Bet cik ilgi viņi to spēs šajos grūtajos ekonomiskajos apstākļos? - Dod, Dieviņ, viņiem spēku! Cenšos darīt visu, lai kaut kur sadabūtu naudu. Mums ļoti palīdzējis Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūts - darbinieki ziedojuši daudz grāmatu, spēļu, kā arī 15 pamatdatoru. Pēdējie lieti noder rēķināšanas vingrinājumiem un lasītprasmes apgūšanai. Ne mazāk palīdzējusi ir Latvijas Pieaugušo izglītības apvienība - tā nodeva lietošanā # 386 datoru, kā arī palīdzēja iegādāties 6 stellas Tautskolas aušanas darbnīcas izveidei. Šogad saņēmām palīdzību pāri par \$ 5000 no Holandes vēstniecības. Par šo naudiņu nopirkām pavairošanas tehniku, kā arī krāsu tintes drukātāju datoram. Ļoti atsaucīgi ir Čikāgas latvieši, kas R. Spura kunga rosināti ir palīdzējuši ar grāmatām, rakstāmpiederumiem un spēlēm. Nozīmīgs ir sūtījums no Austrālijas latviešiem - atsūtītās grāmatas būs labs palīgs angļu valodas apgūšanai arī pieaugušajiem. Tikpat nozīmīga ir bijusi palīdzība no Jūrmalas alternatīvās skolas. Īpaši gribas atzīmēt pārtikas palīdzību no Vācijā dzīvojošā Laimoņa Lebera un drustēniešiem Kārļa un Dzidras Horoševskiem - bez šīs palīdzības nebūtu iespējama mūsu fiziskā eksistence.

Jauniešiem ierosinājām sava kluba izveidi. Šobrīd valstī par viņiem domā vismazāk. Oficiālie avoti runā par samērā nelielo bezdarbnieku skaitu Latvijā, bet laukos jauniešiem nav darbvietu, viņi dzīvo uz vecāku plānajiem maciņiem, vai velk savu dzīvību, strādājot par vēdera tiesu zemnieku saimniecībās. Lidz ar to jaunieši ir pilni pesimisma, viņi neticības vadīti ir it kā ierāvušies sevi un grūti iekustināmi pat tad, ja parādās kāda reāla iespēja savā labā ko darīt. Piedāvājam jauniešiem ne tikai iespēju satikties un pārrunāt problēmas, bet apgūt vietējo amatnieku prasmi, paplašināt savu redzesloku. Pilnīgi bez naudas šeit neko īpaši nevaram uzsākt. Rosīnu viņus, izmantojot Tautskolas iespējas, izdot savu mēnešrakstu. To šobrīd viņi arī dara - gatavo materiālus pirmam izdevumam. Ar pieaugušajiem strādājam jau vēl pirms Tautskolas dibināšanas klubā "Gaŗā pupa". Te sava

redzes loka paplašināšanai apgūstam tautas vēsturi, tradīcijas, filozofiju. Arī pieaugušajiem piedāvājam iespēju apgūt kādu amatu, vai padziļināt savas zināšanas kādā jomā. Iespējas pieaugs, turpinot darbu pie amatnieku darb-nīcu izveides.

Zināmu problēmu rada ārkārtīgi grūtie satiksmes apstākļi - personīgais transports ne tuvu nav visiem, bet sabiedriskais kursē vienu reizi dienā, neapņēmot visu pagastu. Tā, piem., apmeklējot angļu kursus ziemā, cilvēki nostaigāja dienā kājām 12-14 km. Bērniem skolā nokļūt ir vēl lielāka problēma - uzsākot mācības bērnu grupā, abbraukājām visu pagastu. Lielākā daļa vecāku gribētu savus bērnus skolot mūsu skolā, bet transporta dēļ to nevar izdarīt. Ir 2 varianti - veidot naktsmitnes skolā un sadabūt pašiem savu transportu.

Tā, lūk, stāstot par Drustu Tautskolu, iznāk pieskarties lauku problēmām vispār.

Lai popularizētu savu skoliņu, esam sagatavojuši virkni bukletīņus par Tautskolu un pagastu. Šajā darbā ļoti palīdz man meita Iluta - Rīgas lietiskās mākslas vidusskolas absolvente un Mākslas akadēmijas studente šodien.

Šobrīd esam Ceļā (kā teikts mūsu skolas darbinieku Ētikas kodeksā), Ceļa sākumā un varbūt pat grūti no šī punkta, ar tukšām ķešām, saskatīt ritdienu, taču šis ritdienas nebūs, ja tai pamatus neiedrošināties ielikt jau šodien. Mērķa skaidrība dod mums enerģiju un dara mūs ne tikai apņēmīgus, bet arī rada pārliecību, ka tā lieta ies. Ticam, ka izdosies ieinteresēt tautiešus un vispār labas gribas cilvēkus, lai kur viņi arī nedzīvotu, palīdzēt šajā darbā nākotnei. □

Ojārs Rode, Tautskolas vadītājs,
Vītolos, Drustu pag., Cēsu rajonā, LV -4132, Latvijā.

"3x3" - FENOMENS LATVIEŠU KULTŪRĀ

Speciāli ārzemju preseī
Māra Grinberga, "Diena".

Jūlija pēdējā nedēļā latviešu ģimeņu nometne "3x3" sabrauca Salacgrīvā. Šovasar tā bija otrā nometne Latvijā. Salacgrīva bija 10. zars "3x3" kokam Latvijā, jo kopš 1990. g. notiek jau 10. reizi. Šī nometne līdz šim bijusi viena no apjomīgākajām dalībnieku skaita ziņā - šeit bija ieradušies latvieši no Kuldīgas, Liepājas, Jelgavas, Balviem, Daugavpils, Jēkabpils, Limbažiem, Valkas, Bauskas, Rēzeknes un Salacgrīvas, kā arī 14 latvieši no Krievijas, vairāk nekā 30 no ASV, Kanadas, Vācijas un Austrālijas - pavisam kopā 252 cilvēki, taču, kā pastāstīja nometnes vadītāji Inese un Jānis Atis Krūmiņi, piedalīties gribētāju bijis vismaz divreiz vairāk un pieteikuma vēstuļu daudzums bijis mērāms ne vairs skaitļos, bet kilogramos.

"Pasaulē mums drīz būs jau 100. nometne - es nezīnu, kad un kurā zemē tas būs, kurai nometnei kritis šis gods. Līdz šim visās nometnēs kopā bijis pavisam vairāk nekā 10 tūkstoši dalībnieku," tā sacīja Līga Ruperte, kurai Latvijā mīļi sauc par 3x3 māti.

Šobrīd nometnes notiek 7 vietās - Latvijā jūlijā 2, Anglijā - arī 2, bet viena no tām "Straumēnos", angļu valodā jaukto laulību ģimenēm. Divas nometnes ik gadu ir arī ASV, Katskiļos un Gaŗezērā, viena - Austrālijā gada sākumā. Ja dažas bijušās nometnes šobrīd var saukt par atmirušām, tad Latvijā šai kustībai ir tendence augt plašumā un dziļumā, šeit sabiedrības interese par latviskuma saglabāšanu arvien palielinās, tādēļ pamatoti var teikt, ka "3x3" kustības aprītā arvien vairāk iesaistās Latvijā dzīvojošie latvieši, kuriem latvietības kopšana ir tikpat aktuāla kā ārzemēs dzīvojošiem.

Dalībnieku vecums svārstījās no 3 mēnešiem līdz 79 gadiem, bet trešā daļa visu nometnes dalībnieku bija bērni un jaunieši līdz 18 gadiem.

Ievērojot tos pašus 5 pamatmērķus, uz kuriem tiecas šī kustība, Salacgrīvas "3x3" dalībniekiem bija sevi apliecināt, darbojoties 26 teorētiskajās un praktiskajās ievirzēs no rīta un pēcpusdienā, bet 9 no tām bija paredzētas speciāli bērniem.

Nometne sākās ar archeologa Andŗa Urtāna vadīto sakopšanas talku Salacgrīvas pilskalnā, iepazīstot šīs apdzīvotās vietas ģeogrāfiju.

Bērniem un pieaugušajiem arheoloģiskās un etnogrāfiskās rotas kalt palīdzēja meistars Oļģerts Kutcers no ASV un Andris Gerokalns no Liepājas, keramikā mālus veidot un micīt līdzēja

Gundega Peniķe no ASV, Imants Klīdzējs no Salacgrīvas. Klūdziņu pinumu darbnīcā pie Edites Laiviņas (Rīga) un Zitas Zālītes (Rīga) tapa grozi, cipiņas un vācelītes, bet Vizma Zvirbule (Rīga) rādīja un mācīja, kādas brīnumainas lietas var pagatavot no baltās bērza tāss.

Vislielāko pacietību prasīja dažādu tautas tērpa daļu darināšana - jostu un celiņu aušana, baltie darbi, salmu cepuru gatavošana, kam tapt palīdzēja meistares Lilija Treimane un Zīta Enzeliņa (Kanada) un Ilga Madre (Rīga). Savukārt, skolas gaitenis bija darbnīca mazajām jostu audējām, kuŗām Inese Krūmiņa ierādīja, kā var tikt pie jostīņām bez stellēm.

Animācijas ievirzē ap 20 bērnu kopā ar Rīgas meistariem Ansi Bērziņu, Rozi Stiebru un Maiju Brenci nedēļas laikā dabūja gatavu zīmēto filmu par nometnes dzīvi, kuŗas pirmizrāde skatītāju vērtējumam tika nodota noslēguma vakarā. Tās skanisko ietēru veidoja paši mazie autori ar keramikas ievirzē tapušajiem svilpauniekiem un kokapstrādes ievirzē pie Anrā Balcera darinātajiem klabekļiem un koka karotēm.

Nedēļas laikā režisore Lidija Stiebrs (Rīga) iestudēja bērnu uzvedumu 3 cēlienos, kuŗā dažs pieaugušais varēja atpazīt sevi, bet pēcpusdienās bērniem dziedāt un mūzicēt mācīja Ilga Reizniece (Rīga).

Īsi pēc vakariņām aiz skolas ēkas skanēja seni tautas balsi, ko apgūt ap 15 dalībniecēm palīdzēja Ilga Reizniece un Iveta Tāle no Jēkabpils. Dažs centīgāks topošais meistars šai nedēļā tika pie savas pirmās kokles veidola - šai mākslā viņus ievadīja Jānis Atis Krūmiņš.

No rīta vēl ar svaigām galvām "3x3" dalībnieki klausījās kopreferātus par ģimeņu problēmām, ētikas jautājumiem, kā arī iepazīt Salacgrīvas vēsturi un šodien - priekšlasījumus bija sagatavojuši Māra Tupese un Līga Ruperte (ASV), Māris Ķirsons (Kanada), Salacgrīvas domes priekšsēdis Jānis Ramats, bet par Kr. Valdemāru stāstīja avīzes "Jūras vēstis" redaktors Gints Šimanis. No rīta ievirzēm tradicionāli visvairāk apmeklētais bija Līgas Rupertes un Māras Tupeses vadītais ģimeņu seminārs, liecinot par to, ka savstarpējo attiecību veidošana ģimenē, audzināšanas problēmas joprojām daudzviet Latvijā ir par maz izrunātas un aktuālas. Tikpat liela piekrišana bija arī pēcpusdienās jauniešu pārrunās, ko vadīja Māra Tupese, gan viņas palīgi no ģimeņu centra Rīgā.

Literatūras ievirzē par 20.-30. g. norisēm latviešu kultūrā un literatūrā stāstīja prof. Vilnis Eihvalds no Rīgas, bet visinteresantākās diskusijas norisinājās folkloras ievirzē pie Māras Taivānes, Ivetas Tāles un Annas Zariņas - šoreiz galvenie sarunu temati - jūŗa, ūdens, sievietē, auglība latviešu folklorā.

Vēl bērni un pieaugušie varēja mācīties kokles spēli pie Edgara Lipora (Rīga) un šūt mikstās rotaļlietas pie Līgas Gailēs (Rīga).

"3x3" līvu krastā

Jūŗas mātes tuvums bija jūtams Salacgrīvā katrā ievirzē, katrā nometnes pasākumā - gan salacgrīvieša Valŗa Ozoliņa vadītajā Jūŗniecības un kuŗniecības ievirzē, kur stalti viri apguva iemaņas šai Latvijā tik raksturīgajā un senajā amatā, gan zīvu ēdienu gatavošanā, kur roku izmēģināja ne vien sievietes, bet arī viri. Katrs varēja izmēģināt laimi jūŗnieku zābaka mešanā, glābšanas riņķa sviešanā, airēšanā mazajos zvejnieku svētkos, bet ik pārdienas grupiņa dalībnieku apciemoja Kr. Valdemāra Jūŗniecības muzeju Aināŗos. Ik dienu nometnieki izbrauca ar kuŗģiti jūŗā un pāris stundas šūpoŗas viļŗos.

Šoreiz tautieŗi no Rietumiem, Austrumiem un Dienvidiem bija kopā līvu krastā, kā apliecinot, ka visu krastu latvieŗiem mājupnāksanai ir tikai viens krasts - latvieŗu un līvu zemē. Atgādinot, ka Latvijā vēl dzīvo ap 500 ŗis mazās tautas pārstāŗju, Helmi un Julŗi Staltes stāstīja par lībieŗu pagātni un tradīcijām, kas tik cieŗi savījuŗas ar latvieŗu likteni un kultūru, ka vairs gan-drīz no tās nav atdalāmas.

"3x3" - trejkāŗšais vainags

Tāpat kā zelta josta trīs kāŗtās apvij latvieŗu mistisko ozolu un latŗju sievietes augumu, sargāŗot no visa ļauna, tā maŗiskajā aplī sadziedāja folkloras ansambļa "Vilki" puŗŗi "Vilku" vakarā, rāddami mūsu senŗu kaŗa mākslu cirŗju mešanā, loka ŗaušanā. "Kas līdz ŗim biŗis zēns, 'Vilkos' kļūst par viru", - tā sacīja kāds ŗi vakara dalībnieks.

Trejkāŗŗs bija aplis ap jūŗmalas kāŗpās aizdegto ugunsķuru Jūŗas daudzīnāŗuma vakarā, kurŗ visus aicināja Helmi Stalte. Jū-

ŗas svēŗības vārdi te izskanēja gan latvieŗu, gan līvu valodā. Te atkal dzīma "3x3" maŗiskā kopības sajūta, ŗis vārdos neizteicamais valdzīnāŗjums, kas liek vīrmot gaisam katrā "3x3" vainagā - tā ir aplī ieieŗanas izjūta, kas tovarak aizveda nometnes dalībniekus jūŗas krastā. Jūŗas māte pieņēma tai nesto ziedu - puŗķu puŗķus un vainadziņus, par zīmi, ka nu esam ŗe, līvu krastā, savēŗje. Bridī, kad Saules rīpa saskāŗās ar apvāŗŗa līnīju, daŗam izdevās ieraudzīt vīrs jūŗas zelta laīvu zaļi zaīŗojam, atstāŗot pa starām katrā zieda nesēŗja seŗā un dvēselē.

Garīgās labestības viļŗa galotnē atradāŗmies braucienā uz vietējo meŗa muzeŗu, lībieŗu upurāŗām Salacŗas krastā un uz Fr. Bārdas "Rumbīņiem", kur iekāŗtots dzejnieka muzeŗs. Te atdzīvojas sen lasītas dzeŗas rīndas, un pa bērŗu birŗi, ŗķiet, nupat aizģāŗjusi dzejnieka ilgotā Zvaīŗģŗņu meīta, bet māŗas priekŗā zem vītoliem, liekas, tikko vēl sēdēŗis Friŗa Bārdas izsapņotais, draīskulīgais Pāns ar stabulī rokā.

Te ir mūsu māŗas.

"Mēŗ dzīvoŗam Krievijā jau 15 gadus, tomēŗ es ne mirkli neesmu zaudēŗusi apzīŗu, ka esmu latvīete. Man un bērņiem te ļoti patīk, jūtamies kā māŗās ŗai labestīgajā atmosfāŗā, nemaz negribas atģriezties Maskavas steīģā," teīca Gunta Sidorova no Maskavas.

"Ja Madlīenā 3x3 1990 vēl bija jūtamā dalīŗšana āŗzemniekos un savēŗjos, tagad ŗi starŗība izlīdzīnāŗjusies - visi ir savēŗje. Te labi ieŗutuŗies arī Krievijas latvīeŗi, kas Maskavā, lielākoties, dzīvo izķlaidus. Informāŗiju par nometni vīŗi saņēma no Latvijas vēstniecības Maskavā," - Krievijas Latvīeŗu biedrības priekŗsēdis Andris Ķībīlds.

"3x3 ir daļa no manas dzīves. Esmu bijusi 12 nometnēŗs Latvijā un āŗzemēŗ, katrā no tām ir sava seŗa, bet visas kopā es saņēmu stiprīnāŗjumu savai latvīetībai" - Elŗa Pone no ASV.

"Gan mums, gan latvīeŗiem no Rietumiem un Austrumiem ir svarīģi veidot sev glābŗšanās vīdi ar līdzīģi domāŗojīeŗiem cilvēķiem. ŗeit es redzu mīģiedabību starŗ "dot" un ŗemt" - tā ir zīnība mīģa. Svarīģi, lai nekad nebūtu tā, ka latvīeŗi palīek tikai vīena ģīmene, kas runā latvīski," - intervīģā nometnes avīŗītei "Pūtiens" Helmi Stalte no Rīgas.

"3x3 - tas ir fenomens latvīeŗu kultūŗā, kuŗa priekŗvēsture nu jau ir 14 gadus gaŗa. Tagad PBLA Izģlīŗības padomes priekŗsēdēŗtāŗas Līgas Rupertes latvīetības programma tālu pāŗaugusi vīenas valsts ietvarus un sasnieģusi jebkuŗu zemī, kur vīen mīŗ latvīeŗi, arī Latvīju, kur nacionālās identitātes kopŗana ir tikpat svarīģa kā Rietumos vai Krievijā. Mūsu pienāķums ir saglabāŗ to, kas mums uzticēts, un nest tālāķ un citīeŗm dot. Kā maza, karsta sveķītes līesmīŗa cenŗas pastāvēt vēģā, tāpat mūsu tauta lielajā pasaulē," nometnes vadītāŗa Inese Krūmīŗa.

Kas reīz ticīis "3x3" aplī, tas tajā arī palīek. Kā treģāda josta tas apvij visus ŗeit savā labestībā un latvīetībā, savā garīģumā kopā bīģuŗos un aizvīŗas līdz tīeŗm, kuŗīeŗm vēl jāatrod sava vīeta ŗai aplī - no sveŗatnes uz dzīmtēni, no tēvtēvu līķtajām laīpām līdz ŗodīenas latvīskajā kultūŗā.

Uz vīetas 3x3 atbalstīja Salacŗrīvas skola un bērņudāŗŗs, atvēlot telpas, kultūŗas nama darbīnieķi, A/S "Brīvais vīlnis", kas palīdzēja ar naudu un citādi, maīzes ceptuve "Paisums", Līmbaŗu piensaimnieķu kooperatīvā sabīedrība "Līmbaŗu piens", kas pieģādāja jogurtu. □

Nīkolāŗjs Kalnīŗŗ

VĒLĒŗANU LAIKĀ

Teīc savai sīrdīģ, trīmdīnieķ -

Kam brīvība ir dzīvot ļauts -

Kas Latvijā no tevis tīek?

Mūsu visus palīģā nu sauc,

Vai dzīrdī - esi atsauķies,

Vai vīenaldzīģi aizģriezies?

Jel atceries, ko solīģies,

No dzīmtēnes tu projāŗ rauts:

"Lauj, Dievs, man māģā atģriezties!"

Kā skan nu tagad tava balss,

Kad jāaīzstāŗ tās brīvība,

Kad draud, ka atmodai būs gals?

Ir jāģlāŗģ tautas dzīvība!

Laīks, trīmdīnieķ, tev atmosties,

Pret īenaidnīeķu nostāŗies!

☒☒☒☒☒☒☒

Balsosim, kad tā stunda sitis -
Lai kā ienaidnieks baida -
Ne mats mums no galvas nenokritis!

Balsosim! Latvija gaida!
Lai kādā zemē latvietis mitis -
Ne mats mums no galvas nenokritis!

Balsosim! Mums pienākums palīgā steigties!
Lai ļauni šī stunda nevar beigties,
Kad tēvzemei brīvības stunda sitis!

TURĒSIMIES KOPĀ

Turēsimies kopā
Laikā tik grūtā un skopā -
Stiprāka ieroča nav!
To saku trimdniekiem,
To dzirdiet, brāji un māsas,
Dzimtenē jūs!
Tad L a t v i j a mūžīgi būs!

LATVIJA GAIDA

Ne saule apstāsies mūs sildīt,
Ne brīvās zemes galdu klāt,
Ja savu pienākumu pildīt
Mēs Latvijai nu būsīm klāt.

Tik maz, tik ļoti maz tā prasa:
Vien jānodod ir sava balss;
Ne darbs tas grūts, ne ciņa asa,
Nedz drauds, ka laimes dienām gals.

Bet daudz, pat ļoti daudz - to jūtam -
Ik viena balss var tagad svērt,
Ko tautas sargātājiem sūtām
Uz augsto namu durvis ciet!

Lai nams šis nekļūst tirgus vieta,
Nedz kūrorsts, kur var atpūsties,
Bet valda darbs, gods, griba cieta
Un Latvijas var pacelties!

KAM AUGSTĀ NAMĀ IEIET BŪS

Lai Latvijas brīvību pasargātu -
Viri ar drosmi un goda prātu,
Atsaucieties jūs -
Jums augstajā namā ieiet būs!

Lai Latviju daiļu daudzīnātu -
Sievas, ar mīlestību sirdis krātu,
Atsaucieties jūs -
Jums Augstajā namā ieiet būs!

Lai Latviju mūžīgu saglabātu -
Jaunā audze vai malā lai stātu?
Atsaucieties arī jūs -
Jums Augstajā namā ieiet būs -
Ar saviem jaunības ideāliem
Jūs metīsīt laipas uz laikiem tāliem!

Un mēs, kad Māte Latvija mās -
Mums visiems atsaukties būs!
No Augstā nama tā aicinās
Palīgā arī mūs!
Ja būsīm tās balsts,
Zels Latvijas valsts.

Trimdā, vēlēšanu laikā.

PIEZĪMES RAKSTAM "TĀDI MĒS ESAM"

Daudzi tautieši Latvijā un ārpus tās vēlējas atjaunot "1918. g. 18. nov. Latviju", lai gan klusu savās sirdīs tie patiesi vēlējas redzēt "1934. g. 15. maija Latviju" un tagad saprotamu iemeslu dēļ jūtas vilušies. Bez šaubām, atjaunot "1934. g. 15. maija Latviju" vairs nebija iespējams, jo nebija vairs to cilvēku un tās īpatnējās situācijas (tas varbūt bija arī izņēmums, ka autoritatīvā režīma priekšgalā atradās tāds cilvēks, kā Kārlis Ulmanis, un nevis kāds Hitlers vai Staļins). Notika tas, ko cilvēki oficiāli gribēja - atjaunojās "1918. g. 18. nov. Latvija" - ar visām tās iespējām un arī problēmām, labajām un sliktajām īpašībām. Svinīgi tika atjaunota 1922. g. Satversme (un pie tam ļoti vienprātīgi!), kas noteica tālāko. To ir svarīgi saredzēt, jo šodien mēs redzam, ka bieži cilvēki notur ļoti normālas, parastas, paredzamas parādības par kautko abnormālu, neparastu un uztraucās. Labs piemērs ir daudzās politiskās partijas, kuŗas ir grūti apvienot kopējam darbam. Tādas lietas ir normālas un kaut kādi satraukumi ir nevietā; tikai jāpierod strādāt šādā situācijā.

Varbūt mēs saredzam daudzas lietas pārāk romantiski, bet pie "1918. g. 18. nov. Latvijas" pieder arī "1920-to gadu Latvija" ar savām politiskajām un ekonomiskajām problēmām. Pašreizējā 5. Saeima nav neko sliktāka vai labāka par 3. vai 4. Saeimu; varbūt pat mazliet labāka, jo politisko partiju skaits ir mazāks un koalīcijas valdības (un praktiski vienīgi tādas var būt mūsu apstākļos!) ir vieglāk sastādīt. Birkava valdības "mūžs" (apm., gadu) bija "normāls", un tā sabruka tipisku problēmu dēļ - nesaņēma koalīcijas partneru starpā. Nav iemesla drāmatizēt lietas, kas ir varbūt parastas daudzpartiju demokrātijās, kāda ir Latvija. Skatoties uz Saeimas darbu, tas nav tik būtiski atšķirīgs no tā, kas bija agrāk. Tāpat deputāti nav tik citādi.

Par politiskās dzīves vadītājiem demokrātijā parasti kļūst cilvēki, kas ar šīm lietām regulāri nodarbojās, kam patīk politiskā dzīve, kas nevairās no politiskām ciņām un kuŗi ir gatavi politiskā darbā ieguldīt savu laiku, enerģiju un pat līdzekļus. Tā tas ir visās demokrātiskās zemēs, arī Latvijā. Šajā ziņā mums nav jābūt pārsteigtiem, kas ir un būs mūsu politiķi. Ja tā varētu teikt, parasti politiķi nav "glābēji", bet "profesionāļi". Mēs, piem., nesūdzamies par Latvijas mediķiem, ka tie ir "tie paši vēži citā kultūrē". Tikai visumā naivs ieskats par politiku var radīt ieskatu, ka politiķiem ir jābūt citādiem.

Dažam tas ir varbūt aizmirsies, ka "1918. g. 18. nov. Latvija" (specifiski 1922. g. Satversme) nebija bez saviem nopietniem kritiķiem, un jau 1930-to gadu sākumā bija dažādi grozījumu projekti. Ar to nebija daudzi apmierināti jau no paša sākuma, piem., Valsts prezidenta institūcijas izkārtojumu. Mēs tagad zinām, ka viens faktors, kas rosināja Kārli Ulmani "spert ārķārtas soļus", bija tieši valdības nespēja tikt galā ar saimniecisko krīzi. Banku un uzņēmumu bankroti nav nekas jauns Latvijā. Tās nebija, starp citu, kaut kādas kreisās, bet gan labā spārna pilsoniskās valdības, kuŗām bija vislielākās grūtības.

Populārā Ulmaņa saimnieciskā politika, ko daudzi ar ilgošanos atceras, nemaz nebija tik daudz "brīvā tirgus ekonomika", bet tas, ko mēs šodien apzīmētu par (piedodat vārdu!) socialismu. Bez šaubām, Ulmanis bija dedzīgs nacionālists un noraidīja marksismu, bet tas neizslēdza stingru valsts kontroli un ekonomiskās dzīves regulāciju (atcerēsimies, cik daudz no lielajām bankām un uzņēmumiem piederēja valstij!). Varbūt, ka latvietis tiešām gribēja saimnieciskā laukā kaut ko citu nekā tas ir tagad apzinīgi attīstīts.

Tas, ko mēs gribam teikt, ir, ka, ja latvietis grib redzēt savā zemē nopietnas pārmaiņas, tam ir jābūt konkrēti ar 2 lietām: (1) pārmaiņām pašā Latvijas uzbūvē, kas ir panākamas ar satversmes grozījumiem, un (2) pārmaiņām, galvenokārt, personāla ziņā politiskajās partijās, jo pēdējās demokrātiskā sabiedrībā ir istās politiskās dzīves "nesējas"; Saeimas vēlēšanas parasti jau ir par velti. Abas šīs lietas ir grūtas. Kā mēs redzam šodien, asās debātes par LZS ierosinātiem satversmes grozījumiem norāda, ka mēs neesam tik vienoti par to, ko mēs tiešām gribam redzēt strukturālā ziņā Latvijā. Tāpat šī pavasara politisko partiju kongresi un sanāksmes arī nekādas lielas pārmaiņas neiezīmēja, lai gan tajos piedalījās daudzi praktiski politiskie darbinieki no vietām. Nevietā ir gauties un sūdzēties, bet sākt darbu.

Rīgā, 1995. g. 22. jūnijā

Visvaldis Klīve

☒☒☒☒

VAI MUMS TĀDIEM JĀBŪT?

MLB Ziņotāja š. g. jūnija numurā izlasīju V. Viķes-Freibergas rakstu "Tādi nu mēs esam", kuŗu sākotnējā formā biju jau agrāk lasījis Laikā. Ja raksts oriģinālā ietvāra vairumu mūsu (latviešu) problēmu, papildinātā versija vēl vairāk apgaismo pašreizējo iedzīvotāju nostāju Latvijā, kā arī divainās attiecības Latvijā un ārzemēs dzīvojošo latviešu starpā.

Viķe-Freiberga atklāti un objektīvi runā par lietām, kas abām pusēm nav patīkamas dzirdēt, bet ir jāpārrunā, lai atrastu saskaņu un kopīgu bazi strādāt Latvijas iedzīvotāju morāles pacelšanā un stiprināšanā, atmetot visu, kas traucē uzplaukumu, un veicinot pozitīvo, vienalga, no kāda pirmavota, jo ne jau viss, kas Latvijā radīts pēdējos 50 gados, ir nevēlams un aizmetams.

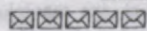
Runājot, kā Viķe-Freiberga saka, par senākās latviešu kultūras stūrakmeņiem - goda prātu, goda vārdu un savu vai savas dzimtas (un tautas, E.Ā. piezīme) labo slavu, vēlos pastāstīt nesenā pagātnē piedzīvoto.

Pirms pāris gadiem mūsu ģimene uzņēma savā vidū jaunekli no Latvijas, stipendiātu šejienes universitātē. Kaut jaunajam cilvēkam netrūka labu īpašību, viņa un viņa studiju biedra, arī Latvijas jaunieša, uzvešanās un izdarības ar laiku izpelnīja abiem ne pārāk labu slavu. Diemžēl, ne viens, ne otrs nesaprata, ka pēc viņiem šejienieši vērtē ne tikai viņus pašus, bet viņu tautu un valsti.

Pagājušā gadā pie mums kādus mēnešus atkal dzīvoja students, šoreiz no Krievijas. Viena no pirmajām lietām, ko viņš teica, bija: "Es apziņos, ka esmu savas tautas pārstāvis un no manas izturēšanās spriedis par krieviem kā par atsevišķiem cilvēkiem un kā par tautu. Man jābūt ļoti uzmanīgam, lai atsauksmes būtu labas." Kādēļ jauniešiem šāda doma pat nenāca prātā? Te jāpiekrit Viķei-Freibergai, ka "rūpes par savu personīgo un savas dzimtas (...) labo slavu ir pašos pamatos krietni vien ieļodzīti."

Kamēr mūsu tautas piederīgajiem Latvijā neizkristalizēsies rūpes par vajadzību pacelt savas tautas morālo līmeni, kam sekotu nozīmīgs vairums sabiedrības locekļu, latviešu tautas nākotne būs nedroša un zem drauda. Morāles mērauklas pacelšana un likuma respektēšana pašlaik ir svarīgāka par ārīšķīgu tautiskuma cildināšanu. Nav arī ko runāt par "Rietumu kaitīgo ietekmi", jo ne viss, ko Rietumi piedāvā, ir nevērtīgs. Mums pašiem tikai jāizšķirās, kas pieņemams, kas atgrūžams un kas derīgs mūsu sekmīgas nākotnes celšanā.

Elizabete Ābolkaļns, ASV

TĪRO ŪDENU DUĻĶOŠANA

Mums visiem ļoti pazīstamais rakstu autors Osānu Kārlis lasītājus ir iepriecinājis ar dažāda satura ļoti interesantiem rakstiem. No tiem var vērot, ka autoram ir pamatīgas zināšanas svešvalodās, kas devušas iespēju iepazīties ar dažādu zinātnieku darbiem pētījumos par universu un citām dabas parādībām un iespējamām dabas katastrofām, kas šausmina lasītājus. Bez minētajiem rakstiem viņš savā ļoti plūstošā valodā apraksta miera un laimes apgarotās sēngadu bērniības dienas tēva lauku mājās Osānos, upes krastos pie Neretas. Ne mazāk jauks bija viņa raksts par darbošanos Jaunākās Ziņās un par Antonu Benjamiņu (vecu kungu). Savos rakstos autors lasītāju ir izvadījis kā pie rokas un ļāvis tam ieskatīties gan brīnumu pilnajā pasaulē, gan visai radībai draudošajās briesmās, vai arī kā ar rīta rasu spirdzinājis mūsu dvēseles ar mūsu pazaudētās zemes brīnišķīgajām ainavām.

Kopš pāris gadiem Osānu Kārlis pieskaries Bībeles un Vecās Derības aprakstīšanai visai negatīvā gaismā. Viņš ne maz neņem vērā, ka tur attēlota žīdu tautas tūkstošiem gadu vecā vēsture, kuŗai ar mūsu dienu kristīgo ticību nav nekā kopēja. Kā slavējama rīcība attēlota, piem., kāda kaŗavadoņa Jefas sava bērna noslepķavošana, ko viņš it kā esot Dievam apsolījis. Nav gan Bībelē minēts, ka Dievs viņam šādu solījumu prasījis, tāpat arī Elija Bāala praviešus noslāņījis pats uz savu roku, tikai domādams, ka dara Dievam patīkamu darbu. Tāpat Sauls priecājies par Stefana nomētāšanu ar akmeņiem, Dāvids ielai-dies ar Urija sievu u. t. t., tur aprakstīti dažādi vairāk, vai mazāk ticami vēsturiski notikumi, kam nav sakara ar reliģiju.

Osāna tāda veida Bībeles skaidrojumi aizskar Kristīgo konfesiju locekļu jūtas, kuŗu ticība izaugusi no Vecā Derībā sastopa-

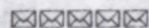
mām augstas morāles mācībām, nevis no tā, ko Osāns apraksta savos "briesmu stāstos". Tāpat jau arī vēlāk, vidus laikos, un vēl tagad it kā kristīgās ticības vārdā daudzi rīkojas pilnīgi pretēji Kristus mācībai.

Osāna raksti varētu ļoti papildināt komūnisma laika ateisma sludināšanu Latvijā. Baznicu un draudžu ārīšanas rezultātā radies garīgais bankrots. Cilvēks kļuvis tikai ķīmisku vielu sako-pojums bez morāles un ētikas vērtībām, ko tam deva reliģija. To ļoti parādījis prāvests Kovacis, aprakstot, kā Esplanādes lauku-mā, pie Raiņa pieminekļa, dienas laikā stingrā apsardzībā filmē-ta prostitūcijas izrāde. Pašreizējā laikā Osāna Vecās Derības rakstu tulkojumi neder ne Latvijā, ne šeit. Tie tikai palīdz no-smacēt vārgās ticības liesmiņas, kas tur tiek aizdedzinātas un koptas.

Pašreiz Latvijā ir svarīgi atdzīvināt reliģiju bez konfesiju at-šķirības, jo tikai tādā veidā varam cerēt uz atveseļošanās no garīgā pagrimuma. Vēl jo vairāk, pēdējās ziņas no Latvijas liecina, ka daži tūkstoši svētozolu ir uzspridzināti komūnistu laikā Latvi-jā, lai izdzestu pilnībā Latvijā folkloru un dievturību, kas bija diezgan plaši izplatījusies.

Tikai ticība dara cilvēka dzīvi nozīmīgu un ceļ viņa vērtību paša un citu acīs.

A. Viksne, Sv. Katarinās

DAUDZ SVĒTKU LATVIJĀ

Rīgā, 1995. g. 31. jūlijā

Svētdienas vakara ziņas TV vēsti par nedēļas svarīgākajiem notikumiem. Vakarvakarā tādu noklausījusies, kļuju domīga. Sāk likties, ka to lustēšanas prieku vienlaicīgi sanāk tā kā par daudz.

Tad nu klausaities: 29.-30. jūlijā notikušie svētki - Cēsis bijuši alus svētki 2 dienas. Rēzeknē bijis Tautas teātru salidojums no visas Latvijas. Pāris dienās 20 izrādes. Ligatnē 2 dienas priecājušies mežu darbinieki, un ar vērienu. Tie bijuši reizē sporta un medību svētki ar Rīgas mākslinieku piedalīšanos. Vakarā mežā atskanējusi mežragu spēle. Lidojuši gaisa baloni. Vai tas nav iespaidīgi? Un tas notiek tajā pašā laikā, kad, lielā karstuma dēļ, atkal draud meža ugunsgrēki! Vai tie Daugavpils mežu saimnieki varēja mierīgi liksmoties, sēdēdami Ligatnē pie ugunsķuriem un klausīdamies mežragu spēli un mednieku stāstus? Dancojuši arī - līdz pašam ritam.

Mežinieki gaudās gan par mežu zagļiem (malu medniekiem), gan par koku zagļiem. Tos nevarot nosargāt. Privāto mežu saimnieki izcērtot mežus, bet vietā nekā vairs nestādot. Vēl jau gan koksnes netrūkstot. Lai nu Dieviņš sargā vien no ugunsgrēkiem! Lai arī karstums liels, lietutiņš šur tur pa drusciņai uzrasina un sauso sūnu un zāli samitrina. Vakar tāds negaidīts lietutiņš mums uznāca ceļā, braucot mājā no Kapu svētkiem, starp Pļaviņām un Lielvārdi. Rīgā gan lietus nebija lijis ne pīles.

Jā, vēl nepabeidzu visu par tiem ligsmotājājiem izstāstīt. Sestdien Rīgā bija maratona skrējēns no centra, apkārt mūsu ezeriem, ar ārzemju viesu piedalīšanos (bērni un pieaugušie). Un tad vēl - visas Latvijas Mini Misses vēlēšanas! Par to kļuvusi kāda meitene no Vecpiebalgas. Kāds Rīgas kino atvēlējis savus ienākumus no vienas izrādes Bērnu kliniskajai slimnīcai. Esot ienākuši tikai 300 lati. Ar kādas itāļu firmas starpniecību atvērta jauna benzīna uzpildes stacija ar lielu pompu.

Un visubeidzot: lieli opermūzikas svētki Siguldā. Divi dienas izrādes ar mūsu un ārzemju mākslinieku piedalīšanos. Izrādīja "Traviatu". Uz Latviju bija atbraukuši mūsu slavenākie dziedoņi, kas pašlaik angažēti ārzemju operās. Paldies Dievam, tur klausītāju bija papildnam. Tad jau ienākumi arī bija. Mūsējie jau, laikam, no honorāriem atteicās operas būvdarbiem par labu; bet tiem ārzemniekiem taču, laikam, vajadzēja maksāt honorārus? Operas būvdarbi arī esot apsīkuši naudas trūkuma dēļ. Atskan jau balsis, ka septembrī operas namu nevarēsot atklāt. Tagad iet grūti ar visām būvēm. Ja to pārbūvi būtu ierosinājis k'ads cits, nevis R. Pauls, tad viņš, laikam, būtu noēsts bez sāls, bet R. Paulu lieķ mierā.

Jā, vēl pa malu malām notika kapu svētki visā valstī. Tā ļautiņi sadalījās pa savām interešu sfairām, un dažķārt ļabi iecerēts pasākums nenes gaidītos ienākumus, tiek mazāk apmeklēts, nekā tas varētu būt. Acīmredzot, Kultūras ministrijā trūkst

rigam, bet pilnīgi neitrālai personai. Pēdējais mans ieteikums būtu, uzrakstītu un ar parakstiem apliecināto novēlējumu (testamentu) izgatavot vismaz divās, ja ne trijās kopijās un vienu no tām atstāt kādam uzticamam cilvēkam, organizācijas vai latviešu sabiedrībā zināmai un iecienītai personai, kas tad varētu raudzīties, lai, tiešām, novēlējums tiktu izpildīts pēc aizgājēja norādījumiem.

Vieniniekiem, kam nav piederīgo, vai arī tiem, kas nevēlas kaut ko atstāt savējiem personīgu iemeslu dēļ, ļoti ieteicu raudzīties, lai aizgājēja mantība nenonāktu valsts rokās, kā tas, diemžēl, nepiedodami ir atgadījies, bet to norakstīt kādai latviešu organizācijai, garīgai vai laicīgai, norādot, kam, kādā veidā viņa atstātais mantojums būtu izlietojams, ievērojot mūsu trūkcūcietēju tautu dzimtenē, daudz bērnu ģimenes, bērnu namus, veco ļaužu mītnes un visvairāk mūsu bijušos vecos legionārus un latviešu skolas dzimtenē.

Izmantosim prātīgi visas iespējas un apdomīgi savu sakrāto mantu, lai latviešu nauda paliek dzimtenei Latvijai. □

Skrastiņu Indulis

SVARĪGS NOTIKUMS EV.-LUT. TRĪSVIENĪBAS DRAUDZĒ

Par draudzes mācītāju ārkārtas sapulcē šī gada 21. augustā, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centrā, ievēlēja mācītāja Rasma Caune.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes valdes pūles atrast jaunu draudzes garīgo aprūpētāju pēc māc. G. Hūna nāves pagājušā gada novembrī vaiņagojušās ar panākumiem. Mācītājas amatam kandidēja māc. Rasma Caune no Toronto. Vēlēšanas notika pirmdien, 21. augustā, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centrā, draudzes ārkārtas sapulcē, ko vadīja draudzes priekšnieks Andris Spura (arī Kanadas luterāņu baznīcas Austrumsinodes oficiālais pārstāvis), pierakstot sekretāram Jānim Birzem, asistējot revīzijas komisijas priekšsēdim Imantam Steprānam un Baznīcas Virsvaldes loceklim (arī LELBA oficiālais pārstāvis) Mārtiņam Štauveram. Balsu skaitīšanu izdarīja 3 balsu skaitītāji (E. Auders, E. Bārdiņš un V. Paegle), kuŗu iesniegtos rezultātus pārbaudīja draudzes revīzijas komisijas locekļi. Citiem vārdiem viss notika likumīgi un pareizi un līdz ar to rezultāti nav apšaubāmi. Visas balsojumu zīmes tika uz M. Peizes ieteikuma un sapulces dalībnieku vienbalsīga apstiprinājuma pēc rezultātu paziņošanas iznīcinātas.

Draudzes priekšnieks valdes uzdevumā bija sagatavojis plašāku pārskatu, ko saņēma katrs no 70 sapulces dalībniekiem (nepieciešamais kvorums bija 31); citiem cipariem - piedalījās 23,1% no 303 iesvētītiem draudzes locekļiem.

Darba seku pieņēma bez grozījumiem.

Sapulces pirmais uzdevums bija apstiprināt eventuēlo mācītājas algu un citas atlīdzības pirmajā kalpošanas gadā. Ar lielu balsu vairākumu: 62 jā, 6 nē un 1 nederīgu balsi to apstiprināja \$ 38,991 kopsummā, kā to bija ieteikusi draudzes valde (\$ 11,066 vairāk kā 1995. gada budžetā). Reizē, lai segtu šo blakus izdevumu, paaugstināja minimālās draudzes nodevas iesvētītajiem draudzes locekļiem no \$ 42 uz \$ 85 gadā.

Lai nodrošinātu dzīves vietu, adresi un telpas arī draudzes vajadzībām, apstiprināja \$ 32,500 lielu izdevumu Draudzes nama remontam. Lai segtu šo vienreizējo izdevumu, draudzes locekļi aicināti ziedot vismaz \$ 100 tā segšanai. Ar jā par šo ieteikumu balsoja 55, ar nē 15 - sapulces dalībnieki.

Abi šie darba sekas punkti izraisīja plašas debātes, kas bija lietišķas un noveda pie pārliecinošiem rezultātiem.

Mācītājas Rasma Caunes vēlēšanas noritēja raiti: viņa saņēma 65 jā, 4 pret un 1 tukšu zīmīti. Līdz ar to, ja viņa šo rezultātu pieņem (to ir darījusi), viņa kļūst par Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes mācītāju, sākot ar 1995. gada 1. novembri.

Sapulces noslēgumā vēl pārrunāja Porvo dokumenta vēlamību. Līdz ar ārkārtas sapulces paziņojumu saņemtie materiāli bija pārliecinājuši draudzes locekļus atbalstīt šo deklarāciju, ieteicot tā parakstīšanu, vienbalsīgi.

Līdz ar šo sapulci draudzes dzīvē iestājās jauns posms, ko veidos jaunā mācītāja, draudzes valde un draudzes locekļi kopējā ticībā, vienprātībā un darba priekā. Vēlēsim māc. Rasmu Caunei labākos panākumus!

M. Štauers

Paziņojiet redakcijai katru adreses maiņu!

Pēdējā DV Montrealas nodaļas valdes sanāksme notika Latviešu centra telpās š. g. 18. jūlijā. To atklāja nodaļas valdes priekšsēdis B. Innus ar klusuma brīdi atceroties viņšaulē aizsaulko Arvīdu Skaidro. Viņš iepazīstināja valdi ar pēdējās deleģātu sanāksmes lēmumiem Toronto, norādot, ka DV CV valdes izbiditais Latvijas DV pārstāvis Fr. Kursietis darījis daudz abu DV nogrupējumu apvienošanā, bet, diemžēl, neskatoties uz to, redzamu panākumu šajā jautājumā vēl neesot, kaut gan apvienošanas sarunas un darbs šajā virzienā turpinās. Tālāk ziņoja, ka pastāvot doma izveidot kopīgu koordinācijas centru ASV, kas tad koordinētu visu DV darbību globālā mērogā. Sakarā ar Dr. Silvijas Janusonis starpniecību ir iespēja nosūtīt uz Latviju 3 paletes ar speciāli sagatavotu preparātu zobu tīrīšanai, sevišķi bērniem, kur būtu jāsedz tikai sūtišanas izdevumi ap \$ 800.- vērtībā. Valde ieteica ievākt tuvāku informāciju par šī preparāta nepieciešamību Latvijā, tā sadalīšanu un cik daudz tas palīdzēs. Dr. S. Janusone ieteic Mutes veselības centra radišanu Latvijā. Tas darbotos, lai uzlabotu zobu stāvokli, it sevišķi bērniem, kuŗu zobi esot ļoti bēdīgā stāvoklī. B. Innus par personīgiem līdzekļiem nopircis no A/S "Bebri" datoru par \$ 2,584.- un iespiedēju-drukātāju par \$ 1,200.- un tos nodevis Latvijas DV pārstāvim Fr. Kursietim, kas lielā mērā atvieglinās viņa darbu koordinācijas laukā. Datora izdevumus paredzēts segt DV CV. Abas ierices varētu lietot abi DV nogrupējumi Latvijā. Valde to pieņēma zināšanai.

Tālāk viņš pieskārs jautājumam par paredzamo slimnicu slēgšanu Kvebekā un ieminējās, ka būtu jāpārinteresējas par slimnicu piederumu atdošanu vai iegādi par izdevīgām cenām. H. Birzem Toronto esot iespēja sagādāt dažādus medicīniskos preparātus pārsūtišanai uz Latviju. Šādā gadījumā būtu jāsedz tikai pārsūtišanas izdevumi. Valde uzdeva par šo jautājumu ievākt vairāk ziņu, lai varētu to izvērtēt.

A. Zariņš ziņoja, ka no 97 ziedotājiem 14. jūnija atcerei kopā sazmēti \$ 3,601.-, kuŗus izlietos, sekojot ziedotāju norādījumiem.

Par savu Latvijas ceļojumu ziņoja J. Verners. Viņš piedalījies Mores kauju atcerē, bijis Cēsu pensionātā, kur valdot ļoti priekšzīmīga kārtība un tīrība, kā arī bijis Dr. Mūrnieces iekārtotā sieviešu slimību klīnikā Rīgā. Viņai esot ļoti daudz slimnieču, kas nākot pēc palīdzības. Bijis arī Cēsu bērnu mītnē Cirulišos, kur lūgti palāgi. Valde piešķīra palāgu iegādei \$ 500.-. Pārrunāja palīdzības sniegšanu Latviešu centram, celtna iekārtošanai. Piešķīra 5 gadu bezprocentu \$ 7,000.- aizdevumu, jo DV Montrealas nodaļā ap 90% biedru ir pensionāri.

Pārrunāja nākamo saīņu sūtišanas akciju uz Latviju. To rikos 10., 11., un 12. oktobri, lai sūtiņumu varētu saņemt Latvijā ap novembra beigām, pirms Ziemsvētkiem. Sūtišanas maksa būs tāda pati kā iepriekš - \$ 7.- par kubikpēdu un \$ 10.- par saīņa piegādi mājās. Visi sūtiņāji lūgti saīņu skaitu pieteikt šādām personām:

vanadžu priekšniecei Ērikai Vitiņai, tel. 482-2694,

Mārai Valdmanei, tel. 484-0712,

Konstantīnam Čakam, tel. 697-4630 vai arī

Arnoldam Zariņam, tel. 744-2293.

Šis būs pēdējais sūtiņums uz Latviju šajā gadā. Tiem, kas saīņus nebūs pieteikuši, ieteicam ierasties Centrā tikai pēdējā dienā, t. i., 12. oktobri pēc plkst. 18:00. Arī tad nevaram garantēt saīņu nosūtišanu ar šo sūtiņumu. Lūdzam sazināties ar augstāk minētām personām.

Saīņus pieņems 10. un 11. okt. no plkst. 14:00 - 17:00, bet 12. okt. no plkst. 16:00-19:00. Norādam, ka pirmajā dienā saīņus sāksim pieņemt tikai plkst. 14:00, bet ne iepriekš. Tas pats attiecas arī uz divām pārējām dienām, ne pirms noteiktā laika.

Skrastiņu Indulis

Šis MLB Ziņotāja numurs negaidītu apstākļu dēļ redakcijā aizkavējies turpat par 2 nedēļām. Varam to nodot Kanadas pastā tikai septembra vidū - 12. un 13. datumos. Maz eksemplāru šoreiz varēsīm lasītājiem izdalīt uz rokas. Lūdzam lasītājus redakciju atvainot, jo vienkārši nebija citas iespējas. Iespējams, ka šo pašu iemeslu dēļ aizkavēsies arī oktobra numurs.

Redakcija

PENSIONĀRU SAJETOS

Neskatoties uz karsto jūlija dienu un atvaļinājumu laiku un vasaras ciemošanas, kas aizkavēja dažu laba pensionāra ierašanās centrā, 13. jūlijā to pulciņš bija kupls - ap 70. Tas liecina par šādu saietu nozīmi un pensionāru saimes vēlēšanos tādus izkārtot arī turpmāk, jo piekrišana tiem ir liela. Saiets sākās plkst. 11:00 ar Latvijā izgatavoto filmu "Limuzīns" izrādi Erika Skujiņa pārziņā. Sanāksmi atklāja V. Paegle. Lūgšanas vārdus teica H. Bērziņa. Jūlija mēnesī dzimušos (15) sveica I. Strautiņa, kas uzņēmusies šo pienākumu pēc V. Varslavānes aiziešanas atpūtā (šaubos, gan, ka viņa tādu atpūtu ilgi varēs izturēt). Sevišķi daudz laba vēlējumu un ziedu saņēma vanadžu vadītāja Ērika Vitiņa. Pārējie jubilāri - V. Krūze, B. Innus, J. Verners, V. Grunde, J. Reveliņa, J. Gributs, S. Zariņa, A. Paegle, M. Skaistkalns, N. Baumanes, A. Bremze, M. Ērgle, J. Ezerosis un M. Godiņš. Vīna aprūpes pienākumu veica J. Ezerosis, jo G. Strautiņš savainotas kājas dēļ bija spiests atpūties līdz nākamai reizei.

Tad V. Paegle nolasīja daļu no J. Skujiņa atmiņu krājuma par pavadītiem gariem gadiem Sibīrijas vergu nometnēs, kur viņu 13 gadu vecumā izsūtīja mūsu dzimtenes okupanti. Sekoja "jaunā dzejnieka" E. Reveliņa nolasītās humoreskas-dzejas. Viņš arī iepazīstināja pensionārus ar pāris paša komponētiem darbiem. Mēs priecājamies, ka mūsu vidū ir vīrs ar daudz un dažādām dotībām un kas sveici netura zem segas. Paldies Eizen!

Varētu teikt, ka pirmo reizi pulcējušies izmantoja jaunās laicīgo dziesmu "grāmatas", kuŗas tiem ļāva ne tikai iesākt, bet arī nobeigt. Varēja priecāties par ērtībām, kādas sagādāja salabotais gaisa vēsinātājs, un tas izpaudās kāju ielocišanā uz centra lielās deju grīdas.

Šajā sanāksmē par izdevīgām cenām pārdeva vanadžu iegādātos apavus, sevišķi bērnu.

+++++

Pa laikam pensionāru sanāksmēs ierodas kāds ciemiņš no Latvijas un pastāsta savus novērojumus. Stāstījuma saturs un kvalitāte ir tieši atkarīga no stāstītāja paša redzes loka, viņa saskares ar dažādām un dažādu kalibru personām, bet visvairāk no paša spējām objektīvi visu redzēto izvērtēt. Šoreiz ciemiņš bija bijušā Latvijas ministra Alfreda Valdmaņa dēls Gundars, kas brūņojies ar neticamu pieredzi un saskari ar daudz un dažādām personām, augsta ranga politiskiem un militāriem vadītājiem, kā mūsu dzimtenē, tā arī patreizējā Krievijā un ASV. Piecdesmit gadīgā Gundara stāstījums un notikumu analīzes bija ļoti saistošas, interesantas un atklāja viņa personīgos iespaidus notikumu izvērtēšanā, kas līdz šim nebija dzirdēti. Par tiem mazliet vēlāk.

10. augusta sanāksmi, kuŗā piedalījās 80 dalībnieki, kā parasti, atklāja priekšnieks V. Paegle, ziņojot, ka pensionāru apvienības valde noziedojusi Latviešu centram elektriskā celtņa izbūvei \$ 5,000.-, jo tieši pensionāri būšot šīs ierīces lielākie lietotāji. Tā būšot gatava jau septembrī, kad paredzēts centra gada svētku sarīkojums. Lēmumu pensionāri apsveica ar aplausiem. Lūgšanu skaitīja J. Metums, pēc kuŗas ar klusuma brīdi pieminēja aizsaulē aizgājušo biedru Viktoru Fridi, kas miris savā 83. mūža gadā.

J. Metums nolasīja humoresku par prātīgu un apzinātu ēšanu, kas šodien pie bagātīgi klātiem galdiem, varētu teikt, nav iespējama.

Jubileju pārzine I. Strautiņa nolasīja augusta mēnesī dzimušo vārdus - H. Šmite, M. Steprāne, O. Vindedzis, A. Skujiņa abi Rambachu ģimenes piederīgie, abi Opolnieki, P. Greize un pati I. Strautiņa. Spidola Zariņa ziņoja, ka klingerņus un tortes šoreiz sanāksmei cepušas H. Šmite, M. Steprāne, I. Strautiņa un Z. Opolniece.

Sakarā ar gaidāmo operāciju un ārstēšanos slimnīcā no saimnieces pienākumiem atteikusies ilggadīgā, viennēr atsaucīgā un rosīgā Liliņa Rudzāte. Viņas darbu turpinās montrealiešu sabiedrībā labi pazīstamā un darbīgā vanadzē Spidola Zariņa.

V. Paegle ziņoja par gaidāmo izbraukumu uz Tērveti un septembra sanāksmēm, kādas būs 2. Savā vērtējumā par notikumiem pēdējos gados mūsu dzimtenē, G. Valdmanis norādīja uz dažādo politisko partiju nosliecēm un savdabīgām interesēm. Viņaprāt, vēlētajiem vajadzētu padomāt par 2 partijām, kas atbalstītu latviešu un Latvijas intereses. Kā tādas viņš nosauca

Vienības un Sociāldemokrātu partijas, atzinīgi izsakoties par Albertu Krauli, Ojāru Blūmbergu un Juri Bojāru, kā arī dažiem citiem. Viņš raksturoja dzimtenes latviešu nabadzību, bērnu un dzimdināšanas iestāžu trūcīgos apstākļus, zemnieku un lauksaimnieku plānoto iznīcināšanu, Latvijas saimniecības un finansiālo iestāžu izplānotu sagraušanu. Tas viss jau sen izplānots Maskavā. Minēja, ka Latvijā varot iepirkt zemi ar sertifikātiem par Ls 11.- hektārā, kas būtu ap \$ 30.- Kanadas naudā. Līdzīgi nekur citur tas nevarot notikt. Līdz ar to sveštautieši, nopērkot no latviešiem sertifikātus, kļūstot par latviešu zemes īpašniekiem. Referents norādīja, ka ļoti ienesīgs pasākums Latvijā esot sēņu audzēšana uz kokiem, kas gan prasot turpat gadu laiku, bet reizē dodot labu peļņu. Pieskaroties vēlēšanām, lai gūtu kādas redzamas pārmaiņas 6. Saeimā, domāja, ka Sociāldemokrātu un Vienības partijām kopā jādabū vismaz 51 % balsu. Jāizvairās no balsošanas par bijušajiem komunistiem.

Attiecībā uz Latvijas lauksaimniecības postu referents minēja, ka no agrākā Latvijas govju skaita ir nokautas ap 400.000 (liels skaits no tā bija nepieciešams izplatītās leikozes slimības dēļ - red.) un ap 2-2,5 miljonu cūku, kas īsumā raksturo patreizējo saimniecisko stāvokli. Savā stāstījumā G. Valdmanis norādīja uz zināmu, mums nelabvēlīgu sadarbību ASV un Krievijas starpā un valdības Vašingtonā aprīņojami siko informāciju par notikumiem Latvijā un pārējās Baltijas valstīs. Viņš pats šobrīd darbojoties kā padomdevējs dažādos uzņēmumos un dodot padomus arī lauksaimniekiem, sevišķi finansiālos jautājumos un banku darījumos. Referents atbildēja uz vairākiem jautājumiem un uzsvēra, ka mums, latviešiem, jārespektē notikumi un mums pieņemamā līmeni arī Krievijas intereses, sevišķi ekonomiskos un sadarbības jautājumos, jo Krievija tomēr esot mūsu kaimiņš un tāds arī palikšot. □

Skrastiņu Indulis

+++++

Montrealas latviešu pensionāru apvienības izkārtotais izbraukums uz Tērveti kopā ar Otavas senioriem notika 27. augustā. Tai pašā laikā tur notika DV Montrealas nodaļas rīkotā Brīvības cīņu atcere ar Imanta Steprāna referātu. Sarīkojums bija groziņu veidā. To atklāja apvienības valdes priekšsēdis V. Paegle. Galda lūgšanu teica diakons Egons Jēkabsons. Dziesmas uz pārnesamām ērgelēm pavadīja Jūlijs Metums. Sekoja viņa lasītās pamācības par citu cilvēku uzklaušanu un garšīgas pusdienas pie bagātīgi klātiem galdiem Vilmas Ulmanes vadībā. Pēc vairāku dziesmu nodziedāšanas sarīkojums turpinājās ar I. Steprāna referātu par Brīvības cīņām un kaŗavīru godināšanu visos laikos un visās vietās. Referentu pieteica DV Montrealas nodaļas priekšsēdis Bruno Innus. No Otavas kluba montrealiešiem pateicās tā priekšnieks Ēriks Cimmermanis par ielūgumu un savkārt ielūdza viņus ciemoties Otavā pavasarī, tulpu laikā. Noslēgumā V. Paegle pateicās visiem par atnākšanu un groziņu nešanu, un saimniecēm par gaumīgo galdu klāšanu. Sarīkojumā piedalījās ap 60 dalībnieku, starp tiem arī viesis no Latvijas - Edvīna Skapsta brālis Voldemārs no Liepājas. No vanadzēm sarīkojuma laikā par pazeminātu cenu varēja iegādāties bērnu apavus un Imanta Steprāna grāmatu "Tautība un ticība" (\$ 18.-).

V. Š.

**Imanta Steprāna
grāmata**

TAUTĪBA UN TICĪBA

pasūtīnāma pie autora.

Maksā Kan. \$ 18.- vai US \$ 15.-

5290 Bannatyne, Verdun, Que, H4H 1E5,
tel. 514-769-8421

jeb pērkama Latviešu Centra grāmatnīcā Toronto.

OTAVA

Latvijas Universitātes ATCERES AKTS korporāciju kopas izkārtojumā notiks sestdien, 23. septembrī, plkst. 19:00, Otavas latviešu ev.-lut. Miera draudzes sarīkojumu telpās, 83 Main ielā, Otavā. Akadēmisko runu par tematu "Rehabilitācijas metodes smadzeņu triekas ārstēšanā" teiks Dr. psih. Edīte Ozola no Toronto.

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

Korporāciju Kopa Otavā

NOZĪMĪGS NOTIKUMS KATOĻU DRAUDZĒ

Montrealas katoļu diecezē 1995. gada 15. augustā iesvētīja jaunu bīskapu - Viņa Ekselenci Neil E. Willard, V. G.. Viņš ir latviešu labvēlis un draugs.

Viņš piedalīsies Montrealas latviešu katoļu draudzes š. g. 17. septembra dievkalpojumā un dos savu bīskapa svētību latviešiem. Dievkalpojums notiks plkst. 10:30, Notre Dame Bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā.

Montrealas latviešu katoļu draudze laipni lūdz visus latviešus, neskatoties uz konfesiju dažādību, piedalīties šajā dievkalpojumā un saņemt bīskapa svētību.

Draudze būs pateicīga par katra piedalīšanos.

+++++

KVEBEKAS REFERENDS

30. oktobrī Kvebekā dzīvojošiem kanadiešiem būs iespēja balsot par vai pret Kvebekas suverēnitāti. Nobalsojumā varēs piedalīties tikai Kanadas pavalstnieki, kādēļ ļoti svarīgi, lai katrs būtu piereģistrēts sava vēlēšanu iecirkņa patstāvīgajā vēlēšanu sarakstā. Reģistrēšana notika no 5.-10. septembrim. Ja reģistrētāji nav piestājušies jūsu dzīves vietā, nekavējoties stājieties sakaros ar sava vēlēšanu iecirkņa biroju un raugāit, ka jūsu vārds nonāk sarakstā. Citādi šajā svarīgajā nobalsojumā, kurā nozīmīga būs katra balss, jūs nevarēsiet piedalīties.

Provincas pekistu valdība grib pēc pozitīva nobalsojuma piedāvāt Kanadai īpašus sadarbības noteikumus. Ja federālā valdība tos nepieņemtu gada laikā, Kvebeka kļūtu neatkarīga valsts. Lietā tāda, ka viss tas, ko pekisti grib Kanadai piedāvāt, viņiem tagad jau ir - Kanadas nauda, Kanadas saimniecība, pasaules brīvais tirgus, veselības aprūpe, valsts pensijas un cilvēku tiesību likums u. t. t.

Šobrīd publiskie vēlēšanu noskaņojuma novērtētāji ziņo, ka noskaņojums vēlētajos ir līdzīgs abās pusēs. Nobalsojuma kampaņa solas būt spraiga. Federālisti cenšas ieturēt zemu profilu, kamēr pekisti nemītīgi meklē iegantus, kur varētu atrast dažādas vainas un pie visa vaino vēsturisko netaisnību. Lai gan vispārējais noskaņojums ir, ka pekisti pazaudēs un federālisti uzvarēs, tas nav būt garantēts, jo nobalsojumu noteikti izšķirs šobrīd nedrošo balsotāju balss, kuru nosliece būs atkarīga no abu pušu kampaņas panākumiem un kļūmēm.

Galvenais - piedalīties nobalsojumā, lai jūsu balss neietu zudumā!

LATVIEŠU JAUNATNES DZIESMU SVĒTKU PADOME

291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe,
Quebec, Canada, H9X 2R2
☎ 514-457-9832

Piedāvā:

LATVISKĀS VIESĪBU SERVJETES

150 servješu paka \$ 25.- + \$ 4.- pastam

2-18 servješu paciņas - \$ 6.00 + \$ 1.50 pastam

Rotājiet savus godu un svētku galdus ar šīm servjetēm!

Aicinām atbalstīt

MŪZIKAS NOMETNES LABVĒĻU FONDU,

lai nodrošinātu jauniešu un lektoru piedalīšanos nākamajā Mūzikas nometnē, kas notiks 1996. gadā, Jaungulbenē, Latvijā.

Visi maksājumi adresējami uz augšējo adresi un čeki rakstāmi uz Latvian Youth Song and Dance Festival vārda.

Pateicamies par Jūsu uzmanību un atsaucību!

PADOME

AMBER

GLOBUS

Latviešu uzņēmums ar profesionālu pieredzi

PAKALPOJUMI

BALTIJAS VALSTĪS

Birojs Montrealā: 1625 Duff Court, # 412
Lachine, P. Q. H8S 1E5
☎ (514) 637-9495

SAIŅI AR GAISA SATIKSMI

♦ katru nedēļu; sasniedz Rīgu 5 dienās

SŪTĪJUMI AR KUČI

♦ katru otro nedēļu,

♦ visi sūtījumi garantēti un apdrošināti,

♦ pieņem saiņus Jūsu mājās.

SŪTĀM SAGATAVOTUS PĀRTIKAS SAIŅUS

♦ pieprasiet mūsu cenrādi.

GARANTĒTA UN APDROŠINĀTA DOLĀRU PIEGĀDE LATVIJĀ

♦ naudas pārvedumi Kanadas un ASV dolāros.

RŪPĒJĀTIES PAR NAUDAS SAŅĒMĒJA DROŠĪBU!

♦ nevienam netiek izpausta naudas saņēmēja vārds,

♦ nevienam netiek izpausta sūtītā naudas summa

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

rīko

svētdien, 24. septembrī, plkst. 10:00,

Latviešu centrā, 3995 Provosta ielā,

Lašīnā,

PANKŪKU BROKASTIS

Maksa - \$ 7.00

- \$ 2.00 bērniem līdz 12 gadiem

Plkst. 11:00 Skaņu lenšu mūzika

Ja vēlaties, varat rezervēt galdņus, zvanot

☎ 697-6624 vai 457-9832

Apmeklējiet kuplā skaitā un aiciniet līdz savus draugus un paziņas! Pavadiet patīkamas stundas savstarpējās sarunās pie brokastu galda!

Sirsniņi aicina,

MLB valde

Lūdzam MLB Ziņotāja lasītājus, kas to vēl nebūtu izdarījuši, nokārtot abonementa maksājumus par 1995. gadu. Apsveriet samaksu arī par 1996. gadu! Galdām!

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

rīko

sestdien. 4. novembrī, no plkst. 10:00 līdz 16:00. Latviešu centrā, 3955 Porvosta ielā, Lašīnā.

gadskārtējo

TIRDZINU

Šim sarīkojumam esam saņēmuši visu Centru. PUSDIENAS UN ATSPIRDZINĀJUMI būs augšējā zālē

- Rudzu maize, piparkūkas, pīrāgi, saldmaizītes, tortes un dažādi cepumi.
- Ievārijumi, augļi, marinētas saknes.
- Apsveikumu kartiņas, servjētas, lietotu grāmatu duplikāti MLB bibliotēkā.
- Keramika, audumi, rokdarbi.
- Siltas PUSDIENAS, atspirdzinājumi, tēja un kafija. Vīns, alus un burbuļūdens.
- Izloze - \$ 1.- par lozi. Daudz dažādu laimestu.

I E E J A : b r ī v a

Atbalstiet šo MLB sarīkojumu, ar ko reprezentējamies arī vietējā kanadiešu sabiedrībā, ar savu aktīvu piedalīšanos mājas cepumu un citu tirdziņa mantu sagādē. Šogad tirdziņā varēsīt iegādāties arī Ziemsvētkiem piemērotas lietišas. Par to Jums jau iepriekšējs paldies! Ir ļoti svarīgi, lai tirgojamo mantu skaits būtu pēc iespējas bagāts, jo kanadiešu ciemiņi vēlas plašu izvēli.

Pieteikšanās un plašāka informācija pie: -

Elgas Čops ☎ 684-2522

Veltas Ozolas ☎ 626-3501

Gitas Lukstīpas ☎ 685-2218

Anitas Porietes-Bedard ☎ 697-6624

Margas Lūses ☎ 488-7615

Mārtiņa Štauvera ☎ 457-9832

Ineses Ortmanes ☎ 489-3719

Dagmāras Ziedīpas..... ☎ 694-2817

Uz redzēšanos šī gada MLB TIRDZINĀ!

Piedalīties, tirgoties, apmeklēt un pirkt aicina

RĪKOTĀJI

MLB PRIEKŠNIEKA ZIŅOJUMS GADA SAPULCĒ

Mūsu mazā biedrība 1994./5. d. g. sarukusi skaitā par 10 biedriem (miruši - 3, no kuŗiem - 2 bija goda biedri, izskaitīti - 7, jauniestājušos - nav) - no 102 uz 92. Par šādu ziņu priecāties nevaram. Ceram, ka jaunajā darbības gadā ceļu uz biedrību at-radis jauni biedri. Katrā ziņā gaidām.

Tikmēr biedrības saimniecībā maz pārmaiņu, kā to rāda ka-sieres A. Porietes-Bedard ziņojums. Valde spējusi darboties līdz-sinējās robežās. Pavisam kopā ieņēmi \$ 25.932.06 vai \$ 702.06 vairāk kā bija paredzēts budžetā (\$ 25.230.-), vai \$ 105.58 vairāk kā iepriekšējā gadā (\$ 24.583.12). Izxdoti \$ 26.088.70. \$ 858.70 vairāk kā budžetā (25.230.-), vai \$ 1.505.58 vairāk kā iepr. gadā (\$ 24.583.1). Iztrūkums \$ 156.64 (Iepr. darb. gada atlikums \$1.243.39). Kasē tagad \$ 7.168.12. Lielākais budžeta postenis - MLB Ziņotāja - istenojies labi: paredzētos \$ 21.000.- ienākumos saņēmi \$ 20.745.22, bet \$ 22.000.- izdevumu vietā izdoti \$ 22.319.24, bet te jau ieskaitīti 1995. g. maija mēneša pasta izdevumi.

MLB Ziņotāja metiens nostabilizējies uz 1070 eksemplāriem. To lasa daudz lasītāju Latvijā. Šo lasītāju skaitu grūti lēst, jo atsevišķu burtnīcu lasītāju skaits tur sasniedz pat 50. Uz tu-rieni nosūtīto burtnīcu skaits svārstās. No redakcijas nosūtām ap 60 eksemplārus. Daudz lasītāju šeit pēc izlasīšanas savus eksemplārus arī sūta uz dzimteni. Līdzstrādnieku devums ir tei-cams, kā to liecina publicētā teksta daudzums. Izdevums iegājis savā 47. gada gājumā un iznācis regulāri. Bija viens vasaras dubultnumurs.

Grūtības rada amatu pildītāju trūkums, jo vairāki valdes darbinieki un talcinieki piedzīvojuši veselības traucējumus. Vē-lam viņiem drīzu izveseļošanas.

Ievērojams izrādījies latviešu skaita sarukums Montrealā un apkārtnē. To rāda MLB Ziņotāja kartoteka, pēc kuŗas ziņām tas ir 22 (no 935 uz 912) - tieši par mirušo skaitu.

MLB turpina sastāvēt LNAK, uz kuŗas padomi sūta savu delegātu - Robertu Klaiši. Padomē kā vēlētāis padomes loceklis darbojās arī MLB priekšnieks M. Štauers, ko atkal šī gada 46. padomes 3. sesijā ievēlēja LNAK valdē, kur viņam uzticēts vice-priekšsēža amats. Puse MLB biedru ir arī aktīvi LNAK dalībnieki (maksātāji).

Biedrības darbs turpinās ierastā gaitā. Paredzam, ka tas tā būs arī jaunajā 1995./6. darbības gadā, lai gan pārsteigumi ir iespējami.

Noslēdzot šo lakonisko ziņojumu, jāsaka sirsnīgs paldies itin visiem valdes, revīzijas komisijas, MLB Ziņotāja redakcijas darbiniekiem un līdzstrādniekiem un MLB darba daudzajiem at-balstītājiem. Bez Jūsu atbalsta MLB darbs nav iedomājams. Ce-ram, ka tas nemazināsies, bet augs, jo biedrībai ir sava noteikta vieta Montrealas latviešu sabiedrībā.

1995. g. 11. maijā

M. Štauers, MLB priekšnieks

Kases pārskatu un ziedotāju saraksta ziņojums vēl arvien jāatliek uz nākamo reizi. Atvainojamies, ka tas tā. Ceram, ka varēsīm visu to iespīest nākamajā numurā. Darba slodze redakcijā patlaban ir neiedomājama un fizisko spēku dažkārt trūkst, lai paveiktu visu tā, kā mēs to vēlētos. Atvainojiet, lūdzu!

Šī gada MLB Ziņotāja d e c e m b r a numurā atkal publicēsīm

KOPĒJO ZIEMSVĒTKU UN JAUNGADA APSVEIKUMU

kā to esam darījuši kopš 1975. gada.

Tas ir kopējs SVEICIENS, ne atpirkšanās no personīgām apsveikumu kartiņām.

Sveicienā var piedalīties visi MLB biedri, MLB ZIŅO-TĀJA lasītāji un labvēļi, kas to vēlas, gan tuvumā, gan tālumā. It sevišķi gaidām montrealiešu, otaviešu un kve-bekiešu aktīvu piedalīšanos.

Ērtības labad un lai taupītu laiku, automātiski piene-mam, ka šajā SVEICIENĀ piedalīsies v i s i iepriekšējā gada dalībnieki. Ja nu tomēr kaut kādu iemeslu dēļ to nevēlaties darīt, lūdzam to nekavējoties paziņot redakci-jai - ☎ 514-457-9832.

Piedalīšanās pret labprātīgu ziedojumu.

Protams, gaidām atsevišķus sveicienus no drau-dzēm, organizācijām un uzņēmumiem.

Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda un adresējami SVEICIENS, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, Que., Canada, ☎ 514-457-9832

Jūsu piedalīšanās KOPĒJĀ SVEICIENĀ ļoti gaidīta. Izmantojiet izdevību. Par to jau Jums iepriekšējs paldies!

Biežāk lietoto telpu adreses: Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224
Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašīnā, tālrunis 634-4082

- 16. septembrī, plkst. 13:30, Tērvetē, Tērvetes gada svētku **mielasts**.
- 17. septembrī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Jēzus Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums**. Tajā savu bīskapa svētību latviešiem dos jaunais Montrealas diocēzes bīskaps Viņa Eksellence Neil E. Willard, V. G. Skatiet īpašu paziņojumu **25. lappusē**.
- 21. septembrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video lentes izrāde**.
plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme**.
- 24. septembrī, plkst. 10:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu biedrības **pankūku brokastis**. Gatavojaties!
Skatiet īpašu paziņojumu **25. lappusē**.
- 30. septembrī, plkst. 10:00-19:00, Latviešu centrā, Latvijas vēstniecības Kanadā uzticamības persona Māra Valdmane-Demandt pieņems 6. Saeimas balsošanas aploksnes un nogādās tās uz Otavu.

- 1. oktobrī, plkst. 10:00-18:00, Latviešu centrā, Latvijas vēstniecības Kanadā uzticamības persona Māra Valdmane-Demandt, pieņems 6. Saeimas balsošanas aploksnes un nogādās tās uz Otavu.
- 4. oktobrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, akciju sabiedrības "Bebri" **kārtējā sanāksme**.
- 5. oktobrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video lentes izrāde**.
plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme**.
- 7. oktobrī, plkst. 12:30, Tērvetē, ev.-lut. Trīsvienības **Pļaujas svētku dievkalpojums**. Diakone A. Avotiņa.
plkst. 14:00, Tērvetē, **Pļaujas svētku azajds**.
- 8. oktobrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Pļaujas svētku dievkalpums**. Diakone Aina Avotiņa.
- 10. oktobrī, plkst. 14:00, Latviešu centrā, humānās palīdzības saiņu **pieņemšana**.
- 11. oktobrī, plkst. 14:00, Latviešu centrā, humānās palīdzības saiņu **pieņemšana**.
- 12. oktobrī, plkst. 16:00, Latviešu centrā, humānās palīdzības saiņu **pieņemšana**.
- 19. oktobrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video lentas izrāde**.
plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme**.
- 21. oktobrī, plkst. 18:00, Latviešu centrā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes **gadskārtējais rudens bazārs**.

- 2. novembrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, akciju sabiedrības "Bebri" **kārtējā sanāksme**.
- 18. novembrī, plkst. 16:00, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Organizāciju Padomes rīkotā **Latvijas valsts svētku diena**. Svētku runu teiks Dr. Prof. Jānis Priedkalns, Latvijas Zinātņu Akadēmijas biedrs, no Austrālijas.

Turpmākie Montrealas Latviešu Biedrības sarīkojumi:

- 24. septembrī, plkst. 10:00, Latviešu centrā, **pankūku brokastis**. Skatiet arī septembra nodalījumu.
- 4. novembrī, plkst. 10:00, Latviešu centrā, **gadskārtējais mājas cepumu un lietiskās mākslas priekšmetu tirdziņš**. Plašāka informācija vasaras otrā pusē.

MLB Z 1995 IX 1.050 e

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicājiet!

 MLB ZIŅOTĀJA administratorei un MLB kasierēi A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que,
 Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 27.50 vai \$ 22.50) \$ _____
 Gaīsa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-)..... \$ _____
 Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai \$ _____
 Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem..... \$ _____
 Dāvinu MLB Ziņotāju _____ \$ _____

_____ \$ _____
 MLB biedru maksu par 1994./5. darbības gadu \$ _____
 Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai \$ _____

Čekli rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda Kopā \$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruņa numurs) (paraksts)
